

**POCZUCIE BEZPIECZEŃSTWA PUBLICZNEGO I OCENA PRACY POLICJI W
PERCEPCJI MIESZKAŃCÓW SŁUPSKA (5)**

Pod redakcją naukową
Marka Stefańskiego

SŁUPSK 2015

Recenzent: prof. zw. dr hab. Andrzej Peplowski
Recenzent: dr hab. prof. nadzw. Andrzej Urbanek

Komitet organizacyjny projektu badawczego pt.: *Poczucie bezpieczeństwa publicznego i ocena pracy Policji w percepcji mieszkańców Słupska*:

dr hab. prof. nadzw. Marek Stefański – Kierownik projektu badawczego, Wyższa Szkoła Bankowa w Gdańsku

insp. mgr Andrzej Szaniawski – Komendant Miejski Policji w Słupsku

ml. insp. mgr Tomasz Majkowski – Zastępca Komendanta Miejskiego Policji w Słupsku

podkom. Marcin Kaduszkiewicz – Zastępca Naczelnika Wydziału Prewencji Komendy Miejskiej Policji w Słupsku

podkom. mgr Robert Czerwiński – Rzecznik prasowy Komendy Miejskiej Policji w Słupsku

podkom. Elżbieta Rychert – Wydział Prewencji Komendy Miejskiej Policji w Słupsku

mgr Leszek Szweda – Dyrektor Wydziału Bezpieczeństwa i Zarządzania Kryzysowego Urzędu Miejskiego w Słupsku

mgr Robert Czyż – Wiceprezes Stowarzyszenia Bezpieczny Region Słupski

Komitet naukowy projektu badawczego:

dr hab. prof. nadzw. Marek Stefański – Przewodniczący, Wyższa Szkoła Bankowa w Gdańsku

dr Izabela Szkurlat – Adiunkt Instytutu Bezpieczeństwa Narodowego, Akademii Pomorskiej w Słupsku

dr Stanisław Bukowski – Adiunkt Wydziału Humanistycznego, Politechniki Koszalińskiej

dr Stanisław Zarobny – Adiunkt, Kierownik Zakładu Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Instytutu Bezpieczeństwa Narodowego, Akademii Pomorskiej w Słupsku

insp. mgr Piotr Ostrowski – z-ca Komendanta Wojewódzkiego Policji w Szczecinie

mgr Jennifer-Elisabeth Głowacka

mgr Robert Czyż – wykładowca Instytutu Bezpieczeństwa Narodowego, Akademii Pomorskiej w Słupsku

Wydawca: Stowarzyszenie Bezpieczny Region Słupski

Redakcja i korekta mgr Ewa Czyż

ISBN 978-83-63508-03-6

Książka została przygotowana i wydana dzięki środkom finansowym Urzędu Miasta Słupsk, Stowarzyszenia Bezpieczny Region Słupski

Spis treści

Wstęp	5
-------------	---

Robert Czyż

Przedmowa - Rola organizacji pozarządowych w kreowaniu bezpieczeństwa na terenie Miasta Słupsk na przykładzie Stowarzyszenia „Bezpieczny Region Słupski”	9
--	---

Piotr Ostrowski

Rozdział I

BEZPIECZEŃSTWO A SPOŁECZNOŚĆ LOKALNA.....	16
1.1 Wprowadzenie	16
1.2 Bezpieczeństwo w wymiarze społecznym	16
1.3 Organy wykonawcze odpowiedzialne za kształtowanie bezpieczeństwa publicznego ...	19
1.4 Oczekiwania społeczne w zakresie zapewnienia bezpieczeństwa	23
1.5 Podsumowanie	31

Marek Stefański

Rozdział II

METODOLOGIA BADAŃ SPOŁECZNYCH	33
2.1 Problem i hipotezy badawcze	33
2.2 Charakterystyka demograficzno-społeczna obszaru badań	35
2.3 Wybrane podstawy prawne odnoszące się do bezpieczeństwa w społecznościach lokalnych .	38

Jennifer-Elisabeth Głowacka

Rozdział III

KSZTAŁTOWANIE BEZPIECZEŃSTWA PUBLICZNEGO W SPOŁECZNOŚCI LOKALNEJ	42
3.1 Wprowadzenie	42
3.2 Struktura demograficzno-społeczna respondentów	42
3.3 Problem kształtowania poczucie bezpieczeństwa Słupszczan	45
3.4 Podsumowanie	64

Izabela Szkurlat

Rozdział IV

SPOŁECZNA OCENA KOMPETENCJI POLICJANTÓW KOMENDY MIEJSKIEJ POLICJI W SŁUPSKU	67
4.1 Wprowadzenie	67
4.2 Analiza wyników badań	69
4.3 Podsumowanie	80

Stanisław Zarobny

Rozdział V

POCZUCIE BEZPIECZEŃSTWA W WYMIARZE DZIAŁALNOŚCI GOSPODARCZEJ	81
5.1 Wprowadzenie	81
5.2 Analiza działalności gospodarczej w wymiarze bezpieczeństwa	82
5.4 Podsumowanie	92
Zakończenie	95

WSTĘP

Bezpieczeństwo nabiera coraz większego znaczenia i wywołuje uzasadnione, wieloaspektowe zainteresowanie wielu nauk szczegółowych w wymiarze lokalnym, regionalnym oraz globalnym. Jest podstawową wartością w hierarchii ludzkich potrzeb. Realizowanie swoich planów i aspiracji życiowych jest możliwe jedynie przy zagwarantowaniu pokoju oraz życia bez strachu. Dlatego bezpieczeństwo w hierarchii potrzeb, według A. Masłowa, zajmuje jedno z pierwszych miejsc¹. Od zarania dziejów ludzie zabiegali o bezpieczeństwo przetrwania i ochronę życia poprzez budowę fortyfikacji i rozwój wspólnot ludzkich na różnych poziomach cywilizacyjnych.

Kształtowanie poczucia bezpieczeństwa w społecznościach lokalnych nabiera coraz większego znaczenia i jest zauważalne w życiu społecznym. Administracja rządowa, a szczególnie samorządowa podejmuje wiele działań wprowadzających przyjazne relacje na gruncie państwo – obywatel. Inicjatywy podmiotów pozarządowych realnie zmieniają jakość życia społecznego przyczyniając się do budowania państwa obywatelskiego.

Zaprezentowana monografia jest piątą edycją badań nt.: *Poczucie bezpieczeństwa publicznego i ocena pracy Policji w percepcji mieszkańców Słupska*. Inicjatorem powyższych badań jest Komenda Miejska Policji w Słupsku. Piąta edycja badań została zrealizowana przez: Akademię Pomorską w Słupsku, Komendę Miejską Policji i Urząd Miejski w Słupsku, Stowarzyszenie Bezpieczny Region Słupski.

Kształtowanie poczucia bezpieczeństwa w społeczności lokalnej jest ustawowym zadaniem Policji, ale również Straży Gminnej/Miejskiej, Państwowej Straży Pożarnej, administracji państwowej i samorządowej oraz podmiotów pozarządowych. Misją Policji jest obrona i ochrona bezpieczeństwa ludzi oraz utrzymywanie bezpieczeństwa i porządku publicznego², a także wyznaczanie priorytetów działania z uwzględnieniem aktualnych zagrożeń. Bezpieczeństwo jest wspólną sprawą wszystkich, którym zależy na jakości życia społecznego.

Wyniki badań są analizowane przez specjalny zespół powoływany przez Komendanta Miejskiego Policji w Słupsku. Skutkuje to konkretnymi zmianami w służbie dyżurnego jednostki Policji, służbie patrolowo-interwencyjnej, dzielnicowego i ruchu drogowego na rzecz większej jakości bezpieczeństwa publicznego.

¹ A.H. Masłow, *W stronę psychologii istnienia*, Warszawa 1986.

² Ustawa z 6 kwietnia 1990r. o Policji (t.j. Dz.U. z 2015r, poz. 355), art. 1, ust. 1.

W przedmowie została scharakteryzowana działalność Stowarzyszenia *Bezpieczny Region Słupski* z uwzględnieniem aktów prawnych, na mocy których organizacja funkcjonuje. Zakres przedsięwzięć Stowarzyszenia na rzecz bezpieczeństwa publicznego w regionie Słupska jest imponujący. Prewencyjne działania docierają do społeczności lokalnej w formie zajęć edukacyjno-profilaktycznych, spotkań z dziećmi, młodzieżą oraz dorosłymi.

Pierwszy rozdział książki odnosi się do potrzeby kształtowania bezpieczeństwa w społecznościach lokalnych. Autor na przykładzie województwa zachodniopomorskiego charakteryzuje podmioty odpowiedzialne za bezpieczeństwo i porządek publiczny. Szczególną uwagę zwraca na zadania Policji oraz samorządu terytorialnego w kwestii bezpieczeństwa publicznego.

Następny rozdział przypomina założenia metodologiczne, które zostały opracowane w czasie pierwszej edycji badań nt.: *Poczucie bezpieczeństwa publicznego i ocena działań Policji w percepcji mieszkańców Słupska*. Jest zachowana kontynuacja zasad metodologicznych, co umożliwia porównania i ciągłość projektu badawczego. Zastosowano adekwatne metody badawcze do sformułowanego problemu badawczego – metody ilościowe, jak i jakościowe. W opracowaniu wykorzystano przede wszystkim metodę sondażu diagnostycznego, technikę ankietową i narzędzie – kwestionariusz ankiety.

W trzecim rozdziale dokonano analizy statystycznej dotyczącej opinii mieszkańców Słupska na temat poczucia bezpieczeństwa oraz oceny pracy Policji. Przedmiotowa analiza projektu badawczego z 2015 roku została porównana z poprzednimi badaniami. Wyniki badań zapewne będą interesujące dla Komendy Miejskiej Policji w Słupsku ze względu na projektowanie przyszłych działań ukierunkowanych na oczekiwania mieszkańców Słupska. Poczucie bezpieczeństwa Słupszczyzan jest bardzo istotne w kształtowaniu bezpieczeństwa społecznego.

Kolejny rozdział odnosi się do kompetencji społecznych funkcjonariuszy Policji czyli: umiejętności interpersonalnych, kompetencji zawodowych, kultury osobistej oraz gotowości pomocy w sytuacji trudnej. Mieszkańcy Słupska chcą widzieć w policjancie profesjonalistę w rozwiązywaniu problemów z jakimi się spotykają. Szczególną rolę w tych interakcjach spełniają dzielnicowi.

Piąty, ostatni rozdział odnosi się do respondentów, którzy prowadzą działalność gospodarczą lub pracują w tym sektorze. Działalność ta jest bardzo ważna dla funkcjonowania w społeczności lokalnej, ponieważ z jednej strony są to miejsca pracy, a z drugiej mają wpływ na interakcje mieszkańców Słupska. Bezpieczeństwo publiczne ma

duże znaczenie dla rozwoju działalności gospodarczej, dlatego jest objęte troską odpowiednich służb Policji.

Jako autorzy projektu badawczego, składamy podziękowania wszystkim, bez których przeprowadzenie badań dotyczących: *Poczucia bezpieczeństwa publicznego i ocena działań Policji w percepcji mieszkańców Słupska*, nie byłoby możliwe. Podziękowania kierujemy przede wszystkim do:

- Studentów Akademii Pomorskiej w Słupsku – Instytutu Bezpieczeństwa Narodowego - za udział w diagnozowaniu poczucia bezpieczeństwa publicznego na terenie Słupska,

- Komendy Miejskiej Policji w Słupsku - za ogromną pomoc w ustaleniu obszarów terytorialnych wyszczególnionych w badaniach oraz zapewnienia bezpieczeństwa ankietantom,

- Stowarzyszenia „Bezpieczny Region Słupski” - za zainteresowanie prowadzonymi działaniami oraz finansowanie sprawozdania z badań,

- Prezydenta Miasta Słupska - za objęcie patronatu honorowego nad prowadzonymi badaniami,

- Wszystkich Mieszkańców Słupska, którzy wyrazili zgodę na udział w sondażu diagnostycznym.

Marek Stefański

Lista studentów I roku kierunku Bezpieczeństwo Narodowe – Instytutu Bezpieczeństwa Narodowego, którzy w ramach wolontariatu zostali przygotowani do roli ankietera.

Imię i nazwisko	
1. Kacper Ambroszczyk	2. Michał Korol
3. Maciej Boncler	4. Paweł Kozak
5. Paweł Boratyński	6. Anna Kuchta
7. Sara Borek	8. Maciej Labuda
9. Aleksandra Brzozowska	10. Karol Lipiński
11. Wojciech Bukowski	12. Martyna Nenca
13. Daniela Burek	14. Inga Majewska
15. Agata Cacko	16. Natalia Małkowska
17. Katarzyna Chorążewicz	18. Maciej Molik
19. Magdalena Czajkowska	20. Martyna Piekarska
21. Michał Czerepaniak	22. Weronika Reihs
23. Anna Czajka	24. Mateusz Reczek
25. Łukasz Cymek	26. Marzena Rosiak
27. Paulina Dubel	28. Patryk Rutkowski
29. Karolina Dulepa	30. Karolina Sabajtis
31. Karol Duszkiewicz	32. Adrian Sabina
33. Mateusz Dyczko	34. Anna Sebzda
35. Grzegorz Fabisiak	36. Arkadiusz Serewiś
37. Anna Fedyniak	38. Piotr Sołśnia
39. Piotr Grzelak	40. Dawid Sominka
41. Justyna Hapka	42. Bogdan Starych
43. Aleksander Jończyk	44. Marcin Supieta
45. Paulina Gierszewska	46. Artur Szumacher
47. Damian Jachimowicz	48. Aleksandra Świeżak
49. Damian Jankiewicz	50. Patrycja Wołowska
51. Mateusz Jaskulski	52. Kacper Wójcik
53. Adam Jędrzejczyk	54. Sebastian Wrutniak
55. Jakub Kardasz	56. Marek Wysocki
57. Adrian Karwacki	58. Anna Tews
59. Sandra Kitowska	60. Dorota Tuziemek
61. Stanisław Klawikowski	62. Karolina Zdrojewska
63. Oskar Kopyciński	64. Mateusz Żebrowski

Robert Czyż

**PRZEDMOWA - ROLA ORGANIZACJI POZARZĄDOWYCH W KREOWANIU
BEZPIECZEŃSTWA NA TERENIE MIASTA SŁUPSK NA PRZYKŁADZIE
STOWARZYSZENIA „BEZPIECZNY REGION SŁUPSKI”**

Stowarzyszenie to organizacja społeczna (zrzeszenie), które zostało utworzone przez osoby mające takie same cele lub zainteresowania.

Regulacje prawne pozwalające na działalność stowarzyszeniową

Funkcjonowanie stowarzyszeń w Polsce reguluje najwyższy akt prawny regulujący

istnienie stowarzyszeń w Polsce, a mianowicie Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z 2 kwietnia 1997 r., która w artykule dwunastym stanowi, iż „*Rzeczpospolita Polska zapewnia wolność tworzenia i działania związków zawodowych, organizacji społeczno-zawodowych rolników, stowarzyszeń, ruchów obywatelskich, innych dobrowolnych zrzeszeń oraz fundacji*”³. Aktami prawnymi niższego rzędu regulującymi problematykę stowarzyszeń, ich zadania i funkcjonowanie są ustawa z dnia 7 kwietnia 1989 r. – Prawo o Stowarzyszeniach⁴ i ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i wolontariacie⁵. Zgodnie z tym ostatnim aktem, działalnością pożytku publicznego jest działalność społecznie użyteczna, prowadzona przez organizacje pozarządowe w sferze zadań publicznych określonych w ustawie i są to m. in. zadania dotyczące porządku i bezpieczeństwa publicznego.

Funkcjonowanie stowarzyszenia

Organizacje pozarządowe, z pozyskanych od samorządu terytorialnego środków, tworzą na potrzeby poprawy poczucia bezpieczeństwa i porządku publicznego różnego rodzaju programy edukacyjno – profilaktyczne, docierając do społeczności lokalnej poprzez prowadzenie zajęć z dziećmi, młodzieżą i dorosłymi. Zajęcia i spotkania są prowadzone w różnych formach m. in. poprzez prelekcje, dyskusje, pokazy multimedialne na spotkaniach czy festynach.

Dzięki stałej współpracy samorządu terytorialnego z Policją podnoszone jest poczucie bezpieczeństwa mieszkańców. Znaczną rolę odgrywają tu organizacje pozarządowe, jako beneficjenci samorządowych środków finansowych, które angażują swój potencjał poprzez pracę wolontariuszy oraz własny wkład finansowy.

Stowarzyszenie „Bezpieczny Region Słupski”

Na terenie Miasta Słupsk funkcjonuje wiele stowarzyszeń, jednak w zakresie bezpieczeństwa i porządku publicznego działa jedynie Stowarzyszenie „Bezpieczny Region Słupski”.

Zawiązanie się Stowarzyszenia „Bezpieczny Region Słupski”

Dnia 28 sierpnia 1998 roku odbyło się spotkanie z Prezydentem Miasta Słupska na

³ *Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r.*, (Dz. U. 1997 nr 78 poz. 483), art. 12.

⁴ *Ustawa z dnia 7 kwietnia 1989 r., Prawo o stowarzyszeniach*, (Dz. U. 1989 nr 20 poz. 104).

⁵ *Ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r., o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie*, (t.j. Dz. U. z 2014r, poz. 1118 ze zm.).

cele, przedstawicielami Policji, kościoła oraz różnych instytucji łącznie z działającym przy Radzie Miasta Słupsk Zespołem „Bezpieczne Miasto”. Na spotkaniu tym ówczesny Komendant Wojewódzki Policji w Słupsku zaproponował powołanie, na bazie działającego już Zespołu, Stowarzyszenia pod nazwą „Bezpieczne Miasto”. Inicjatywę Komendanta Wojewódzkiego Policji w Słupsku poparł Prezydent Miasta Słupsk oraz pozostali uczestnicy zebrania. Ustalono, że należy powołać tymczasowy Zarząd Stowarzyszenia, który przyjmie nazwę „Bezpieczny Słupsk”. Zarząd otrzymał zadanie opracowania statutu stowarzyszenia, zgłoszenia go do zarejestrowania oraz zwołania zjazdu organizacji w celu zatwierdzenia statutu i wyboru formalnych już władz. Ostatecznie podczas zebrania, w którym uczestniczyło 35 osób wyłoniono Komitet Założycielski. Komitet Założycielski, 11 września 1998r, złożył do Sądu Wojewódzkiego w Słupsku wniosek o wpisanie Stowarzyszenia do rejestru stowarzyszeń. Sąd Wojewódzki, postanowieniem z dnia 18 września 1998r, wpisał do rejestru stowarzyszeń Stowarzyszenie pod nazwą „Bezpieczny Słupsk”. Zwołane na dzień 21 grudnia 1998r. Walne Zebranie Członków Stowarzyszenia wybrało władze Stowarzyszenia.

Powołano do pracy w organizacji 3 zespoły problemowe: Zespół ds. bezpieczeństwa w ruchu drogowym i komunikacyjnym, Zespół ds. rozwiązywania problemów w sprawach nieletnich i patologii społecznych oraz Zespół ds. integracyjno – informacyjnych. Następnie dnia 19 stycznia 1999 r. Sąd Okręgowy w Słupsku wydał postanowienie o dokonaniu wpisu w rejestrze stowarzyszeń Stowarzyszenia „Bezpieczny Słupsk” z siedzibą w Słupsku Al. Sienkiewicza 7/28.

Podstawowym zadaniem Stowarzyszenia, określonym w jego statucie jest profilaktyka w zakresie porządku i bezpieczeństwa publicznego oraz przeciwdziałanie zjawiskom patologii społecznej. Pierwotnie obszarem działania Stowarzyszenia „Bezpieczne Miasto” było Miasto Słupsk, jednak dnia 27 marca 2001 r. na Walnym Zgromadzeniu Członków dokonano zmiany nazwy organizacji na Stowarzyszenie „Bezpieczny Region Słupski” i poszerzono rejon działania na obszar całego Powiatu Słupskiego.

Dnia 4 marca 2003 roku na inauguracyjnym spotkaniu Stowarzyszenia, które odbyło się w Urzędzie Miejskim w Słupsku, została powołana Rada Patronacka, w skład której weszli Prezydent Miasta Słupsk, Starosta Słupski, Burmistrz Miasta i Gminy Kępice, Wójt Gminy Kobylnica oraz Wójt Gminy Dębica Kaszubska.

Zadaniem Rady Patronackiej, zgodnie ze statutem, jest wspieranie działań Stowarzyszenia, proponowanie kierunków działania, inicjowanie przedsięwzięć oraz kreowanie wizerunku Stowarzyszenia i jego działań w społeczeństwie i grupach społecznych. Dnia 30 marca 2001r. Rada Gminy Dębica Kaszubska przyjęła uchwałę o przystąpieniu

Gminy do Stowarzyszenia „Bezpieczny Region Słupski”. Podobną uchwałę, 27 sierpnia 2001r. podjęła Rada Gminy Kobylnica, 29 sierpnia 2001r. Rada Miejska w Kępicach oraz 11 marca 2005r. Rada Gminy Ustka. Natomiast w dniu 11 kwietnia 2003r. zostało zawarte porozumienie pomiędzy Zarządem Powiatu Słupskiego, a Stowarzyszeniem „Bezpieczny Region Słupski” o przystąpieniu powiatu do organizacji, na prawach członka wspierającego. W następstwie powyższego Rada Miejska Słupsk, Rada Powiatu Słupskiego i Rada Gminy Kobylnica podjęły stosowne uchwały w sprawie przyjęcia programów współpracy z organizacjami pozarządowymi w tym również Stowarzyszeniem „Bezpieczny Region Słupski”. Programy te określają cele, zasady oraz formy współpracy Gmin i Powiatu z organizacjami pozarządowymi.

W dotychczasowej działalności Stowarzyszenie „Bezpieczny Region Słupski” realizowało zadania zgodnie ze statutem i corocznym planem pracy organizacji. Środki na realizację zadań pozyskiwano z różnych źródeł. Początkowo w formie wsparcia finansowego, a po wprowadzeniu w 2003 roku ustawy o działalności pożytku publicznego i wolontariacie w drodze ogłaszanych konkursów i ofert. Każdego roku sporządzano tzw. „Raport roczny” z realizacji zadań, będący merytorycznym i finansowym sprawozdaniem, z którym zapoznawano członków Rady Patronackiej.

Cele i sposoby działania stowarzyszenia są następujące:

- tworzenie warunków dla społecznego frontu przeciwdziałania przestępczości, patologii i budowanie programów profilaktycznych.
- zwiększanie poczucia bezpieczeństwa w społeczeństwie,
- tworzenie stanu bezpieczeństwa zachęcającego do prowadzenia działalności gospodarczej,
- kształtowanie świadomości prawnej i wiktymologicznej społeczeństwa,
- pobudzanie inicjatyw społecznych w kierunku działania na rzecz poprawy bezpieczeństwa,
- angażowanie wszelkich możliwych podmiotów w partnerską współpracę międzyinstytucjonalną w zakresie realizacji programów zapobiegawczych,
- prowadzenie badań środowiskowych wskazujących na potrzebę i zasadność podjęcia działań programowych, poprzez: analizę dynamiki przestępczości, geografii czasowo-przestrzennej, zdarzeń, rozpoznania czynników warunkujących stopień zagrożenia przestępczością, a także badanie opinii środowiska w przedmiocie czynników wpływających na poczucie bezpieczeństwa oraz poziomu poczucia tego zagrożenia,
- opracowywanie na bazie tak skonstruowanego planu – „mapy przestępczości” właściwych propozycji programowych, adekwatnych do zagrożenia, uwzględniając odczucia społeczne

oraz infrastrukturę terenu,

- pozyskiwanie środków finansowych, niezbędnych dla realizacji programów,
- prowadzenie działalności polegającej na udzielaniu pomocy ofiarom i rodzinom ofiar wypadków drogowych.

Stowarzyszenie swoje cele realizuje poprzez:

- wtórną prewencję kryminalną (redukującą liczbę przestępstw) polegającą między innymi na:
 - inspirowaniu oraz inicjowaniu fizycznej i technicznej ochrony mienia, poprzez wprowadzenie metod znakowania przedmiotów i upowszechnienie technik zabezpieczenia,
 - eliminowaniu błędów i niedociągnięć w projektowanych urządzeniach służących zabezpieczeniu mienia,
 - korekcie rozwiązań komunikacyjnych,
 - tworzenie bezpiecznych przejść,
 - korekcie zabudowy osiedli mieszkaniowych,
 - rozpoznawaniu stanu zabezpieczenia oraz wiedzy społeczeństwa w zakresie ochrony mieszkań i poprawę zabezpieczeń w odniesieniu do poszczególnych grup społecznych (głównie osób starszych i samotnych),
 - popularyzacji i wprowadzaniu nowych systemów zabezpieczeń obiektów handlowych, banków, kantorów, parkingów, poprzez wdrażanie nowoczesnych systemów sygnalizacji włamania i napadu – SSWN,
 - poradnictwu w zakresie stosowania środków zabezpieczających,
 - zacieśnianiu współpracy z firmami ubezpieczeniowymi na rzecz prawidłowo prowadzonej polityki ubezpieczeniowej,
 - wywołaniu aktywności społecznej w podejmowaniu bezpośrednich działań ochronnych;
- prewencję społeczną – o bardzo szerokim zasięgu społecznym, mającą na celu edukację, poradnictwo oraz pomoc społeczną w zakresie:
 - problematyki demoralizacji i przestępczości nieletnich,
 - spraw rodziny i dziecka w rodzinie,
 - ochrony kobiet,
 - ochrony ofiar przestępstw,
 - opieki nad osobami starszymi i niepełnosprawnymi,
 - ochronie bezpieczeństwa podróżnych w środkach komunikacji oraz na szlakach

turystycznych,

- poradnictwa zawodowego (branżowe), np. dla: doręczycieli pocztowych, właścicieli sklepów i kantorów, banków, stacji paliw płynnych, baz transportowych, straży przemysłowej, itp.,
- zapobiegania patologiom społecznym poprzez tworzenie programów pomocy dla osób uzależnionych od narkotyków, alkoholu, członków podkultur młodzieżowych,
- tworzenia programów wczesnej edukacji dla dzieci i młodzieży,
- działania na rzecz redukcji przestępczości (np. rozbojów, włamań, kradzieży samochodów, rowerów) poprzez propagowanie zasad prewencji kryminalnej,
- inspirowania działań kulturalnych (sportowych, wypoczynkowych, plastycznych) dla poprawy bezpieczeństwa dzieci i młodzieży,
- współpracy ze środkami masowego przekazu na rzecz kształtowania świadomości prawnej oraz edukacji wiktymologicznej społeczeństwa,
- poradnictwa społecznego poprzez działalność wydawniczą, tj. informatory, poradniki, ulotki ostrzegawcze.

Współpraca stowarzyszenia

Stowarzyszenie współpracuje z samorządami lokalnymi m. in. Miastem Słupsk.

W kolejności ma to przełożenie na realizację zadań Stowarzyszenia przy udziale słupskiej Policji oraz innych podmiotów tj. Akademii Pomorskiej w Słupsku – Instytutu Bezpieczeństwa Narodowego, Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Słupsku, Zespołu Szkół Informatycznych w Słupsku, które w swojej ofercie edukacyjnej realizują tematykę bezpieczeństwa i porządku publicznego w klasie o profilu policyjnym.

Działalność merytoryczna stowarzyszenia.

Na rzecz poprawy poczucia bezpieczeństwa Stowarzyszenie opracowuje i realizuje programy, adresowane do dzieci, młodzieży i innych osób z terenu Miasta Słupska i Powiatu Słupskiego.

Do najważniejszych, cieszących się uznaniem, programów należy zaliczyć:

- „Tak jest bezpieczniej” cz.1,2,3 program dla dzieci klas 0-4,
- „Bezpieczeństwo zimą i latem” program na ferie, wakacje i inny czas wolny,
- „Bezpieczny senior” program skierowany do seniorów.

Edukacja z zakresu zapobiegania patologiom społecznym:

- „Czysta Gra” – program dla dzieci i młodzieży z zakresu uzależnień (alkoholizm, narkomania) oraz przemocy i agresji,
- „Prewencja ale inaczej” - program edukacyjno-sportowy, realizowany wśród młodzieży gimnazjalnej, obejmujący tematykę dotyczącą: wiedzy o Policji, prewencji kryminalnej, o występujących na co dzień zagrożeniach tj. alkoholizmie i narkomanii, o bezpieczeństwie w ruchu drogowym i pieszym oraz o prawach ucznia i dziecka.

Programy te uczą dzieci, młodzież i inne osoby właściwych zachowań, podnosząc jednocześnie świadomość prawną i wiktymologiczną.

Systematycznie, w zależności od istniejących zagrożeń, organizacja wydaje i rozpowszechnia materiały profilaktyczne (broszury, ulotki) oraz opracowuje i wdraża programy prewencyjne z zakresu bezpieczeństwa publicznego.

Stowarzyszenie jest też uczestnikiem festynów i turniejów z zakresu bezpieczeństwa publicznego i patologii społecznej np. z okazji letnich wakacji, ferii zimowych.

Dużym osiągnięciem Stowarzyszenia jest koordynacja budowy monitoringu wizyjnego na terenie Miasta Słupsk, obejmującego nowoczesne studio i kamery, rozmieszczone w najbardziej zagrożonych miejscach miasta.

Dowodem na to, że działalność Stowarzyszenia przynosi wymierne efekty są dyplomy i podziękowania od władz rządowych, samorządowych, Policji oraz innych podmiotów np.:

- dyplom za zdobycie wyróżnienia w II Edycji Konkursu o Nagrodę Hetmana ufundowaną przez Fundację Na Rzecz Bezpieczeństwa Obywatelskiego G-7 w Poznaniu,
- nagroda Wojewody Pomorskiego za I miejsce w realizacji programu profilaktycznego „Na drodze do bezpieczeństwa” za autorski program Stowarzyszenia „Tak jest bezpieczniej”,
- nagroda Wojewody Pomorskiego za zajęcie I miejsca w drugiej edycji konkursu Wojewody Pomorskiego „Na Drodze do Bezpieczeństwa” - nagrodzono program Stowarzyszenia to "Z nami bezpieczniej - Elementarz wychowania drogowego",
- wyróżnienie w programie „Bezpieczna Polska, Bezpieczne Miasto, Bezpieczna Gmina”.

Jak wskazano wyżej, praca organizacji pozarządowych takich jak stowarzyszenia czy zrzeszenia w zakresie bezpieczeństwa jest w obecnych czasach bardzo potrzebna.

W dobie zabieganego i zapracowanego trybu życia społeczeństwo zatracza poczucie własnego bezpieczeństwa i niestety, zauważamy problem dopiero wówczas, kiedy staniemy się ofiarą przestępstwa. Każdy człowiek, już od najmłodszych lat, powinien mieć świadomość, że w każdej chwili może stać się ofiarą przestępstwa lub być świadkiem takiego zdarzenia i to

m. in. organizacje pozarządowe, stowarzyszenia mogą i powinny to uświadamiać, tego uczyć, najlepiej na zasadzie wyprzedzania faktów czyli „prewencji kryminalnej” m.in., poprzez takie zadanie, jak badania poczucia bezpieczeństwa publicznego i oceny działań Policji w percepcji mieszkańców Powiatu Słupskiego i Miasta Słupsk.

BEZPIECZEŃSTWO A SPOŁECZNOŚĆ LOKALNA

1.1 Wprowadzenie

Bezpieczeństwo jest jednym z najważniejszych stanów egzystencji społeczeństwa. Według teorii Abrahama Masłowa, przedstawiciela psychologii humanistycznej, bezpieczeństwo jest fundamentalną wartością potrzeb społecznych. Na podstawie prezentowanej przez niego teorii motywacji, opracował teorię hierarchii potrzeb społecznych tzw. piramidę, w której bezpieczeństwo jest drugą podstawową wartością bytu społeczeństwa. Obok najważniejszych potrzeb istnienia człowieka jakimi są potrzeby fizjologiczne, bezpieczeństwo w hierarchii potrzeb jest drugą wartością. Dopiero kolejną koegzystencją funkcjonowania społeczeństwa jest przynależność, miłość, szacunek i samoakceptacja oraz samorealizacja. Według przywoływanej teorii, realizacja potrzeb z każdego kolejnego poziomu jest zależna i możliwa tylko wtedy, kiedy zaspokojone zostaną wartości z niższych poziomów⁶. Zatem zaspokojenie stanu poczucia bezpieczeństwa człowieka funkcjonującego w zbiorowości lokalnej warunkuje jego prawidłowy rozwój i funkcjonowanie w społeczeństwie.

1.2 Bezpieczeństwo w wymiarze społecznym

Na przestrzeni wieków pojęcie bezpieczeństwa ewoluowało w swoim znaczeniu. Termin „**bezpieczeństwo**” pochodzi z języka łacińskiego od słowa *securitas*. Ujmując w znaczeniu ogólnym bezpieczeństwo to stan, który daje poczucie pewności istnienia i gwarancji jego zachowania oraz szansę na doskonalenie człowieka i jego rozwój. Człowiek, który funkcjonuje w społeczności lokalnej wykazuje potrzebę zapewnienia bezpieczeństwa i porządku publicznego. Ze względu na obszar jaki obejmuje, możemy wyodrębnić bezpieczeństwo globalne, międzynarodowe, narodowe i regionalne. Z uwagi na zagadnienie tematyczne skupimy się na bezpieczeństwie regionalnym, obejmującym zbiorowość lokalną. Pojęcie **społeczności lokalnej** obejmuje zbiorowość zamieszkującą wyodrębnione, stosunkowo niewielkie terytorium, w której występują silne więzi wynikające ze wspólnoty interesów i potrzeb, a także poczucia zakorzenienia i przynależności do zamieszkiwanego miejsca. Oczywiście w doktrynie istnieje wiele definicji zbiorowości, społeczności lokalnej i społeczeństwa. Wspólnota środowiskowa, niezależnie od wielkości, zawsze stanowi formę

⁶ A. H. Maslow, *Motywacja i osobowość*, Warszawa 2013

zespołowego egzystowania jednostek powiązanych więzią wzajemnych stosunków i wspólnych działań. Według jednej z definicji, **społeczeństwo** to historycznie ukształtowana zbiorowość ludzka, poddana wspólnym warunkom życia, posiadająca wspólną kulturę oraz tworząca wspólne instytucje.⁷

Życie społeczne nie przebiega w sposób żywiołowy, chaotyczny i niezorganizowany. Każda zbiorowość funkcjonuje w oparciu o sformalizowane, jak i niesformalizowane uregulowania, które oddziałują na społeczeństwo. Określone zasady zachowania społecznego to **normy społeczne**, które wyznaczają reguły postępowania. Normy mogą mieć charakter nakazowy lub zakazowy.⁸ Ludzie żyjący w grupie społecznej na przestrzeni lat, oddziałując na siebie wzajemnie oraz na otaczającą rzeczywistość, tworzą sposób odbioru i postrzegania otaczającej rzeczywistości oraz jej oceny. W ten sposób powstają wartości, a ich zespolenie nazywamy **systemem wartości społecznych**. Każde społeczeństwo oparte na trwałym schemacie wartości tworzy stabilny **ład społeczny**.

Każde społeczeństwo może odpowiednio kooperować i rozwijać się, jeżeli na różnych poziomach życia społecznego istnieją ośrodki kierownicze.⁹ Rozwój społeczności i jej aktywności dokonuje się w obrębie państwa, jako najważniejszej instytucji społecznej. W literaturze przedmiotu można spotkać wiele definicji państwa. Jedna z nich mówi, że **Państwo** to „trwała wspólnota ludzi zajmująca określone terytorium, poddana zwierzchniej władzy”¹⁰. Rolą państwa jest powołanie określonych struktur organizacyjnych, wyposażenie w odpowiednie narzędzia władzy określone jako organy państwowe. Mogą one być typizowane według różnych kryteriów. Podział obejmuje trzy rodzaje organów:

- ustawodawcze,
- wykonawcze,
- sędownicze i organy kontrolne.

Organa te, oddziałując na społeczeństwo, realizują dwie podstawowe funkcje: wewnętrzną i zewnętrzną.

W literaturze naukowej, w ramach funkcji wewnętrznej, wyodrębniono funkcje szczegółowe:

- prawodawczą – państwo tworzące prawo i normy społecznego postępowania,
- porządkową – utrzymanie ładu i porządku publicznego oraz sankcjonowanie przestrzegania prawa,
- administracyjną – oddziaływanie poprzez regulację sfer życia publicznego,

⁷ T. Woś, J. Stelmach, M. Bankowicz, M. Grzybowski, T. Włudyka, *Wiedza o społeczeństwie*, Warszawa 2003, s.14

⁸ *Tamże*, s. 18

⁹ *Tamże*, s. 19

¹⁰ *Tamże*, s. 33

- gospodarczą – jako stanowienie reguł działania w gospodarce,
- socjalną – zapewnienie opieki społecznej, zdrowotnej i ubezpieczenia,
- kulturalno-wychowawczą – rozwój życia kulturalnego i edukacji.¹¹

Funkcja zewnętrzna państwa to realizacja zadań poza jego terytorium. Nawiązywanie kontaktów i stosunków z innymi państwami i organizacjami międzynarodowymi oraz budowanie bezpieczeństwa z uwzględnieniem interesów własnej racji stanu.¹²

Z racji poruszanego zagadnienia, jakim jest bezpieczeństwo, skupimy się na funkcji porządkowej państwa.

Ład społeczny oraz ustanowiony przez ośrodki kierownicze zespół norm prawnych tworzą porządek prawny oraz porządek publiczny. Stany te wchodzą w zakres bezpieczeństwa publicznego i porządku publicznego. W literaturze przedmiotu spotykamy szereg definicji i pojęcia bezpieczeństwa publicznego.

Według rozważań E. Ury, bezpieczeństwo publiczne to: „taki stan, w którym ogółowi obywateli indywidualnie nieoznaczonych, żyjących w państwie i społeczeństwie nie grozi żadne niebezpieczeństwo, i to niezależnie od tego, jakie byłoby jego źródło”¹³.

W literaturze możemy spotkać inne definicje bezpieczeństwa publicznego autora J. Zaborowskiego. Według niego bezpieczeństwo publiczne to; „taki stan faktyczny wewnątrz społeczeństwa, który umożliwia bez narażania na szkody normalne funkcjonowanie organizacji państwowej i realizację jej interesów, zachowanie życia, zdrowia i mienia jednostek żyjących w tej organizacji oraz korzystanie przez te jednostki z praw i swobód zagwarantowanych konstytucją i innymi przepisami prawa.”¹⁴

Z kolei porządek publiczny to: „stan faktyczny wewnątrz państwa, regulowany normami prawnymi i pozaprawnymi, których przestrzeganie umożliwia normalne współzycie jednostek w organizacji państwowej.”¹⁵

Z powyższego można przyjąć, że bezpieczeństwo publiczne, porządek publiczny i ład społeczny wzajemnie się przenikają i uzupełniają, tworząc tym samym całość jako stan mający zagwarantować ochronę życia, ładu i porządku publicznego ludzi zamieszkujących w zbiorowości społecznej przed bezprawnymi działaniami.

1.3 Organy wykonawcze odpowiedzialne za kształtowanie bezpieczeństwa publicznego

¹¹ *Tamże*, s. 39

¹² *Tamże*, s. 40

¹³ E. Ury, *Prawo administracyjne*, Warszawa 2010, s. 97

¹⁴ J. Zaborowski, *Prawne środki zapewnienia bezpieczeństwa i porządku publicznego*, Warszawa 1977, s. 129

¹⁵ *Tamże*, s. 129

Ustawa zasadnicza, jaką jest Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej, ustala ustrój Państwa oparty na podziale władzy ustawodawczej, wykonawczej i sądowniczej. Władzę wykonawczą w Rzeczypospolitej Polskiej sprawuje Prezydent i Rada Ministrów. Zgodnie z Konstytucją, Rada Ministrów jest kolegiальnym organem władzy wykonawczej i według art. 146 prowadzi politykę wewnętrzną i zagraniczną Polski.¹⁶

Ministrowie kierują określonymi działami administracji rządowej. Sprawy wewnętrzne należą do działu administracji rządowej, kierowanego przez ministra właściwego do spraw wewnętrznych. Do jego kompetencji należą między innymi sprawy ochrony bezpieczeństwa i porządku publicznego. Minister właściwy do spraw wewnętrznych sprawuje nadzór nad działalnością Policji, Straży Granicznej, Państwowej Straży Pożarnej, Obrony Cywilnej Kraju, Szefa Urzędu ds. Cudzoziemców, Krajowego Centrum Informacji Kryminalnej oraz Biura Ochrony Rządu.¹⁷

Na podstawie ustawy z dnia 8 sierpnia 1996 r. o Radzie Ministrów, Prezes Rady Ministrów w drodze rozporządzenia określił zakres działania Ministra Spraw Wewnętrznych. Zgodnie z przywołanym przepisem organami podległymi Ministrowi Spraw Wewnętrznych są: Komendant Główny Policji, Komendant Główny Straży Granicznej, Komendant Główny Straży Pożarnej, Szef Obrony Cywilnej Kraju, Szef Urzędu ds. Cudzoziemców oraz Dyrektor Zakładu Emerytalno-Rentowego MSW.¹⁸

Centralnym organem administracji rządowej właściwym w sprawach ochrony bezpieczeństwa ludzi oraz utrzymania bezpieczeństwa i porządku publicznego jest Komendant Główny Policji. Organami administracji rządowej na obszarze województwa w sprawach ochrony bezpieczeństwa i porządku publicznego są:

- wojewoda, który realizuje zadania w obszarze bezpieczeństwa przy pomocy Komendanta Wojewódzkiego Policji działającego w jego imieniu,
- Komendant Wojewódzki Policji,
- Komendant Powiatowy (Miejski) Policji,
- Komendant Komisariatu Policji.¹⁹

Wojewoda, jako przedstawiciel Rady Ministrów, odpowiada za wykonywanie polityki rządu w województwie i realizuje cele polityki Rady Ministrów. Zapewnia współdziałanie wszystkich organów administracji rządowej i samorządowej działających w województwie,

¹⁶ *Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. z 1997 r., Nr 78, poz. 483, z późn. zm.)*

¹⁷ *Ustawa z dnia 4 września 1997 r. o działach administracji rządowej (t.j. Dz. U. z 2013r, poz. 743)*

¹⁸ *Dz. U. z 2014 r., poz. 1265*

¹⁹ *Ustawa z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji (t.j. Dz. U. z 2015r, poz. 355)*

kieruje ich działalnością w zakresie zapobiegania zagrożeniu życia, zdrowia lub mienia oraz zagrożeniu bezpieczeństwa państwa i utrzymania porządku publicznego.²⁰

Należy zauważyć, że wraz z procesem decentralizacji państwa część kompetencji w dziedzinie bezpieczeństwa publicznego uzyskał samorząd terytorialny. Tym samym wskazać trzeba, że bezpieczeństwo publiczne to także zadanie publiczne naczelných, centralnych, terenowych organów administracji rządowej oraz organów samorządu terytorialnego. Zgodnie bowiem z art. 7 ust. 1 pkt 14 ustawy z 8 grudnia 1990 r. o samorządzie gminnym, to właśnie gmina ma obowiązek zaspokajania zbiorowych potrzeb wspólnoty, co jest jej zadaniem własnym, a dyspozycja ta obejmuje w szczególności sprawy porządku i bezpieczeństwa obywateli oraz ochrony przeciwpożarowej i przeciwpowodziowej.²¹

Dodatkowo samorząd gminny może wykonywać te zadania również jako zadania zlecone z zakresu administracji rządowej. W myśl art. 11 ust. 1 ustawy z dnia 6 kwietnia 1990r. o Policji, wójt może żądać od właściwego komendanta Policji przywrócenia stanu zgodnego z porządkiem prawnym lub podjęcia działań zapobiegających naruszeniu prawa, a także zmierzających do usunięcia zagrożenia bezpieczeństwa i porządku publicznego.²² Władze powiatowe zgodnie z art. 4 ust. 1 pkt 15 ustawy z 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym wykonują określone ustawami zadania publiczne o charakterze ponadgminnym w zakresie bezpieczeństwa obywateli.²³ Samorząd województwa zaś, zgodnie z art. 14 ust. 1 pkt 14 ustawy z dnia 5 czerwca 1998r. o samorządzie województwa, wykonuje zadania o charakterze wojewódzkim w zakresie bezpieczeństwa publicznego. Bezpieczeństwo publiczne jest ponadto przesłanką uzasadniającą wydanie przepisów porządkowych, będących aktami prawa miejscowego.²⁴

W myśl art. 40 ustawy o samorządzie gminnym, w zakresie nieuregulowanym w odrębnych ustawach lub innych przepisach powszechnie obowiązujących, rada gminy może wydawać przepisy porządkowe dla zapewnienia bezpieczeństwa publicznego.²⁵ Ustawa o samorządzie powiatowym w art. 40–44 stanowi, że rada powiatu może wydawać powiatowe przepisy porządkowe dla zapewnienia m.in. bezpieczeństwa publicznego, o ile przyczyny te występują na obszarze więcej niż jednej gminy.²⁶ Utrzymywanie bezpieczeństwa publicznego

²⁰ Ustawa z dnia 23 stycznia 2009 r. o wojewodzie i administracji rządowej w województwie (t.j. Dz. U. z 2015r, poz. 525)

²¹ Ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz.U. z 2015r, poz. 1515)

²² Ustawa z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji (t.j. Dz.U. z 2015r, poz. 355)

²³ Ustawa z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (t.j. Dz.U. z 2015 r, poz. 1445)

²⁴ Ustawa z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie województwa (t.j. Dz.U. z 2015r, poz. 1392)

²⁵ Ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2015r, poz. 1515)

²⁶ Ustawa z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (t.j. Dz. U. z 2015r, poz. 1445)

jest także ustawowo określonym zadaniem wojewody (art. 22 pkt. 2 ustawy o wojewodzie i administracji rządowej w województwie), który zapewnia współdziałanie wszystkich jednostek organizacyjnych administracji rządowej i samorządowej, działających na obszarze województwa i kieruje ich działalnością w zakresie bezpieczeństwa państwa. Dla wykonywania powyżej wskazanego zadania wojewoda może, na podstawie art. 25 przywołanej ustawy, wydawać polecenia obowiązujące wszystkie organy administracji rządowej, a w sytuacjach nadzwyczajnych obowiązujące również organy samorządu terytorialnego.²⁷

Można zatem stwierdzić, że państwo, w celu zapewnienia bezpieczeństwa, różnego rodzaju przepisami prawa zobowiązuje władze samorządowe oraz podmioty instytucjonalne do ponoszenia odpowiedzialności za utrzymanie porządku w społeczności lokalnej. Bardzo dobrym przykładem podziału obowiązków i kompetencji w tym zakresie jest obowiązek zapewnienia bezpieczeństwa uczestnikom wszelkich imprez masowych. Ustawa z 20 marca 2009 r. o bezpieczeństwie imprez masowych w art. 5 ust. 2 pkt. 1–4 stanowi, że bezpieczeństwo imprezy masowej obejmuje spełnienie przez organizatora wymogów w zakresie: zapewnienia bezpieczeństwa osobom uczestniczącym w imprezie; ochrony porządku publicznego; zabezpieczenia pod względem medycznym; zapewnienia odpowiedniego stanu technicznego obiektów budowlanych wraz ze służącymi tym obiektom instalacjami i urządzeniami technicznymi, w szczególności przeciwpożarowymi i sanitarnymi. Tym samym, w myśl art. 5 ust. 1 ustawy zapewnienie bezpieczeństwa imprezy masowej w miejscu i w czasie jej trwania to obowiązek organizatora imprezy masowej, a ponadto obowiązek zabezpieczenia imprezy masowej spoczywa również – w zakresie określonym w ustawie o bezpieczeństwie imprez masowych i w innych przepisach – na: wójcie, burmistrzu, prezydencie miasta, wojewodzie, Policji, Państwowej Straży Pożarnej i innych jednostkach organizacyjnych ochrony przeciwpożarowej, służbach odpowiedzialnych za bezpieczeństwo i porządek publiczny na obszarach kolejowych, służbie zdrowia, a w razie potrzeby także innych właściwych służbach i organach (art. 5 ust. 3 tej ustawy).²⁸

Współdziałal w kształtowaniu bezpieczeństwa w społecznościach lokalnych przez władze szczebla wojewódzkiego oraz władze samorządu terytorialnego wynika również z przepisów ustawy z dnia 6 kwietnia 1990r. o Policji. Zgodnie z jej uregulowaniami

²⁷ Ustawa z dnia 23 stycznia 2009 r. o wojewodzie i administracji rządowej w województwie (t.j. Dz. U. z 2015r, poz. 525)

²⁸ Ustawa z dnia 20 marca 2009 r. o bezpieczeństwie imprez masowych (Dz. U. 2009, Nr 62, poz. 505)

komendanci Policji szczebla wojewódzkiego, powiatowego (miejskiego) o stanie bezpieczeństwa i porządku publicznego składają roczne sprawozdania właściwym wojewodom, starostom, wójtom i burmistrzom lub prezydentom miast. Sprawozdania ze swojej działalności składane są także radom powiatu i radom gminy.

Z powyższego wynika, że wojewoda, jako przedstawiciel Rady Ministrów w województwie, jest organem właściwym w sprawach ochrony bezpieczeństwa i porządku publicznego. Choć nie jest przełożonym właściwym w sprawach osobowych w stosunku do komendanta wojewódzkiego czy powiatowego (miejskiego) Policji, to jednak zakres jego kompetencji uprawnia do zlecania zadań w tym obszarze. Ograniczeniami w jakich wojewoda nie posiada uprawnień są wszelkie dane sprawozdawcze i informacje dotyczące wykrywania przestępstw i ścigania ich sprawców, jak również sprawy dotyczące wykonywania czynności operacyjno-rozpoznawczych, dochodzeniowo-śledczych i czynności z zakresu ścigania wykroczeń.

Ustawowe kompetencje wojewody w dziedzinie bezpieczeństwa i porządku publicznego sytuują go jako koordynatora działań podejmowanych na obszarze województwa przez wszystkie organy odpowiedzialne za płaszczyznę szeroko pojętego bezpieczeństwa.

Jednak główny zakres zadań w dziedzinie ochrony bezpieczeństwa ludzi oraz utrzymania bezpieczeństwa i porządku publicznego przypisano Policji. Jest to umundurowana i uzbrojona formacja służąca społeczeństwu. Na jej czele jako centralny organ administracji rządowej stoi Komendant Główny Policji, który jest przełożonym wszystkich policjantów. Podział właściwości działań Policji przystosowano do podziału terytorialnego państwa. Z tego też względu instytucja Policji stała się częścią administracji zespolonej szczebla wojewódzkiego i powiatowego. W związku z tym zadania w zakresie bezpieczeństwa i porządku publicznego przypisane organom administracji zespolonej, niezespolonej, jednostkom samorządu terytorialnego szczebla wojewódzkiego i powiatowego wzajemnie się przenikają i uzupełniają. Każda z tych instytucji i jednostek ma bezpośredni wpływ na kreowanie polityki bezpieczeństwa i wspólnego ponoszenia odpowiedzialności za utrzymanie ładu i porządku publicznego.

1.4 Oczekiwania społeczne w zakresie zapewnienia bezpieczeństwa

Zapewnienie poziomu bezpieczeństwa wynika z oczekiwań i potrzeb społecznych. Z badań opinii społecznej wynika, że obywatele bardzo dużą uwagę przywiązują do bezpieczeństwa społecznego. Jest ono nierozzerwalnie związane z polityką społeczną państwa i staje się jedną z podstawowych potrzeb społecznych.

Wśród źródeł zagrożeń bezpieczeństwa publicznego wymienić należy takie czynniki jak: wysokość poziomu bezrobocia, rozwarstwienie poziomu zamożności społeczeństwa, osłabienie więzi społecznych, zmiana wartości i postaw społecznych, wzrost migracji zewnętrznej, poczucie marginalizacji grup społecznych, nieskuteczna polityka socjalna państwa, brak więzi kulturowej i społecznej w regionach zamieszkałych przez ludność niehomogeniczną, napływową (regiony zachodniej Polski), brak skutecznych programów przeciwdziałających patologii społecznej. Czynniki te determinują poczucie bezpieczeństwa społecznego. Jednak najważniejszym wyznacznikiem stanu bezpieczeństwa publicznego jest poziom zagrożeń przestępstwami kryminalnymi.

Badania prowadzone w ostatnich latach w Polsce wskazują na wysoki poziom lęku przed stanieniem się ofiarą przestępstwa.

Policja, jako podstawowa instytucja w państwie służąca społeczeństwu, przeznaczona do ochrony bezpieczeństwa ludzi oraz utrzymania ładu i porządku publicznego od siedmiu lat przeprowadza badania, których celem jest poznanie społecznych opinii na temat skuteczności działań Policji w walce z przestępstwami oraz poznaniu lęku przed przestępczością mieszkańców Polski.

Z podsumowania siódmej edycji Polskiego Badania Przestępczości dla Polski, wynika że: „Siedmiu na dziesięciu Polaków ocenia Policję jako instytucję skuteczną w kwestii walki z przestępczością. Odsetek wskazań na tę odpowiedź jest najwyższy wśród osób określających swoją sytuację materialną jako bardzo dobrą (74,5%) oraz raczej dobrą (74,8%). Podobny odsetek pozytywnie ocenia pracę policjantów pełniących służbę w danej okolicy. Podobnie jak w kwestii poprzedniej również i tutaj najlepsze oceny przyznawane są w grupach określających swoją materialną sytuację jako raczej dobrą (77,1%) oraz bardzo dobrą (76,3%).

Policja w Polsce jest instytucją, której praca na rzecz zapewnienia bezpieczeństwa w ruchu drogowym oceniana jest najwyżej spośród wszystkich badanych. Na kolejnych miejscach znajdują się: władze gminne/miejskie, lokalne media, zarządcy dróg, organizacje społeczne, straż gminna/ miejska oraz Główny Inspektorat Transportu Drogowego.

Blisko trzech na dziesięciu badanych mieszkańców kraju widuje piesze lub zmotoryzowane patrole policyjne w miejscu swojego zamieszkania co najmniej raz w tygodniu, a co czwarty badany widuje je w tym okresie kilka razy. Codziennie takie patrole widuje co dziesiąty mieszkaniec kraju.

Trzy czwarte badanych mieszkańców Polski twierdzi, że czuje się bezpiecznie spacerując w swojej okolicy po zmroku. Najczęściej odpowiedź tę wskazują nastolatki.

Największe obawy wśród mieszkańców Polski budzą włamania do mieszkań, na które wskazuje co trzeci respondent. Odpowiedź ta jest najczęstsza wśród osób mieszkających w obecnym mieszkaniu/domu od ponad trzech do pięciu lat, a także w grupie osób z wykształceniem licencjackim i wyższym.

Kolejnymi, najczęściej wymienianymi obawami są brawurowo jeżdżący kierowcy - na problem ten wskazuje trzech na dziesięciu badanych, a największy odsetek wskazań jest w grupie rolników. Co piąty respondent w tym kontekście wymienia kradzieże, (jest to kwestia najczęściej wymieniana przez nastolatków oraz mieszkańców wielkich miast), bójki i pobicia (jest to najistotniejsze dla nastolatków), napady i rozboje (na problem ten najczęściej wskazują osoby mieszkające w danym mieszkaniu lub domu do jednego roku oraz mieszkańcy dużych miast), a na agresję ze strony osób pijanych lub narkomanów najczęściej zwracają uwagę mieszkańcy wielkich miast.

Zagadnieniem najbardziej istotnym dla Polaków jest szybkie przybycie policjantów po wezwaniu na miejsce zdarzenia, na które wskazuje około połowa badanych. Kwestia ta jest najczęściej podnoszona przez rolników oraz wśród osób mieszkających w obecnym mieszkaniu/domu do jednego roku. Dwóch na pięciu respondentów wskazuje na istotność skuteczności Policji, przejawiającą się w zatrzymywaniu przestępców, odzyskiwaniu mienia oraz utrzymywaniu porządku. Zagadnienie to jest wymieniane najczęściej w grupie prywatnych przedsiębiorców. Trzech na dziesięciu badanych wskazuje na wagę możliwości dodzwonienia się do Policji pod numer 997 lub 112 (najczęściej na ten aspekt wskazują nastolatki), a także na sprawę uczciwości i nieprzekupności policjantów – 28,5% (problem najczęściej wskazywany przez dwudziestolatków). Kolejne wymieniane zagadnienia to: obecność patroli w danej okolicy, sprawne i szybkie prowadzenie postępowań, bez niepotrzebnych formalności oraz przyjmowanie zawiadomień o przestępstwie bez zbywania i bagatelizowania sprawy.²⁹

Z Polskiego Badania Przystępczości wynika, że mieszkańcy Polski w 2014 roku lepiej niż w roku 2013 ocenili skuteczność Policji w walce z przestępczością, która wynosiła 69,6%.

Zwrócenia uwagi wymaga wzrost opinii pozytywnych wśród prywatnych przedsiębiorców o 8,8 punktów procentowych przy jednoczesnym spadku opinii negatywnych o 11,1 punktów procentowych, którzy oceniają swoją sytuację bardzo dobrze.

Również w zestawieniu porównywalnych okresów respondenci lepiej ocenili pracę policjantów pełniących służbę w okolicach miejsca zamieszkania. Społeczeństwo wysoko

²⁹ A. Brzeźniak, K. Barańska, K. Chmiel, J. Duda, K. Dudek, M. Głodziński, K. Jaworska, T. Orłowski, *Polskie Badanie Przystępczości część siódma, Komenda Główna Policji, Warszawa 2014*

oceniło zaangażowanie Policji na rzecz zapewnienia bezpieczeństwa w ruchu drogowym (76,6%).

W obszarze zagrożeń i lęków stania się ofiarą respondenci w największym stopniu obawiają się włamań do mieszkań, piwnic czy samochodów. Na taką odpowiedź wskazał co trzeci badany (33,2%). Niewiele mniej osób wskazuje na brawurowo jeżdżących kierowców (29,7%). W co piątym badanym występuje poczucie zagrożenia w kategorii kradzieży (22,8%), bójki i pobicia (21,1%), napadu i rozboju (20,5%) oraz agresji osób nietrzeźwych czy pod działaniem narkotyków (20,4%).

Z przedstawionych ocen i opinii społeczeństwa wyłania się obraz potwierdzający dobrą ocenę pracy Policji, jednak obywatele nadal wyrażają uzasadnione obawy o własne życie, zdrowie i stanie się ofiarą przestępstwa.

Można wysnuć wniosek, że Policja pomimo wzrostu efektywności i skuteczności działań, jako instytucja nie jest w stanie skutecznie zapewnić bezpieczeństwa obywateli. Należy zatem zgodzić się z tezą prof. Brunona Hołysta, że nie ma takiego społeczeństwa, które byłoby w stanie poradzić sobie z zapewnieniem bezpieczeństwa jeżeli po swojej stronie nie będzie miało obywateli. Zatem skutecznym narzędziem w zapobieganiu popełniania przestępstw i wykroczeń oraz eliminowaniu zachowań agresywnych są działania podejmowane w społeczności lokalnej, wspólnie przez wiele organów i podmiotów, organizacji pozarządowych oraz samych obywateli, ukierunkowane na usuwanie przyczyn skutkujących naruszeniem obowiązujących norm prawnych.

Mówiąc o potrzebie stałego kształtowania bezpieczeństwa w środowisku lokalnym, zadając pytanie statystycznemu „Kowalskiemu”, kto według niego jest odpowiedzialny za bezpieczeństwo, w większości respondenci wskazują na Policję. Czy tak jest naprawdę? Czy to właśnie Policja jest głównie odpowiedzialna za to, aby nie dochodziło do zdarzeń lub aby ich skutki były sprawnie niwelowane poprzez działania przywracające ład i porządek w społeczności lokalnej? Brak świadomości społecznej w tym zakresie jest bardzo dobrze widoczny w trakcie spotkań ze społeczeństwem w ramach debat społecznych, organizowanych przez Policję. Ta interaktywna forma spotkań z mieszkańcami realizowana jest w ramach rządowego programu „Razem Bezpieczniej”, polegającego na koordynacji działań Policji, administracji rządowej i samorządowej oraz organizacji pozarządowych w celu poprawy bezpieczeństwa. Debaty mają na celu zdiagnozowanie potrzeb i oczekiwań społeczeństwa w obszarze poprawy bezpieczeństwa. Pozwalają także na wymianę informacji między Policją a mieszkańcami o istniejących zagrożeniach, dzięki czemu można wspólnie wypracowywać metody ich eliminacji. Tematyka spotkań w obszarze bezpieczeństwa jest

zróznicowana. Podczas spotkań mieszkańcy zwracają uwagę na obszary zagrożeń, które często nie leżą w kompetencji Policji. Ta diagnoza wskazuje na konieczność inwestycji państwa w:

- edukację na rzecz bezpieczeństwa w rozwiązania systemowe, począwszy od najmłodszej grupy wiekowej od przedszkola, do grupy seniorów Uniwersytetu III wieku,
- konieczność zaangażowania w edukację mediów,
- poprawę komunikacji międzyinstytucjonalnej na rzecz systemowych rozwiązań w zakresie edukacji.

Poza instytucjonalnym obowiązkiem zapewnienia bezpieczeństwa, istotny jest również społeczny aspekt tego zjawiska i kształtowanie w tym zakresie misji publicznej. Bardzo często poczucie naszego bezpieczeństwa będzie zależało od tego jaki jest przekaz lokalnych mediów. Niekiedy przez pryzmat jednego, niepowtarzającego się w rzeczywistości zdarzenia, poczucie naszego bezpieczeństwa maleje, ponieważ media za pomocą środków komunikacji masowej tak szeroko i prowokacyjnie o danym niebezpieczeństwie informują, że automatycznie taki przekaz kreuje opinię społeczną. Dlatego media wpływają na opinie dotyczące bezpieczeństwa w lokalnym środowisku. Należy jednak dbać, aby ten przekaz był obiektywny i rzetelny, a informacja miała na celu uświadomienie realnego zagrożenia, a nie wzbudzenie niepotrzebnej sensacji. Musimy pamiętać, że te informacje mają zasadniczy wpływ na naszą świadomość i kreują opinię na temat potencjalnych zagrożeń oraz pozytywnych i negatywnych działań, głównie Policji.

Realizując zadania w obszarze bezpieczeństwa to nie Policja jest w pełni odpowiedzialna za jego zapewnienie, a jest jedynie jedną z instytucji, która swoją aktywnością przyczynia się do jego osiągnięcia. Działalność w zakresie ujawniania przestępstw i wykroczeń jest podstawowym jej zadaniem, ale szczególnie w ostatnich latach bardzo widoczne są poczynania Policji w obszarze profilaktyki i edukacji.

W celu przeciwdziałania zjawiskom zagrażającym bezpieczeństwu Policja realizuje szereg programów i inicjatyw prewencyjnych. Obecnie Policja prowadzi na terenie kraju wiele projektów i przedsięwzięć, których celem jest zapobieganie sytuacjom zagrażającym bezpieczeństwu mieszkańców, a tym samym kształtujących poczucie bezpieczeństwa lokalnych społeczności. Niektóre programy profilaktyczno-prewencyjne realizowane są w oparciu diagnozę potrzeb występujących i charakterystycznych dla danego regionu kraju. Dla przykładu tereny województw zachodnich będą deskrypcyjne w zjawiskach, które nie występują w innych regionach. Posłużmy się zatem propozycją dobrych praktyk w zakresie kształtowania bezpieczeństwa społeczności lokalnych na przykładzie województwa

zachodniopomorskiego. Atutem regionu, a zarazem istotnym wyzwaniem dla instytucji odpowiedzialnych za bezpieczeństwo ludzi i porządek publiczny, pozostaje gęsta sieć drogową obsługująca ruch tranzytowy do Niemiec i Skandynawii. Magnesem przyciągającym na Pomorze Zachodnie gości z kraju i zagranicy jest wybrzeże Bałtyku i pas jezior, oferujące bardzo dobre warunki do wypoczynku w sezonie letnim. Region graniczy bezpośrednio z Niemcami i drogą morską z państwami skandynawskimi. To implikuje konieczność podejmowania szeregu inicjatyw międzynarodowych. Dla przykładu, w ramach współpracy z niemiecką Policją, Komenda Wojewódzka Policji w Szczecinie realizuje od 8 lat projekt pod nazwą „U sąsiada bezpieczniej”, dzięki któremu w ramach stałych kontaktów z Policją Meklemburgii i Pomorza Przedniego Policja jest w stanie wpływać na świadomość i poczucie bezpieczeństwa naszych obywateli zarówno po polskiej stronie granicy jak i niemieckiej.

Wielu z mieszkańców województwa zachodniopomorskiego, od momentu wejścia Polski do Unii Europejskiej oraz strefy Schengen, osiedliło się po stronie niemieckiej ze względu na bardziej przyjazne warunki wsparcia państwa dla funkcjonowania i opieki rodziny, korzyści finansowe oraz relatywnie tani koszt zakupu samej nieruchomości. Osoby te każdego dnia przekraczają granicę, prowadząc swoje życie po obu jej stronach. W związku z tym, w ramach kooperacji, realizowane są spotkania z dziećmi i młodzieżą placówek polskich i niemieckich, lokalną społecznością, a także instytucjami, które w zakresie przeciwdziałania różnego rodzaju przestępstwom i wykroczeniom uzupełniają Policję w realizacji działań prewencyjnych. Współdziałanie ma na celu edukację w obszarze bezpiecznych zachowań, uświadamianie odpowiedzialności prawnej za popełnione czyny, a także promowanie wizerunku Policji jako instytucji przyjaznej obywatelowi, służącej pomocą oraz skuteczną interwencją w przypadku sytuacji zagrażających bezpieczeństwu. Otwarte spotkania z mieszkańcami dostarczają wielu wartościowych informacji, zarówno w zakresie unikania zagrożeń, ale również w obszarze możliwości podjęcia właściwej interwencji, zarówno ze strony polskiej jak i niemieckiej Policji. Tego typu działania uzupełniają wspólne patrole, które w obszarze transgranicznym województwa są bardzo pozytywnie odbierane jednocześnie przez obywateli polskich jak i niemieckich.³⁰

Położenie województwa warunkuje również aktywność w zakresie przeciwdziałania przestępstwom związanym z handlem ludźmi. Realizowany na terenie województwa zachodniopomorskiego projekt prewencyjny „Nie każdy pociąg jedzie do Hollywood”, który od 2009 roku systematycznie zwraca uwagę mieszkańcom i turystom odwiedzającym region na obszar przestępstw związanych z wykorzystaniem kobiet w seks biznesie, przymusowym

³⁰ *Materiały własne Policji Zachodniopomorskiej www.szczecin.kwp.gov.pl z dn. 30.09.2015*

żebractwie, a także nielegalnej adopcji dzieci cieszy się wielkim poparciem także poza granicami województwa zachodniopomorskiego.

Policja inwitując do współpracy lokalne samorzady przeprowadziła w ramach tego programu szereg działań polegających na szeroko rozumianej edukacji adresowanej do młodzieży, nauczycieli, wychowawców, a także dyrektorów szkół. Realizując zadania ukierunkowane na podniesienie świadomości w tym zakresie organizowano międzynarodowe spotkania i szkolenia z przedstawicielami Ukrainy i Białorusi. Kampanie edukacyjne, konkursy oraz różnego rodzaju działania profilaktyczne zaowocowały docenieniem projektu na arenie międzynarodowej. W 2014 roku za całokształt działań podjętych w ramach prowadzonego programu, Policja Zachodniopomorska została wyróżniona przez Europejską Sieć Prewencji Kryminalnej za konsekwencję i innowacyjność podjętych inicjatyw w ramach programu „Nie każdy pociąg jedzie do Hollywood”. Program reprezentował w konkursie Polskę i jako jeden z pięciu, ze zgłoszonych przez inne państwa europejskie dwudziestu ośmiu programów, został zauważony i doceniony. Tego typu sukcesy z pewnością pozwalają dalej szerzyć ideę bezpieczeństwa, przeciwdziałając sytuacjom niebezpiecznym ale również zwracając uwagę społeczeństwa, aby w swoim lokalnym środowisku potrafiono wyłapać tego typu sytuacje i sprawnie potrafić współpracować z Policją.³¹

Położenie przygraniczne wymaga również innego rodzaju współpracy. Stały kontakt Policji z Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków, Kościołem, a także lokalnymi samorządami zaowocował projektem pod nazwą „Policja w walce o zabytki”. Policja zachodniopomorska, chcąc chronić dziedzictwo narodowe właściwe dla regionu, udaremnić nielegalny handel przedmiotami mającymi wartość historyczną oraz potencjalny wywóz ich poza granice kraju, wspólnie z partnerami podjęła decyzję o systematycznym znakowaniu skrupulatnie dokumentowanych przedmiotów, przede wszystkim kultury sakralnej oraz poszukiwanie tych, które od wielu lat są uznane za zaginione.³²

Współpracę międzynarodową ułatwiają i umożliwiają stale dopracowywane dokumenty mające na celu usprawnienie przepływu informacji oraz jeszcze sprawniejsze reagowanie na przestępstwa transgraniczne. Przykładem takich rozwiązań prawnych jest z pewnością umowa między Rządem Rzeczypospolitej Polskiej a Rządem Republiki Federalnej Niemiec o współpracy służb policyjnych, granicznych i celnych. Umowa rozszerza współpracę polskich i niemieckich służb ochrony bezpieczeństwa i porządku publicznego. Porządkuje dotychczasowe uzgodnienia między Polską a Niemcami w tym zakresie. Umowa

³¹ *Materiały własne Policji Zachodniopomorskiej www.szczecin.kwp.gov.pl z dn. 30.09.2015*

³² *Materiały własne Policji Zachodniopomorskiej www.szczecin.kwp.gov.pl z dn. 30.09.2015*

daje możliwość ściślejszej współpracy w zwalczaniu przestępczości, w tym także tej zorganizowanej. Jej zapisy pozwalają na współpracę nie tylko w obszarze przestępstw, ale również wykroczeń. Współpraca właściwych organów odbywa się co do zasady na podstawie wniosku o współpracę, a przekazywane informacje, za zgodą instytucji je przekazującej, mogą być wykorzystywane jako dowody w postępowaniu karnym. Umowa przewiduje między innymi możliwość tworzenia wspólnych patroli na terenach przygranicznych, powoływania na podstawie porozumienia właściwych organów, grup operacyjno-śledczych oraz przeprowadzania obserwacji i pościgów transgranicznych. Tego typu rozwiązania są z pewnością istotne dla województw, które podobnie jak w przypadku zachodniopomorskiego stale zwraca uwagę na zagrożenia powodowane położeniem przygranicznym.³³

Kształtując bezpieczeństwo w środowisku lokalnym, które wraz ze zmianami społeczno-demograficznymi ewaluje w zakresie stale zmieniających się potrzeb społecznych należy szczególną uwagę zwracać na realizację działań ukierunkowanych na obszary zagrożeń szczególnie istotnych dla lokalnej społeczności.

Województwo zachodniopomorskie ze względu na charakter turystyczny swojego regionu przeżywa każdego roku swoiste obłężenie turystów, którzy poprzez swoją aktywność także generują wiele zdarzeń, którymi zajmuje się Policja. Aktywność profilaktyczna prowadzona pod kątem przeciwdziałania zagrożeniom związanym z kradzieżą mienia, włamaniami, eksperymentowaniem z alkoholem i innymi środkami odurzającymi, szczególnie przez młodszych mieszkańców i turystów odwiedzających region, wpisuje się już na stałe w działania prewencyjne Policji Zachodniopomorskiej. Każdego roku Policja prowadzi wakacyjną kampanię społeczną, mającą uświadomić aktualne zagrożenie wynikające z bieżącej analizy bezpieczeństwa. Problem utonięć, wakacyjnych kradzieży i włamań do mieszkań, piwnic lub ośrodków turystycznych są tylko jednym z zagadnień poruszanych w wakacyjnej edukacji na rzecz bezpieczeństwa. Zagrożenia wynikające z ucieczek dzieci i młodzieży, pojawiające się sezonowo narkotyki, a także problem letniej prostytucji, to obszary, które z punktu widzenia poczucia bezpieczeństwa są istotne dla miejscowości turystycznych. Dlatego poprzez współpracę z samorządem województwa, każdego roku, Policja przestrzega i uczy jak unikać sytuacji niebezpiecznych i w jaki sposób sobie poradzić w sytuacji zagrożenia. W tego typu inicjatywach uczestniczy wiele organizacji pozarządowych, których zadaniem, wynikającym ze statutu, jest również edukacja na rzecz bezpieczeństwa i przeciwdziałanie zagrożeniom.

³³ Ustawa z dnia 5 grudnia 2014 r. o ratyfikacji Umowy między Rządem Rzeczypospolitej Polskiej a Rządem Republiki Federalnej Niemiec o współpracy służb policyjnych, granicznych i celnych, z dnia 15 maja 2014 r. (Dz. U. 2015, poz. 53)

Współpraca z innymi podmiotami, takimi jak: Służba Celna, Inspekcja Transportu Drogowego, Straż Graniczna, Służba Leśna, Państwowa Straż Pożarna, Straż Rybacka, Służba Ochrony Kolei, WOPR, a także Straż Miejska i Gminna, zarówno w zakresie wspólnych patroli, ale również działań profilaktycznych, dostarcza wielu oczekiwanych społecznie efektów pracy Policji i podmiotów współuczestniczących. Przykładem może być realizacja wspólnych przedsięwzięć edukacyjnych w zakresie przeciwdziałania wykroczeniom i przestępstwom na terenach zielonych i wodach województwa zachodniopomorskiego, szkolenia i konferencje naukowe mające na celu stałe podnoszenie umiejętności i kompetencje naszych funkcjonariuszy, ale również wspólne inwestycje umożliwiające sprawne realizowanie obowiązków służbowych. Bardzo istotnym partnerem Policji zachodniopomorskiej w realizacji wspólnego celu, jakim jest zwiększające się poczucie bezpieczeństwa, jest współpraca z placówkami oświatowymi i ośrodkami akademickimi. Realizując szereg projektów edukacyjnych, mających na celu edukację w obszarze bezpieczeństwa, Policja sięga po pomoc i doświadczenie akademickiej kadry naukowej dzięki, której współpraca np. z uczelnianymi pełnomocnikami do spraw uzależnień owocuje każdego roku szeregiem szkoleń i spotkań z młodzieżą akademicką w zakresie współpracy w ramach projektu „Młodzieżowy lider profilaktyki”. Dzięki tej współpracy uczelnie wyższe z terenu województwa zachodniopomorskiego mogą skorzystać z wiedzy i doświadczenia policjantów w zakresie sposobu reagowania i prawidłowego zachowania się na terenie obiektów akademickich w sytuacji zagrożenia. Policja natomiast wspólnie z młodzieżą akademicką tworzy materiały profilaktyczne które dzięki nowoczesnym pomysłom młodych ludzi docierają do świadomości dzieci i młodzieży szkolnej.³⁴

W celu naukowego podejścia do wymiany doświadczeń oraz współczesnej analizy bezpieczeństwa prowadzone są prace nad powołaniem tzw. „Rady Prewencyjnej”, do której zostaną zaproszone zachodniopomorskie wyższe uczelnie w celu zintegrowania na rzecz jeszcze sprawniejszej kooperacji w zakresie prowadzenia wspólnych analiz, szkoleń, konferencji oraz szeroko rozumianej edukacji na rzecz bezpieczeństwa.

1.5 Podsumowanie

Przedstawione przykłady wskazują, że Policja i jej partnerzy czynią wiele wysiłku dla zaspokojenia oczekiwań społecznych. Jako instytucja państwowa odpowiedzialna za utrzymanie ładu i porządku publicznego, Policja musi stale analizować zjawiska, które warunkowane zmianami społecznymi, terytorialnymi i demograficznymi będą wpływały na

³⁴ *Materiały własne Policji Zachodniopomorskiej www.szczecin.kwp.gov.pl z dn. 30.09.2015*

to, jak we współczesnym społeczeństwie będzie traktowane bezpieczeństwo. Oczekiwania obywateli stałej poprawy poczucia bezpieczeństwa, szybkiej i skutecznej reakcji na zdarzenia o charakterze przestępczym jest równoznaczne z permanentną obecnością Policji jako gwaranta zapewniającego bezpieczeństwo. Jednak w wielu sytuacjach, szczególnie rodzinnych i opiekuńczych, kiedy Policja musi oczekiwać na decyzje sądu czy prokuratury, budzi się frustracja i poczucie braku bezpieczeństwa. Istotna jest, szeroko zakrojona współpraca zarówno w zakresie profesjonalnie prowadzonych analiz, zbiorowych przedsięwzięć, a także wypracowywanych rozwiązań, które w przyszłości będą wpływały zarazem na poziom bezpieczeństwa w małych lokalnych środowiskach i na system bezpieczeństwa całego regionu. Należy jednak pamiętać, że podchodząc do stanu bezpieczeństwa, równocześnie w małych społecznościach lokalnych i w skali regionalnej, Policja i jej partnerzy nie osiągną sukcesu bez pomocy samego społeczeństwa. To mieszkańcy i ich zachowanie będzie wpływało na sukces tych działań. W przypadku braku chęci stosowania elementarnych zasad bezpieczeństwa w naszym życiu codziennym i prezentowanie wyłącznie postawy roszczeniowej wobec instytucji i organizacji odpowiedzialnych za bezpieczeństwo, nawet najlepsze rozwiązania i chęć stałej współpracy Policji z lokalną grupą społeczną nie przyniosą oczekiwanych efektów, a poziom bezpieczeństwa nie będzie satysfakcjonujący dla nikogo. Budowanie bezpieczeństwa to nie tylko odpowiedzialność i zbiór kompetencji władzy wykonawczej, podmiotów i instytucji odpowiedzialnych za jego utrzymanie, ale to również stan odpowiedzialności obywateli tworzących społeczność lokalną. System wartości i norm społecznych, wypracowany w społecznościach na przestrzeni lat, tworzy imperatyw stosunków pomiędzy obywatelami a państwem oraz normalizuje zachodzące procesy społeczne. To oddziaływanie będzie skuteczniejsze, im większa będzie świadomość społeczna praw i obowiązków obywateli, ale również współdziałal w różnorodnych formach aktywności społecznej w życiu publicznym.

Bibliografia:

1. Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. z 1997 r., Nr 78, poz. 483, z późn. zm.),
2. Dz. U. z 2014 r., poz. 1265,
3. Ustawa z dnia 4 września 1997 r. o działach administracji rządowej (t.j. Dz.U. z 2013r, poz. 743),
4. Ustawa z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji (t.j. Dz. U. z 2015r, poz. 355),
5. Ustawa z dnia 23 stycznia 2009 r. o wojewodzie i administracji rządowej w województwie (t.j. Dz. U. z 2015r, poz. 525),
6. Ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2015r, poz. 1515),

7. Ustawa z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (t.j. Dz. U. z 2015r, poz. 1445),
8. Ustawa z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie województwa (t.j. Dz. U. z 2015r, poz. 1392),
9. Ustawa z dnia 20 marca 2009 r. o bezpieczeństwie imprez masowych (Dz. U. 2009, Nr 62, poz. 505),
10. Ustawa z dnia 5 grudnia 2014 r. o ratyfikacji Umowy między Rządem Rzeczypospolitej Polskiej a Rządem Republiki Federalnej Niemiec o współpracy służb policyjnych, granicznych i celnych, z dnia 15 maja 2014 r. (Dz. U. 2015, poz. 530,
11. Brzeźniak A., Barańska K., Chmiel K., Duda J., Dudek K., Głodziński M., Jaworska K., Orłowski T., *Polskie Badanie Przystępczości część siódma*, Komenda Główna Policji, Warszawa 2014,
12. Marsłow A., *Motywacja i osobowość*, Warszawa 2014
13. Materiały własne Policji Zachodniopomorskiej - www.szczecin.kwp.gov.pl,
14. Ura E., *Prawo administracyjne*, Warszawa 2010.
15. Woś T., Stelmach J., Mankowicz M., Grzybowski., Włudyka T., *Wiedza o społeczeństwie*, Warszawa 2003,
16. Zaborowski J., *Prawne środki zapewnienia bezpieczeństwa i porządku publicznego*, Warszawa 1977.

METODOLOGIA BADAŃ SPOŁECZNYCH

2.1 Problem i hipotezy badawcze

Piąta edycja badań pt.: *Poczucie bezpieczeństwa publicznego i ocena działań Policji w percepcji mieszkańców Słupska*, opracowana jest metodologicznie porównywalnie jak cztery poprzednie (z 2006, 2007, 2008 oraz 2012 roku). Zatem Komitet naukowy projektu badawczego przyjął a priori założenie – biorąc pod uwagę opinię przedstawicieli Komendy Miejskiej Policji w Słupsku, że tylko Policja i jej działania są przedmiotem badawczym. Komenda Miejska Policji w Słupsku jest inicjatorem badań.

Należy zauważyć, iż w badaniach aktywnie organizacyjnie oraz logistycznie uczestniczy Stowarzyszenie Bezpieczny Region Słupski.

Badania naukowe odnoszą się do tego, co może być poznane przez człowieka³⁵. Nauka wypracowuje podstawy metodologiczne³⁶. Określona przestrzeń rzeczywistości i odpowiednio sformułowany problem badawczy jest punktem wyjścia do zastosowania odpowiedniej metodologii badawczej. W projekcie badawczym zatytułowanym *Poczucie bezpieczeństwa publicznego i ocena pracy Policji w percepcji mieszkańców Słupska* metodologia badawcza jest taka sama, jak w poprzednich edycjach badań. Metodą badawczą jest sondaż diagnostyczny, techniką ankietą, a narzędziem badawczym kwestionariusz ankiety. Ankieterami w 2015 roku byli studenci pierwszego roku kierunku Bezpieczeństwo Narodowe Akademii Pomorskiej w Słupsku, którzy zostali profesjonalnie przygotowani do swojej roli przez kadrę naukową Instytutu Bezpieczeństwa Narodowego. Studenci przed badaniami spotkali się z przedstawicielami Komendy Miejskiej Policji w Słupsku, wiceprezesem Stowarzyszenia Bezpieczny Region Słupski, z dyrektorem Instytutu Bezpieczeństwa Narodowego, kierownikiem projektu badawczego oraz z innymi członkami komitetu badawczego. Badania zostały przeprowadzone w dniach 04 - 18. 05. 2015 r. przez 64 studentów.

W badaniach pt.: *Poczucie bezpieczeństwa publicznego i ocena pracy Policji w percepcji mieszkańców Słupska* w 2015 roku uczestniczyło ogółem 540 mieszkańców Słupska, w tym: 485 z czterech różnych rejonów Słupska /Śródmieście (SR), Osiedla

³⁵ *Metodologia i metody badań psychologicznych*, red. K. Czarnecki, Katowice 1992, s. 10.

³⁶ *Tamże*.

Mieszkaniowe (OM), Stare Budownictwo (SB), Domki Jednorodzinne (DJ) oraz 55 respondentów prowadzących działalność gospodarczą na terenie Słupska. Wszystkie ankiety zostały zakwalifikowane do analizy statystycznej.

Ankiety zostały podzielone na kategorie odpowiadające poszczególnym rejonom miasta Słupsk (485 ankiet) z osobną grupą ankietowanych prowadzących działalność gospodarczą na terenie miasta (55 ankiet). Wyszczególniono następujące grupy: Śródmieście (SR) – 82 ankiety, Osiedla Mieszkaniowe (OM) – 257 ankiet, Stare Budownictwo (SB) – 69 ankiet, Domki Jednorodzinne (DJ) – 77 ankiet. Analizowane ankiety dotyczyły badania poczucia bezpieczeństwa publicznego na terenie miasta Słupsk i oceny pracy Policji. Sama ankieta została podzielona na dwie części. Część pierwsza to tzw. metryczka (5 pytań), natomiast w drugiej części zawarte są pytania dotyczące badanej problematyki (16/21 pytań). Przed przystąpieniem do właściwej analizy zebrane ankiety poddano weryfikacji ze względu na poprawność wypełnienia. Każda ankieta, w której odpowiedzi było więcej lub odpowiedzi nie powinny być udzielane, ze względu na wcześniejsze wybory, została odpowiednio „naprawiona” na przykład poprzez usunięcie nadmiarowych odpowiedzi lub wykluczenie odpowiedzi na podpytania.

Ponadto studenci losowo udawali się do osób prowadzących działalność gospodarczą w Słupsku, przeprowadzając badania wśród 55 respondentów.

Słupsk podzielono na cztery strefy, ze względu na różnice w specyfice mieszkańców, w częstotliwości przeprowadzanych interwencji oraz w zauważalnej przez Policję strukturze demograficzno-społecznej.

Podstawowe pytania badawcze, podobnie jak w poprzednich latach, brzmiały³⁷:

- Jak mieszkańcy Słupska oceniają poczucie bezpieczeństwa?
- Jak słupszczanie oceniają pracę Policji?
- Jakiego rodzaju zagrożenia są najbardziej dokuczliwe dla mieszkańców Słupska?
- Jak oceniana jest współpraca mieszkańców Słupska z funkcjonariuszami Policji?

Zmiennymi zależnymi w badaniach są: poczucie bezpieczeństwa mieszkańców Słupska, ocena pracy Policji i jej wizerunek, rodzaje zagrożeń naruszających poczucie bezpieczeństwa, współpraca z Policją, kompetencje zawodowe policjantów, ich kultura osobista, umiejętności interpersonalne, zaangażowanie i pomoc przy rozwiązywaniu problemów. Zmiennymi

³⁷ A. Jaworska, *Prewencja zagrożeń społecznych w percepcji społeczności lokalnej*, [w:] *Poczucie bezpieczeństwa publicznego i ocena pracy policji w percepcji mieszkańców Słupska (3)*, red. M. Stefański, R. Parol, Toruń 2009, s. 41.

niezależnymi są: płeć, wiek, wykształcenie, praca zawodowa, miejsce zamieszkania, sytuacja materialna respondentów³⁸.

Jako hipotezę przyjąłem przypuszczenie, że:

- Mieszkańcy Słupska w dużym stopniu czują się bezpiecznie.
- Słupszczanie dobrze oceniają pracę Policji.
- Mieszkańcy najbardziej obawiają się zachowań agresywnych, wandalizmu, rozbojów.
- Współpraca mieszkańców Słupska z Policją wymaga większego zaangażowania zarówno ze strony samych słupszczan, jak i Policji.

2.2 Charakterystyka demograficzno-społeczna obszaru badań

Słupsk, leży nad rzeką Słupią, położony jest na Równinie Słupskiej, która wchodzi w skład mezoregionu Pobrzeża Koszalińskiego. Oddalony jest od Bałtyku o 18 km, w związku z tym jest miastem o klimacie nadmorskim.

W 1975 roku Słupsk stał się stolicą województwa. Status miasta wojewódzkiego utracił 31 grudnia 1998 r. w wyniku reformy administracyjnej państwa, następnego dnia czyli 01. 01. 1999 stał się częścią nowego województwa pomorskiego.

Miasto Słupsk obejmuje powierzchnię 43,15 km², w tym:

- 21,12 km² - obszar zabudowany
- 11,86 km² - grunty orne i ogrody działkowe
- 5,74 km² - łąki, lasy i pastwiska
- 0,97 km² - sady
- 3,46 km² - wody³⁹

Słupsk jest miastem na prawach powiatu. Mieszkańcy wybierają do *Rady Miejskiej w Słupsku* 23 radnych. Organem wykonawczym władz jest Prezydent Miasta Słupska, którym od 2014 roku jest Robert Biedroń. Siedzibą władz miasta jest Ratusz przy Placu Zwycięstwa. Słupsk ściśle współpracuje z nadmorskim miastem Ustka m.in. tworząc tzw. dwumiaсто. Ponadto Słupsk jest członkiem:

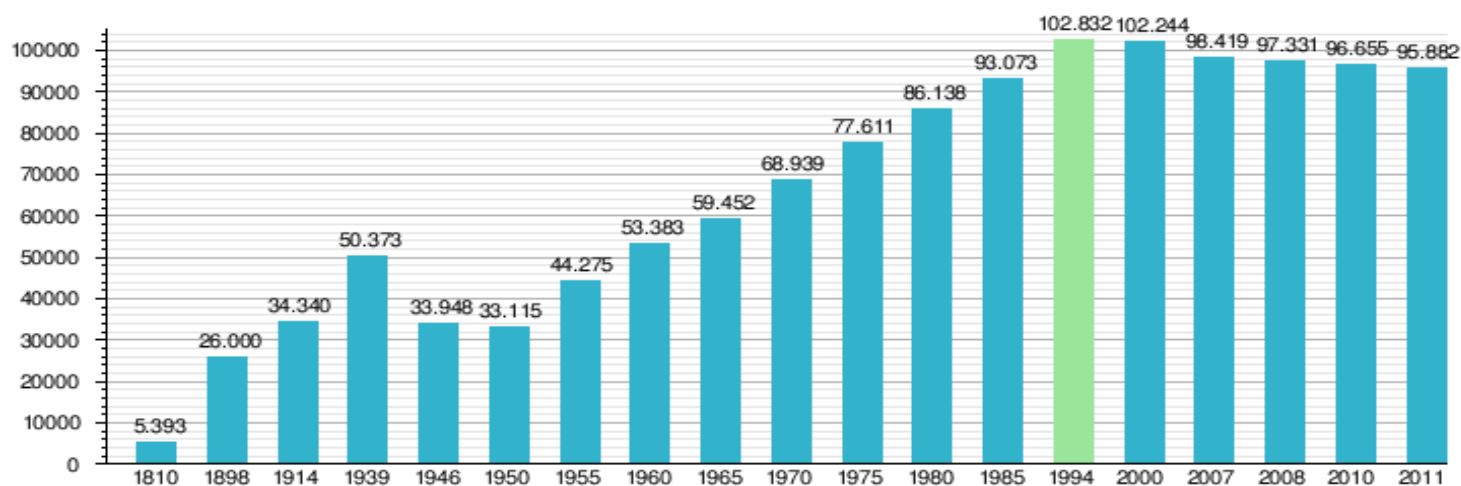
- Związku Miast Polskich,
- Nowej Hanzy (od 2007 Słupsk jest koordynatorem działań Związku Hanzy w Polsce i reprezentuje pozostałe miasta polskie w Związku),
- Związku Miast Bałtyckich,
- Związku Powiatów Polskich, Związku Miast i Gmin Dorzecza Rzeki Słupi i Łupawy.

³⁸ Tamże, s. 42.

³⁹ www.slupsk.pl z 12.08.2015

Słupsk jest ośrodkiem usługowo-przemysłowym ma znaczeniu ponadregionalne. Posiada węzeł komunikacyjny położony na przecięciu dwóch dróg krajowych i dwóch linii kolejowych. Miasto spełnia ważne funkcje administracyjne również w wymiarze kraju oraz charakteryzuje się dużą aktywnością społeczno-gospodarczą w północno-zachodniej części województwa pomorskiego.

Wykres: Liczba mieszkańców Słupska w ostatnich dwóch stuleciach

Źródło: www.slupsk.pl

Analiza wykresu wskazuje, że Słupsk dość dynamicznie rozwijał się w czasie międzywojennym (w latach 1914 - 1939). Czas II wojny światowej spowodował drastyczne zmniejszenie się ludności co zapewne było związane z wysiedleniem ludności pochodzenia niemieckiego⁴⁰. Natomiast od 1955 roku odnotowujemy permanentny wzrost ludności, a w 1994 roku Słupsk liczył najwięcej bo 102.832 mieszkańców.

Miasto jest siedzibą władz powiatu słupskiego oraz Gminy Słupsk. W Słupsku znajduje się Urząd Morski w Słupsku oraz zamiejscowy oddział Urzędu Marszałkowskiego Województwa Pomorskiego. Administracyjnie Słupsk jest miastem na prawach powiatu, średnio przemysłowym.

Słupsk jest ponadregionalnym ośrodkiem kultury, o czym świadczą znane w kraju przedsięwzięcia: Festiwal Pianistki Polskiej, Komeda Jazz Festival, Jesienny Przeciąg Gitarowy, Festiwal Kultury Wschodu *Mundus Orientalis* Konfrontacje Sztuki Kobiecej, Schaefferiada, Festiwal Młodych Talentów "Niemen Non Stop". W mieście działa *Polska*

⁴⁰ Tamże

Filharmonia Sinfonia Baltica oraz cztery teatry: Nowy Teatr im. Witkacego w Słupsku, Państwowy Teatr Lalki „Tęcza”, awangardowy „*Teatr Rondo*” oraz Teatr Władca Lalek.

Ponadto w Zamku Książąt Pomorskich swoją siedzibę ma Muzeum Pomorza Środkowego, które prezentuje zbiory dotyczące historii regionu: pochodzące z 1618 oryginalne mapy Lubiniusa, cynowe sarkofagi Anny i Ernesta Bogusława von Croy, gobelin przedstawiający poczet książąt pomorskich (dzieło Heleny i Tadeusza Gałkowskich) i stałą wystawę sztuki pomorskiej („Sztuka Dawna Pomorza”). Muzeum Pomorza Środkowego posiada również sporą kolekcję prac Ottona Priebe’a oraz największy na świecie zbiór prac Witkacego.

Słupsk jest średnio uprzemysłowionym miastem, od 1997 roku działa Słupska Specjalna Strefa Ekonomiczna zarządzana przez Pomorską Agencję Rozwoju Regionalnego S.A. W Słupsku funkcjonują również instytucje, które w dużym stopniu przyczyniają się do rozwoju gospodarczego, a mianowicie: Słupska Izba Przemysłowo-Handlowa i Słupskie Stowarzyszenie Innowacji Gospodarczych i Przedsiębiorczości. Istnieje tu także prężnie działający handel, który ściąga klientów z całego regionu do centrów handlowych – CH Jantar, CH Manhatan, CH Passo, CH Wokulski, Skwer Viki, Galerii przy skrzyżowaniu ul. Wolności i Kopernika, Galerii Podkowa, Galerii Prestige, Galerii Słupsk, Hali Targowej „Pod Wieżą” oraz Hali targowej umiejscowionej przy ul. Wolności.

Tabela: Tradycyjne osiedla Słupska

Strefa	Tradycyjne osiedla
I „Śródmieście”	Osiedle Bałtyckie (część południowa), Stare Miasto, Podgrodzie
II „Północ”	Osiedle Bałtyckie (część północna), Słupska Specjalna Strefa Ekonomiczna
III „Dolina Rzeki Słupi”	Lasek Południowy, niezurbanizowane tereny zielone w północnej części miasta
IV „Dolina Zieleńca”	Osiedle Słowińskie, Ryczewo
V	Dolina Stawów, Osiedle Akademickie, Westerplatte
VI „Nadrzecze”	Nadrzecze
VII „Zatorze Południe”	Osiedle Niepodległości, Osiedle Piastów
VIII „Zatorze Północ”	Osiedle Króla Jana III Sobieskiego, Osiedle Króla Stefana Batorego

Źródło: www.slupsk.pl

Powyższe osiedla Słupska tworzą swoiste społeczności lokalne ze swoimi oczekiwaniami oraz potrzebami.

Infrastruktura drogowa Słupska jest obecnie modernizowana tzw. „Mała obwodnica Słupska”. Słupsk posiada obwodnicę, która liczy ponad 16 kilometrów i leży na skrzyżowaniu drogi krajowej nr 6.

Słupsk jest jednym z piękniejszych miast na Pomorzu Środkowym, dlatego uważane jest za perłę turystyczną, wcześniej był określany jako *Mały Paryż*. W mieście znajdują się

liczne zabytki, które znajdują się na Europejskim Szlaku Gotyku Ceglanego. Miasto leży w centrum interesującego turystycznie regionu – w pobliżu znajdują się atrakcyjne miejscowości wypoczynkowe (kurorty nadmorskie) m. in: Jarosławiec, Ustka, Rowy, Łeba. Turyści znajdą tu niezwykłą przyrodę np. ruchome wydmy, interesujące zabytki i miejsca historyczne, a także rozwiniętą infrastrukturę turystyczną. Największymi walorami regionu są wybrzeże morskie i liczne jeziora (8441 jezior zajmujących powierzchnię 1 hektara) otoczone lasami (lasy zajmujące 40% powierzchni regionu) oraz Słowiński Park Narodowy – rezerwat biosfery UNESCO. Uroku najbliższym okolicom miasta dodaje Park Krajobrazowy Dolina Słupi oraz turystyczne tzw. produkty markowe, tj. „Kraina w Kratę” i „Szlak Elektrowni Wodnych” na rzece Słupi.⁴¹

2.3 Wybrane podstawy prawne odnoszące się do bezpieczeństwa w społecznościach lokalnych

Bezpieczeństwo jest jedną z podstawowych potrzeb człowieka oraz społeczności lokalnej. Zapewnienie bezpieczeństwa społeczności lokalnej wymaga od wielu podmiotów takich jak: administracji rządowej, samorządowej oraz podmiotów pozarządowych oraz indywidualnych działań ukierunkowanych na eliminację zagrożeń.

Bezpieczeństwo publiczne należy rozumieć jako „stan gwarantujący niezakłócone i zgodne z wolą obywateli funkcjonowanie instytucji państwowych, samorządowych i społecznych oraz urządzeń publicznych, a także bezpieczeństwo życia, zdrowia i mienia ludności w wyniku przestrzegania akceptowanego przez obywateli porządku prawnego”⁴².

Ustawa o samorządzie gminnym z 1990 r. w artykule 7 przedstawia katalog zadań, do realizacji których gmina jest zobowiązana:

1. Zaspokajanie zbiorowych potrzeb wspólnoty należy do zadań własnych gminy.

W szczególności zadania własne obejmują sprawy:

- 1) ładu przestrzennego, gospodarki nieruchomościami, ochrony środowiska i przyrody oraz gospodarki wodnej,
- 2) gminnych dróg, ulic, mostów, placów oraz organizacji ruchu drogowego,
- 3) wodociągów i zaopatrzenia w wodę, kanalizacji, usuwania i oczyszczania ścieków komunalnych, utrzymania czystości i porządku oraz urządzeń sanitarnych, wysypisk

⁴¹ www.slupsk.pl z 12.08.2015

⁴² A. Jaworska, *Prewencja zagrożeń społecznych w percepcji społeczności lokalnej*, [w:] *Poczucie bezpieczeństwa publicznego i ocena pracy policji w percepcji mieszkańców Słupska (3)*, red. M. Stefański, R. Parol, Toruń 2009, s. 33.

i unieszkodliwiania odpadów komunalnych, zaopatrzenia w energię elektryczną i ciepłą oraz gaz,

- 3a) działalności w zakresie telekomunikacji,
 - 4) lokalnego transportu zbiorowego,
 - 5) ochrony zdrowia,
 - 6) pomocy społecznej, w tym ośrodków i zakładów opiekuńczych,
 - 6a) wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej,
 - 7) gminnego budownictwa mieszkaniowego,
 - 8) edukacji publicznej,
 - 9) kultury, w tym bibliotek gminnych i innych instytucji kultury oraz ochrony zabytków i opieki nad zabytkami,
 - 10) kultury fizycznej i turystyki, w tym terenów rekreacyjnych i urządzeń sportowych,
 - 11) targowisk i hal targowych,
 - 12) zieleni gminnej i zadrzewień,
 - 13) cmentarzy gminnych,
 - 14) porządku publicznego i bezpieczeństwa obywateli oraz ochrony przeciwpożarowej i przeciwpowodziowej, w tym wyposażenia i utrzymania gminnego magazynu przeciwpowodziowego,
 - 15) utrzymania gminnych obiektów i urządzeń użyteczności publicznej oraz obiektów administracyjnych,
 - 16) polityki prorodzinnej, w tym zapewnienia kobietom w ciąży opieki socjalnej, medycznej i prawnej,
 - 17) wspierania i upowszechniania idei samorządowej, w tym tworzenia warunków do działania i rozwoju jednostek pomocniczych i wdrażania programów pobudzania aktywności obywatelskiej,
 - 18) promocji gminy,
 - 19) współpracy i działalności na rzecz organizacji pozarządowych oraz podmiotów wymienionych w art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz.U. Nr 96, poz. 873, z późn. zm.),
 - 20) współpracy ze społecznościami lokalnymi i regionalnymi innych państw.
2. Ustawy określają, które zadania własne gminy mają charakter obowiązkowy.
 3. Przekazanie gminie, w drodze ustawy, nowych zadań własnych wymaga zapewnienia

koniecznych środków finansowych na ich realizację w postaci zwiększenia dochodów własnych gminy lub subwencji⁴³.

Bezpieczeństwo publiczne bezpośrednio odnosi się do ochrony społeczeństwa przed negatywnymi działaniami oraz wykluczeniem społecznym⁴⁴. Zadaniem gminy są działania w ramach prewencji kryminalnej.

Ponadto Ustawa o samorządzie powiatowym określa podstawowe zadania komisji bezpieczeństwa i porządku, które kształtują poczucie bezpieczeństwa mieszkańców społeczności lokalnej.

1. W celu realizacji zadań starosty w zakresie zwierzchnictwa nad powiatowymi służbami, inspekcjami i strażami oraz zadań określonych w ustawach w zakresie porządku publicznego i bezpieczeństwa obywateli, tworzy się komisję bezpieczeństwa i porządku.
2. Do zadań komisji należy:
 - 1) ocena zagrożeń porządku publicznego i bezpieczeństwa obywateli na terenie powiatu,
 - 2) opiniowanie pracy Policji i innych powiatowych służb, inspekcji i straży, a także jednostek organizacyjnych wykonujących na terenie powiatu zadania z zakresu porządku publicznego i bezpieczeństwa obywateli,
 - 3) przygotowywanie projektu powiatowego programu zapobiegania przestępczości oraz porządku publicznego i bezpieczeństwa obywateli,
 - 4) opiniowanie projektów innych programów współdziałania Policji i innych powiatowych służb, inspekcji i straży oraz jednostek organizacyjnych wykonujących na terenie powiatu zadania z zakresu porządku publicznego i bezpieczeństwa obywateli,
 - 5) opiniowanie projektu budżetu powiatu – w zakresie, o którym mowa w pkt. 1,
 - 6) opiniowanie projektów aktów prawa miejscowego i innych dokumentów w sprawach związanych z wykonywaniem zadań, o których mowa w pkt 1, 2 i 4,
 - 7) opiniowanie, zleconych przez starostę, innych niż wymienione w pkt 2 i pkt 4-6 zagadnień dotyczących porządku publicznego i bezpieczeństwa obywateli⁴⁵.

Komisja bezpieczeństwa i porządku powinna inicjować aktywność obywatelską na rzecz kształtowania poczucia bezpieczeństwa w społecznościach lokalnych.

Przedstawiciele administracji samorządowej – wójt gminy, burmistrz czy prezydent miasta odpowiadają za bezpieczeństwo w społeczności lokalnej. Przede wszystkim Policja

⁴³ Ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz.U. z 2015r, poz. 1515).

⁴⁴ T. Serafin, S. Parszowski, *Bezpieczeństwo społeczności lokalnych. Programy prewencyjne w systemie bezpieczeństwa. Zarządzanie bezpieczeństwem*, Warszawa 2011, s. 32-33.

⁴⁵ Ustawa z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (t.j. Dz.U. z 2015 r. poz. 1445), art. 38a, pkt 1, 2.

jest ustawowo odpowiedzialna za bezpieczeństwo i porządek publiczny, ale również straż gminna/miejska, Państwowa Straż Pożarna, Ochotnicza Straż Pożarna⁴⁶.

Komenda Miejska Policji w Słupsku po analizie wyników dostosowuje swoje działania do oczekiwań Słupszczyzan, co przyczynia się do lepszej współpracy Policji ze społeczeństwem. Przy udziale obywateli i ich współpracy z Policją można profesjonalnie kształtować bezpieczeństwo społeczności lokalnej.

Bibliografia

1. Bukowski St. Z., *Policja w systemie bezpieczeństwa państwa*, Słupsk 2013.
2. Czarnecki K., *Metodologia i metody badań psychologicznych*, Katowice 1992.
3. Pietrek G., Powódź 2010. *Ochrona przeciwpowodziowa w Polsce z perspektywy administracji publicznej*, Poznań 2014.
4. Stefański M., Parol R. (pod red.), *Poczucie bezpieczeństwa publicznego i ocena pracy policji w percepcji mieszkańców Słupska (3)*, Toruń 2009.
5. Serafin T., Parszowski S. (pod red.), *Bezpieczeństwo społeczności lokalnych. Programy prewencyjne w systemie bezpieczeństwa. Zarządzanie bezpieczeństwem*, Warszawa 2011.
6. Ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz.U. z 2015r, poz. 1515).
7. Ustawa z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (t.j. Dz.U. z 2015 r. poz. 1445).
8. www.slupsk.pl z 12.08.2015

⁴⁶ Por. G. Pietrek, *Powódź 2010. Ochrona przeciwpowodziowa w Polsce z perspektywy administracji publicznej*,

Poznań 2014; St. Z. Bukowski, *Policja w systemie bezpieczeństwa państwa*, Słupsk 2013.

KSZTAŁTOWANIE BEZPIECZEŃSTWA PUBLICZNEGO W SPOŁECZNOŚCI LOKALNEJ

3.1 Wprowadzenie

Kolejna, już piąta edycja badań pt.: *Poczucie bezpieczeństwa publicznego i ocena pracy policji w percepcji mieszkańców Słupska* jest zainicjowana przez Komendę Miejską Policji w Słupsku. Z jednej strony jest to diagnostyka opinii Słupszczan dotyczącej poczucia bezpieczeństwa, a z drugiej oceny pracy funkcjonariuszy policji. Wyniki te są ważne, ponieważ Komendant Miejski Policji w Słupsku powołuje specjalną komisję, która szczegółowo analizuje dane pod kątem zapewnienia większej jakości bezpieczeństwa wśród mieszkańców Słupska. Dlatego do problemu badawczego adekwatnie dobrano metodologię.

Sami mieszkańcy, tworzący społeczność lokalną, oceniają bezpieczeństwo publiczne oraz społeczne, a także działania funkcjonariuszy policji. Najlepszą oceną poczucia bezpieczeństwa w społecznościach lokalnych jest opinia samych mieszkańców. Dotychczasowe badania wskazują, że mieszkańcy Słupska czują się bezpiecznie.

3.2 Struktura demograficzno-społeczna respondentów

Analiza wyników badań w 2015 roku stała się podstawą do formułowania odpowiednich wniosków. Struktura demograficzno-społeczna respondentów rozłożyła się dość interesująco porównując badania z 2006, 2007, 2008 i 2012 roku.

Tabela 1. Struktura demograficzno-społeczna respondentów – ogólnie i z rozbiem na poszczególne rejony miasta

Rodzaj zmiennej	Charakter zmiennej	SR		OM		SB		DJ		Ogólna liczba	
		N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
Płeć	Kobieta	39	47,56	136	52,92	36	52,17	41	53,25	252	51,96
	Mężczyzna	43	52,44	121	47,08	33	47,83	36	46,75	233	48,04
	Suma końcowa	82	100	257	100	69	100	77	100	485	100
Wiek	do 24 lat	25	30,49	83	32,30	16	23,19	21	27,27	145	29,90
	25-40 lat	25	30,49	67	26,07	20	28,99	14	18,18	126	25,98
	41-65 lat	21	25,61	63	24,51	22	31,88	27	35,06	133	27,42
	powyżej 65 lat	11	13,41	44	17,12	11	15,94	15	19,48	81	16,70
	Suma końcowa	82	100	257	100	69	100	77	100	485	100
	niepełne podstawowe, podstawowe	5	6,10	8	3,11	6	8,70	3	3,90	22	4,54
	gimnazjum	2	2,44	8	3,11	2	2,90	4	5,19	16	3,30
zasadnicze zawodowe	19	23,17	53	20,62	22	31,88	23	29,87	117	24,12	
średnie (liceum, technikum)	31	37,80	84	32,68	17	24,64	24	31,17	156	32,16	
pomaturalne/policealne	5	6,10	29	11,28	6	8,70	7	9,09	47	9,69	
licencjat	7	8,54	18	7,00	4	5,80	6	7,79	35	7,22	
wyższe	13	15,85	53	20,62	12	17,39	9	11,69	87	17,94	
Brak informacji	0	0,00	4	1,56	0	0,00	1	1,30	5	1,03	
	Suma końcowa	82	100	257	100	69	100	77	100	485	100

Skróty rejonów Słupska - Śródmieście (SR); Osiedla Mieszkańowe (OM); Stare Budownictwo (SB); Domy Jednorodzinne (DJ)

Analiza struktury demograficzno-społecznej respondentów wskazuje, iż liczba mężczyzn i kobiet rozłożyła się niemal po równo. W poprzednich badaniach (w latach 2006, 2007, 2008) zdecydowaną większość stanowiły kobiety, po raz pierwszy w 2012 oraz w 2015 roku rozkład ten jest prawie równomierny. We wszystkich edycjach przeprowadzonych badań kobiety stanowią niedużą, ale jednak większość. Jest to spowodowane tym, że częściej respondentami są kobiety, których jest w Słupsku statystycznie więcej niż płci przeciwnej. Inaczej przedstawia się rozkład wieku badanych, ponieważ po raz pierwszy w badaniach, od 2006 roku, najliczniejszą kategorią wiekową są respondenci w wieku do 24 lat – 29,9%. Następną kategorią wiekową są respondenci w przedziale 41-65 lat – 27,42%, respondentów

w przedziale wiekowym 25-40 – 25,98% i najmniej powyżej 65 roku życia – 16,7%. Z powyższego wynika, iż dobór respondentów pod względem wieku jest reprezentatywny dla społeczności Słupska. Dużą część respondentów stanowiły osoby w wieku do 24 i 25-40 – 55,88%, czyli dość młoda część mieszkańców Słupska w porównaniu z poprzednimi badaniami.

Najlichniesz grupa respondentów ma wykształcenie średnie (liceum, technikum) – 37,8%. W poprzednich edycjach badań również ta grupa stanowiła większość (2012 – 40,7%, 2008 – 38,8%, 2007 – 45,0%, 2006 – 42,5%)⁴⁷. Natomiast druga grupa najlichniej reprezentująca mieszkańców w badaniach ma wykształcenie wyższe 25,16% (licencjat i wyższe) - dotyczy to również wcześniejszych badań. Najmniejszą grupą respondentów w zmiennej wykształcenie są Słupszczanie z wykształceniem podstawowym.

Powyższe dane statystycznie odpowiadają proporcjom występującym w Słupsku w odniesieniu do płci, wieku czy wykształcenia. Dlatego ta część badań dobrze obrazuje strukturę demograficzno-społeczną Słupska.

Status życiowy ma wpływ na poczucie bezpieczeństwa, toteż respondenci odnosili się do swojej sytuacji materialnej oraz wykonywanego zawodu.

Tabela 2. Struktura badanych pod względem statusu życiowego – ogólnie i z rozbiciem na poszczególne rejony miasta

Rodzaj zmiennej	Charakter zmiennej	SR		OM		SB		DJ		Ogólna liczba	
		N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
Praca zawodowa	Pracownik zatrudniony w firmie – przedsiębiorstwie , na umowę o pracę lub kontrakcie	27	32,93	63	24,51	19	27,54	19	24,68	128	26,39
	Zatrudniony w sferze budżetowej (urzędnik, nauczyciel, sędzia, itp.)	8	9,76	28	10,89	3	4,35	6	7,79	45	9,28
	Działalność gospodarcza na własny rachunek	5	6,10	20	7,78	8	11,59	5	6,49	38	7,84
	Uczeń/student	15	18,29	64	24,90	13	18,84	18	23,38	110	22,68
	Bezrobotny/aktualnie bez stałej pracy	10	12,20	23	8,95	7	10,14	6	7,79	46	9,48
	Emeryt/rencista	16	19,51	51	19,84	14	20,29	18	23,38	99	20,41

⁴⁷M. Stefański, A. Jaworska (red.), *Poczucie bezpieczeństwa publicznego i ocena pracy policji w percepcji mieszkańców Słupska (1)*, Słupsk 2007; M. Stefański, G. Durka (red.), *Poczucie bezpieczeństwa publicznego i ocena pracy policji w percepcji mieszkańców Słupska (2)*, Słupsk 2008 M. Stefański, R. Parol (red.), *Poczucie bezpieczeństwa publicznego i ocena pracy policji w percepcji mieszkańców Słupska (3)*, Toruń 2009; M. Stefański (red.), *Poczucie bezpieczeństwa publicznego i ocena pracy policji w percepcji mieszkańców Słupska (4)*, Słupsk 2013.

	Prowadzenie gospodarstwa domowego, wychowywanie dzieci	1	1,22	8	3,11	5	7,25	5	6,49	19	3,92
	Suma końcowa	82	100	257	100	69	100	77	100	485	100
Sytuacja materialna	Bardzo dobra	1	1,22	15	5,84	0	0,00	1	1,30	17	3,51
	Dobra	17	20,73	81	31,52	8	11,59	16	20,78	122	25,15
	Przeciętna	27	32,93	70	27,24	24	34,78	15	19,48	136	28,04
	Trudna	12	14,63	16	6,23	5	7,25	11	14,29	44	9,07
	Bardzo trudna	5	6,10	3	1,17	1	1,45	0	0,00	9	1,86
	Brak informacji	20	24,39	72	28,02	31	44,93	34	44,16	157	32,37
	Suma końcowa	82	100	257	100	69	100	77	100	485	100

Najliczniejszą grupą zawodową są pracownicy zatrudnieni w firmie – przedsiębiorstwie na umowę o pracę lub kontrakcie, stanowiący 26,39% respondentów. W poprzednich edycjach badawczych najliczniejszą grupą zawodową byli emeryci i renciści (2012 – 32,5%, 2008 – 35,8%, 2007 – 38,4%, 2006 – 33,7%), z czego wynika, że nastąpiła duża zmiana, ponieważ w aktualnych badaniach (2015r.) drugą najliczniejszą grupą są uczniowie i studenci 22,68%. Należy zauważyć, że w obecnych badaniach zdecydowanie liczniej reprezentowana jest grupa młodych Słupszczyzan. Emeryci i renciści są dopiero trzecią grupą zawodową reprezentującą badanych, czyli zaszła duża zmiana w tej kategorii zmiennej. Najmniej liczną grupą zawodową (2015) są osoby prowadzące gospodarstwo domowe, wychowywanie dzieci – 3,92% respondentów.

Nowym elementem w odpowiedziach dotyczących sytuacji materialnej jest brak odpowiedzi – 32,37%. Możliwe, że respondenci nie chcieli ujawniać swojej sytuacji materialnej, jak również w tej edycji badań bardzo duża grupa respondentów jest młodszej generacji, czyli są na utrzymaniu rodziców. Jako przeciętną swoją sytuację materialną uznało 28,04% respondentów, natomiast jako dobrą i bardzo dobrą – 28,66%. Jako trudną i bardzo trudną sytuację materialną zadeklarowało – 10,93% badanych. Można uznać, iż mieszkańcy Słupska umiarkowanie dobrze oceniają swoją sytuację materialną.

3.3 Problem kształtowania poczucie bezpieczeństwa Słupszczyzan

Społeczność lokalna posiada swoją indywidualną specyfikę, na którą składają się interakcje określonej społeczności na różnych poziomach i w grupach wiekowych, konkretne terytorium zamieszkania z formalną i poza formalną przynależnością, określona infrastruktura miejsca, wszystkie instytucje administracyjne, oświatowe, edukacyjne, organizacje,

stowarzyszenia, fundacje, działalność usługowo-handlowa. Wszelka aktywność mieszkańców określonego terytorium, w której występują elementy synergii. Słownik psychologiczny określa, że społeczność lokalną tworzą:

- „wszystkie kategorie wieku – dzieci, młodzież, dorośli,
- wszystkie jednostki i grupy społeczne – sąsiedzkie, rówieśnicze, towarzyskie, zawodowe, wyznaniowe etc.
- jednostki i ich rodziny zamieszkałe w danym rejonie,
- wszystkie organizacje i stowarzyszenia, instytucje edukacyjne, socjalne, religijne, usługowe i inne (lokalne i paralokalne),
- w szczególności dzieci, ludzie starzy, chorzy przewlekle, niedołążni i kalecy, samotni i ubodzy, rodziny zdeorganizowane, wielodzietne, bezrobotne”⁴⁸.

Społeczność lokalna ma istotne znaczenie dla każdej jednostki ze względu na indywidualny i społeczny rozwój swoich potrzeb i planów życiowych. Poczucie bezpieczeństwa nabiera tu bardzo dużego znaczenia. Kształtowanie poczucia bezpieczeństwa w społeczności lokalnej wymaga wysiłku wielu instytucji rządowych, samorządowych i podmiotów pozarządowych.

Poczucie bezpieczeństwa zawiera elementy wewnętrznego stanu lub zjawisk i okoliczności świata zewnętrznego, co niewątpliwie ma ogromne znaczenie w urzeczywistnianiu swoich potrzeb i planów życiowych. Jest to „uświadomienie sobie czegoś, co istnieje jako fakt obiektywny lub stan subiektywny, wewnętrzny, świadomość, czucie”⁴⁹. Słownik psychologiczny definiuje poczucie bezpieczeństwa jako „spokój ducha wywołany przekonaniem, że nie należy się niczego obawiać. Stanowi jedną z podstawowych potrzeb człowieka, zasadniczy warunek jego zdrowia psychicznego. Dziecko odnajduje poczucie bezpieczeństwa dzięki pełnej spokojowi i miłości obecności rodziców, stabilności warunków swego życia, wychowania w systematyczności i umiarkowanej dyscyplinie. W takim otoczeniu dziecko szybko odnajduje swą pozycję, łatwo mu się dostosować do swojej roli, a czując się bezpieczne, rośnie pełne ufności wobec ludzi. W okresie dorastania trudniej odnaleźć poczucie bezpieczeństwa, gdyż nie będąc już dzieckiem ani jeszcze dorosłym, nie posiada się określonego statusu. U człowieka dorosłego konformizm społeczny jest środkiem zachowania poczucia bezpieczeństwa. Wielu ludzi np. dostosowuje się do wymagań mody, by nie odróżniać się od innych. Osoba dojrzała psychicznie nie obawia się podkreślać swojej indywidualności”⁵⁰. Stan poczucia bezpieczeństwa nierozzerwalnie łączy się

⁴⁸ N. Sillami, *Słownik psychologiczny*, Librairie Larousse 1989, s. 344.

⁴⁹ *Słownik współczesnego języka polskiego*, Warszawa 1996.

⁵⁰ N. Sillami, *Słownik psychologiczny*, Librairie Larousse 1989.

z bezpieczeństwem publicznym, które najczęściej określa się jako „stan gwarantujący niezakłócone i zgodne z wolą obywateli funkcjonowanie instytucji państwowych, samorządowych i społecznych oraz urzędów publicznych, a także bezpieczeństwo życia, zdrowia i mienia ludności w wyniku przestrzegania akceptowanego przez obywateli porządku prawnego. Zagrożenie bezpieczeństwa publicznego o wielkich rozmiarach może spowodować zagrożenie dla bezpieczeństwa państwa”⁵¹. Można stwierdzić, że bezpieczeństwo publiczne to ochrona i obrona obywateli przed sytuacjami zagrożenia, które w konsekwencji mogłyby doprowadzić do wykluczenia społecznego. Leksykon policyjny definiuje bezpieczeństwo publiczne jako „ogół warunków i instytucji chroniących życie, zdrowie i mienie obywateli oraz majątek ogólnonarodowy, ustrój i suwerenność państwa przed zjawiskami groźnymi dla ładu prawnego; obowiązek ochrony bezpieczeństwa publicznego spoczywa na wszystkich organach państwowych, społecznych i na obywatelach; we wszystkich państwach istnieją specjalne organy powołane do ochrony bezpieczeństwa publicznego (i porządku publicznego); w Polsce od 1990 funkcję tę spełnia m.in. Policja i Urząd Ochrony Państwa »obecnie Agencja Bezpieczeństwa Wewnętrznego«, nad którymi nadzór sprawuje Ministerstwo Spraw Wewnętrznych”⁵². Bezpieczeństwo i poczucie bezpieczeństwa publicznego jest gwarancją prawidłowego funkcjonowania jednostki w społecznościach lokalnych.

Słupszczanie dość wysoko oceniają swoje poczucie bezpieczeństwa o czym świadczą następujące wyniki badań.

Tabela 3. Subiektywne poczucie bezpieczeństwa w poszczególnych rejonach Słupska w ciągu dnia

Rodzaj zmiennej	Poziom zmiennej	SR		OM		SB		DJ		Ogólna liczba	
		N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
Poczucie bezpieczeństwa w ciągu dnia	Zdecydowanie tak	21	25,61	78	30,35	8	11,59	10	12,99	117	24,12
	Raczej tak	20	24,39	85	33,07	22	31,88	17	22,08	144	29,69
	Trudno powiedzieć	36	43,90	84	32,68	39	56,52	50	64,94	209	43,09
	Raczej nie	3	3,66	8	3,11	0	0,00	0	0,00	11	2,27
	Zdecydowanie nie	2	2,44	2	0,78	0	0,00	0	0,00	4	0,82
	Suma końcowa	82	100,00	257	100,00	69	100,00	77	100,00	485	100,00

⁵¹ T. Serafin, S. Parszowski (pod red.), *Bezpieczeństwo społeczności lokalnych. Programy prewencyjne w systemie bezpieczeństwa. Zarządzanie bezpieczeństwem*, Warszawa 2011, s. 33.

⁵² W. Pływaczewski, G. Kędzierska (pod red.), *Leksykon policyjny*, Szczytno 2001, s.32.

Poczucie bezpieczeństwa mieszkańców Słupska w poszczególnych rejonach Słupska, w ciągu dnia, przedstawia się bardzo pozytywnie. Charakterystyczne jest, iż tylko 15 respondentów czuje się zagrożona, co stanowi 3,09% (procent ten jest w granicach błędu statystycznego). Czyli Słupszczanie czują się w bardzo dużym stopniu bezpiecznie w ciągu dnia. Bardzo duża część respondentów nie ma zdania co do oceny poczucia bezpieczeństwa: ogółem 43,09%, a w poszczególnych rejonach: śródmieście – 43,90%, osiedla mieszkaniowe – 32,68, stare budownictwo – 56,52%, domy jednorodzinne – 64,94%. W największym stopniu nie mają zdania co do poczucia bezpieczeństwa mieszkańcy domów jednorodzinnych. Najbardziej bezpiecznie czują się respondenci osiedli mieszkaniowych w tzw. blokowiskach - 63,42% oraz śródmieścia -50%. Poczucie bezpieczeństwa w poszczególnych rejonach jest na wysokim poziomie, co umożliwia rozwój swoich aspiracji jednostce, jak również całej społeczności lokalnej. Porównując wyniki badań z poprzednich edycji (z roku 2006, 2007, 2008 i 2012) zauważalna jest duża różnica w odpowiedzi „trudno ocenić poczucie bezpieczeństwa”. Różnica ta może wynikać z dużo młodszej liczby badanych respondentów w 2015 roku.

Bardzo ważnym elementem funkcjonowania mieszkańców Słupska w społeczności lokalnej jest ich poczucie bezpieczeństwa o zmroku.

Tabela 4. Subiektywne poczucie bezpieczeństwa w poszczególnych rejonach Słupska po zmroku

Rodzaj zmiennej	Poziom zmiennej	SR		OM		SB		DJ		Ogólna liczba	
		N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
Poczucie bezpieczeństwa po zapadnięciu zmroku	Zdecydowanie tak	7	8,54	30	11,67	1	1,45	38	49,35	76	15,67
	Raczej tak	18	21,95	82	31,91	19	27,54	2	2,60	121	24,95
	Trudno powiedzieć	42	51,22	107	41,63	37	53,62	21	27,27	207	42,68
	Raczej nie	10	12,20	24	9,34	7	10,14	10	12,99	51	10,52
	Zdecydowanie nie	5	6,10	14	5,45	5	7,25	6	7,79	30	6,19
	Suma końcowa	82	100,00	257	100,00	69	100,00	77	100,00	485	100,00

Po zmierzchu poczucie bezpieczeństwa mieszkańców Słupska jest niższe niż w dzień, co jest oczywiste. Charakterystyczne jest to, że aż 42,68% respondentów nie ma zdania odnośnie poczucia bezpieczeństwa, natomiast w poszczególnych rejonach Słupska: w śródmieściu - 51,22%, osiedlach mieszkaniowych - 41,63%, starym budownictwie - 53,62%, domach jednorodzinnych - 27,27%. Respondenci tylko w 16,71% czują się zagrożeni, co należy uznać za dobrą sytuację. Bezpiecznie czuje się w Słupsku 40,62% respondentów. Najbardziej bezpiecznie o zmroku czują się mieszkańcy domów

jednorodzinnych – 51,95%, następnie w osiedlach mieszkaniowych – 42,58%, w śródmieściu – 30,49%, a w starym budownictwie – 28,99%. Analiza danych wskazuje, że mieszkańcy Słupska czują się dość bezpiecznie o zmroku.

Poczucie bezpieczeństwa w ciągu dnia i o zmroku ma swoje zróżnicowanie ze względu na płeć.

Tabela 5. Subiektywne poczucie bezpieczeństwa mieszkańców Słupska w zależności od płci

Rodzaj zmiennej	Poziom zmiennej	Płeć			
		Kobieta		Mężczyzna	
		N	%	N	%
Poczucie bezpieczeństwa po zapadnięciu zmroku	Zdecydowanie tak	11	3,96	29	12,38
	Raczej tak	66	25,56	73	31,43
	Trudno powiedzieć	126	51,10	107	47,14
	Raczej nie	30	11,45	16	6,19
	Zdecydowanie nie	19	7,93	8	2,86
	Suma końcowa	252	100,00	233	100,00
Poczucie bezpieczeństwa w ciągu dnia	Zdecydowanie tak	46	17,62	73	31,90
	Raczej tak	81	30,84	65	26,19
	Trudno powiedzieć	113	46,26	92	40,48
	Raczej nie	9	3,96	2	0,95
	Zdecydowanie nie	3	1,32	1	0,48
	Suma końcowa	252	100,00	233	100,00

Analiza danych wskazuje, że dość duży procent respondentów nie ma swojego zadania co do oceny poczucia bezpieczeństwa w ciągu dnia: kobiety w 46,26%, mężczyźni w 40,48%. Natomiast o zmroku kobiety w – 51,10%, mężczyźni – 47,14%. Zdecydowanie to mężczyźni czują się bardziej bezpiecznie niż kobiety. Mężczyźni czują się bezpiecznie w ciągu dnia w 58,09%, kobiety w 48,26%, a o zmroku: mężczyźni w 43,81%, kobiety w 29,52%. Charakterystyczne jest to, że zarówno kobiety jak i mężczyźni, w bardzo małym stopniu czują zagrożenie (kobiety w 5,28%, mężczyźni w 1,43%). Czyli procent mężczyzn czujących się zagrożonych mieści się w standardowym błędzie statystycznym. Reasumując, można stwierdzić, że nikły procent respondentów czuje zagrożenie na terenie Słupska. Należy zauważyć, że w tej edycji badań, relatywnie dużo wśród badanych jest młodych ludzi, którzy nie odczuwają strachu w funkcjonowaniu w swoich społecznościach lokalnych. Jest to bardzo dobra sytuacja, biorąc pod uwagę, że życie bez strachu daje młodym ludziom większe możliwości realizowania swoich potrzeb, planów życiowych i zawodowych. Na tle

ogólnopolskich badań opinii społecznej mieszkańcy Słupska czują się bardziej bezpiecznie niż ogół mieszkańców Polski⁵³.

Tabela 6. Subiektywne poczucie bezpieczeństwa mieszkańców Słupska w latach 2008 - 2015

Rodzaj zmiennej	Poziom zmiennej	W ciągu dnia						Po zmroku					
		2008		2012		2015		2008		2012		2015	
		N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
		Poczucie bezpieczeństwa	Zdecydowanie wysoki	413	51,4	355	45,6	117	24,2	182	22,5	147	18,9
Raczej wysoki	299		37,2	361	46,3	144	29,2	279	34,5	313	40,2	121	25,0
Trudno powiedzieć	59		7,3	26	3,3	209	43,3	138	17,1	132	16,9	207	42,7
Raczej niski	27		3,4	30	3,9	11	2,3	153	18,9	132	16,9	51	10,5
Zdecydowanie niski	6		0,7	7	0,9	4	1,0	57	7,0	55	7,1	30	6,1
SUMA	804		100	779	100	485	100	809	100	779	100	485	100

Z analizy danych tabeli 6 wynika, że w 2015 roku respondenci w bardzo małym stopniu (na granicy błędu statystycznego) nie czują się bezpiecznie w ciągu dnia - 3,3%, natomiast w 2012 roku – 4,8%, a w 2008 – 4,1%. Subiektywne poczucie bezpieczeństwa respondentów po zmroku wynosi w roku 2015 - 16,1%. W roku 2012 – 24,0% i w 2008 – 25,9% badanych czuło zagrożenie. Jednak zdecydowana różnica statystyczna występuje w kategorii „trudno ocenić poczucie bezpieczeństwa” w ciągu dnia odpowiedziało 43,3% respondentów, natomiast w 2012 roku – 3,3%, 2008 – 7,3%, natomiast po zmroku w 2015 roku 42,7% natomiast w 2012 roku – 16,9%, 2008 – 17,1%. Występuje istotna różnica statystyczna, która jest w dużym stopniu uzależniona od struktury demograficzno-społecznej badanych. Brak zdecydowania w ocenie poczucia bezpieczeństwa jest charakterystyczne dla młodszej generacji respondentów. Zdecydowanie wysoki poziom poczucia bezpieczeństwa w ciągu dnia w roku 2015 deklaruje 24,2% ankietowanych, natomiast w 2012 roku – 45,6%, a w 2008 – 51,4%. Po zmroku w 2015 roku – 15,7%, w 2012 roku – 18,9%, 2008 – 22,5%. Podsumowując, poczucie bezpieczeństwa respondentów w 2015 roku należy ocenić wysoko.

Tabela 7. Rodzaje zagrożeń naruszających poczucie bezpieczeństwa (subiektywne) w roku 2015– ogólnie i w rozbiciu na poszczególne rejony Słupska

⁵³ www.cobos.pl; www.obop.pl z 28.08.2015

zmiennej Charakter	Rodzaj zagrożenia	SR		OM		SB		DJ		Ogólna liczba	
		N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
Subiektywne poczucie zagrożenia	Włamania do mieszkania	33	13,04	89	10,40	16	7,14	37	14,18	175	10,98
	Włamania do samochodu	21	8,30	73	8,53	15	6,70	26	9,96	135	8,47
	Włamania do piwnicy	14	5,53	60	7,01	12	5,36	11	4,21	97	6,09
	Napady, rozboje	25	9,88	63	7,36	17	7,59	21	8,05	126	7,90
	Agresywne zaczepki	41	16,21	120	14,02	38	16,96	32	12,26	231	14,49
	Pobicia	23	9,09	71	8,29	25	11,16	18	6,90	137	8,59
	Przemoc w rodzinach z sąsiedztwa	4	1,58	24	2,80	6	2,68	5	1,92	39	2,45
	Nieprzyzwoite zachowania przeciw obyczajowości	7	2,77	31	3,62	4	1,79	7	2,68	49	3,07
	Pobicia moich dzieci	10	3,95	38	4,44	11	4,91	16	6,13	75	4,71
	Drobne kradzieże, kradzieże kieszonkowe	6	2,37	43	5,02	19	8,48	15	5,75	83	5,21
	Wandalizm, niszczenie mienia	21	8,30	93	10,86	27	12,05	33	12,64	174	10,92
	Handel narkotykami	15	5,93	43	5,02	21	9,38	4	1,53	83	5,21
	Niebezpiecznie szybka, brawurowa jazda kierowców	23	9,09	74	8,64	8	3,57	34	13,03	139	8,72
	Nie obawiam się żadnych zagrożeń	10	3,95	34	3,97	5	2,23	2	0,77	51	3,20
	Suma końcowa	253	100	856	100	224	100	261	100	1594	100

Wyniki badań wskazują, iż mieszkańcy w poszczególnych rejonach Słupska najbardziej obawiają się:

- w śródmieściu: agresywnych zaczepek – 16,21%, włamań do mieszkań – 13,04%, napadu i rozboju – 9,88%, pobicie – 9,09%, niebezpiecznie szybkiej, brawurowej jazdy kierowców – 9,09%, zagrożenia te są dość charakterystyczne dla tego miejsca zamieszkania,
- w osiedlach mieszkaniowych (tzw. blokowiskach) agresywnych zaczepek – 14,02%, wandalizm, niszczenie mienia – 10,40%, niebezpiecznie szybka, brawurowa jazda kierowców – 8,64%. Mieszkańcy dużych osiedli mieszkaniowych najbardziej obawiają się agresywnych i chuligańskich zachowań,
- w starym budownictwie - agresywnych zaczepek – 16,96%, wandalizm, niszczenie mienia – 12,05%, pobicie – 11,16%. W tym rejonie zamieszkania najbardziej dokuczliwe są zagrożenia o charakterze chuligańskim,

- w domach jednorodzinnych – włamania do mieszkań - 14,18%, niebezpiecznie szybka, brawurowa jazda kierowców 13,03%, wandalizm, niszczenie mienia – 12,64%, agresywnych zaczepki – 12,26%.

Charakterystyczne jest to, iż mieszkańcy domów jednorodzinnych najbardziej obawiają się włamań oraz niebezpiecznej jazdy kierowców. Natomiast ogólnie analizując zagrożenia w Słupsku, respondenci najbardziej obawiają się: agresywnych zaczepki – 14,49%, włamania do mieszkań - 10,98%, wandalizmu i niszczenia mienia – 10,92%.

Tabela 8. Rodzaje zagrożeń naruszających poczucie bezpieczeństwa w badanych latach 2007 – 2015

Charakter zmiennej	Rodzaj zagrożenia	Analizowane lata							
		2007		2008		2012		2015	
		N	%	N	%	N	%	N	%
Subiektywne poczucie zagrożenia	Włamania do mieszkania	283	29	139	17	195	25,0	175	36,0
	Włamania do samochodu	258	26	249	30	188	24,1	135	27,8
	Włamania do piwnicy	244	25	192	24	167	21,4	97	20,0
	Napady/rozboje	261	26	215	26	173	22,2	126	25,9
	Agresywne zaczepki	354	36	354	44	290	37,2	231	47,6
	Pobicia/pobicia bliskich	137	14	183	23	97	12,5	137	28,2
	Przemoc w rodzinie*	-	-	-	-	22	2,8	39	8,0
	Zachowania nieobyczajne	37	3,7	70	8,6	66	8,5	49	10,8
	Pobicia moich dzieci*	-	-	-	-	48	6,2	75	15,4
	Drobne kradzieże/kradzieże kieszonkowe	98	9,9	70	8,6	131	16,8	83	17,1
	Wandalizm/niszczenie mienia	253	26	155	19	278	35,7	174	35,8
	Handel narkotykami	61	6,2	50	6,2	82	10,5	83	17,1
	Niebezpiecznie szybka i brawurowa jazda kierowców	206	21	120	15	216	27,7	139	28,6
	Nie występują zagrożenia	90	9,1	51	6,3	133	17,1	51	10,5

*w latach 2007 i 2008 nie było w/w pytań

Wartości procentowe obliczone są w stosunku do ogólnej liczby badanych

Subiektywne poczucie zagrożenia Słupszczan w latach 2007, 2008, 2012 oraz 2015 przedstawia tabela nr 8 z której wynika, że respondenci najbardziej obawiają się agresywnych zaczepki 2007 – 36,0%, 2008 – 44,0%, 2012 – 37,2%, 2015 – 47,6%.

Z analizy zagrożeń w poszczególnych latach wynika, że w 2007 roku Słupszczanie poza agresywnymi zaczepkami najbardziej obawiali się kolejno: włamania do mieszkań – 29,0%, włamania do samochodu – 26,0%, napadów i rozbojów 26,0%. W 2008 roku Słupszczanie najbardziej obawiali: włamania do samochodu 30,0%, napadów i rozbojów – 26,0%, włamania do piwnicy – 24,0%, w 2012 roku – wandalizmu oraz niszczenia mienia – 35,7%, niebezpiecznej szybkiej i brawurowej jazda kierowców -27,7%, włamania do mieszkania – 25,0%, w 2015 roku – włamania do mieszkania – 36,0%, wandalizmu oraz niszczenia mienia – 35,8%, niebezpiecznej szybkiej i brawurowej jazda kierowców – 28,6%.

Statystycznie porównując, dane z 2015 roku są wyższe niż w poprzednich edycjach badań (2007, 2008, 2012), na co niewątpliwie ma wpływ dość istotna zmiana demograficzno-społeczna respondentów.

Tabela 9. Rodzaje zagrożeń naruszających poczucie bezpieczeństwa (osobiste doświadczenie) w roku 2015 – ogólnie i w rozbiciu na poszczególne rejony Słupska

zmiennej Charakter	Rodzaj zagrożenia	SR		OM		SB		DJ		Ogólna liczba	
		N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
Osobiste doświadczenie zagrożenia	Włamania do mieszkania	1	1,11	7	1,97	4	3,81	0	0,00	12	1,86
	Włamania do samochodu	6	6,67	8	2,25	0	0,00	4	4,21	18	2,79
	Włamania do piwnicy	1	1,11	12	3,38	5	4,76	3	3,16	21	3,26
	Napady, rozboje	1	1,11	10	2,82	6	5,71	1	1,05	18	2,79
	Agresywne zaczepki	15	16,67	52	14,65	13	12,38	11	11,58	91	14,11
	Pobicia	1	1,11	24	6,76	9	8,57	7	7,37	41	6,36
	Przemoc w rodzinach z sąsiedztwa	2	2,22	10	2,82	1	0,95	2	2,11	15	2,33
	Nieprzyzwoite zachowania przeciw obyczajowości	4	4,44	17	4,79	1	0,95	2	2,11	24	3,72
	Pobicia moich dzieci	0	0,00	1	0,28	2	1,90	1	1,05	4	0,62
	Drobne kradzieże, kradzieże kieszonkowe	4	4,44	6	1,69	9	8,57	6	6,32	25	3,88
	Wandalizm, niszczenie mienia	10	11,11	33	9,30	15	14,29	9	9,47	67	10,39
	Handel narkotykami	2	2,22	18	5,07	6	5,71	2	2,11	28	4,34
	Niebezpiecznie szybka, brawurowa jazda kierowców	13	14,44	52	14,65	9	8,57	21	22,11	95	14,73
	Nie obawiam się żadnych zagrożeń	30	33,33	105	29,58	25	23,81	26	27,37	186	28,84
	Suma końcowa	90	100	355	100	105	100	95	100	645	100

Analiza badań wskazuje, iż respondenci w dużym stopniu nie obawiają się żadnych zagrożeń w poszczególnych rejonach Słupska: w śródmieściu – 33,33%, osiedlach mieszkaniowych – 29,58%, starym budownictwie – 23,81%, domach jednorodzinnych – 27,37%.

Ogólnie, aż 28,84% mieszkańców Słupska, czuje się bezpiecznie czerpiąc swoje przekonanie z osobistych doświadczeń. Mieszkańcy śródmieścia czują się najbardziej bezpiecznie. Najprawdopodobniej w tych częściach miasta jest relatywnie najwięcej patroli policyjnych oraz kamer, które monitorują bezpieczeństwo poszczególnych ulic. Niemal co

trzeci Słupszczanin osobiście nie doświadczył sytuacji zagrożeń. Natomiast badani najbardziej obawiają się w poszczególnych rejonach następujących zagrożeń:

- w śródmieściu: agresywnych zaczepek – 16,67%, niebezpiecznie szybkiej i brawurowej jazda kierowców – 14,44%, wandalizmu i niszczenia mienia 11,11%,
- w osiedlach mieszkaniowych (tzw. blokowiskach), agresywnych zaczepek –14,65%, niebezpiecznie szybka, brawurowa jazda kierowców – 14,65%, wandalizmu i niszczenia mienia – 9,30%,
- w starym budownictwie: wandalizmu i niszczenia mienia – 14,29%, agresywnych zaczepek – 12,38%, niebezpiecznie szybka, brawurowa jazda kierowców – 8,57%. Mieszkańcy starego budownictwa najczęściej obawiają niszczenia mienia oraz agresywnych zaczepek.
- w domach jednorodzinnych: niebezpiecznie szybka, brawurowa jazda kierowców – 22,11%, agresywnych zaczepek – 11,58%, wandalizmu i niszczenia mienia – 9,47%. Charakterystyczne jest to, że mieszkańcy domów jednorodzinnych najbardziej obawiają się szybkiej jazdy na ulicach w miejscu swojego zamieszkania.

Tabela 10. Rodzaje zagrożeń naruszających poczucie bezpieczeństwa (osobiste doświadczenie)w roku 2015 – ogólnie i w rozbiciu na poszczególne rejony Słupska

Charakter zmiennej	Rodzaj zagrożenia	Analizowane lata							
		2007		2008		2012		2015	
		N	%	N	%	N	%	N	%
Osobiste doświadczenie zagrożenia	Włamania do mieszkania	9	0,9	5	0,6	4	0,5	12	2,4
	Włamania do samochodu	30	3,0	17	2,1	22	2,8	18	3,7
	Włamania do piwnicy	30	3,0	15	1,8	26	3,3	21	4,3
	Napady/rozboje	17	1,7	5	0,6	9	1,2	18	3,7
	Agresywne zaczepki	38	4,0	50	6,2	38	4,9	91	18,7
	Pobicia/pobicia bliskich	19	2,0	16	2,0	12	1,5	41	8,4
	Przemoc w rodzinie*	-	-			2	0,3	15	3,0
	Zachowania nieobyczajne	8	0,8	11	1,4	8	1,0	24	4,9
	Pobicia moich dzieci*	-	-			5	0,6	4	0,8
	Drobne kradzieże/kradzieże kieszonkowe	12	1,2	8	1,0	10	1,3	25	5,1
	Wandalizm /niszczenie mienia	34	3,4	38	4,7	27	3,5	67	13,8
	Handel narkotykami	7	0,7	5	0,6	7	0,9	28	5,7
	Niebezpiecznie szybka i brawurowa jazda kierowców	35	3,5	25	3,1	25	3,2	95	19,5
	Nie doświadczyłem zagrożenia	600	61	653	80	596	76,5	186	38,4

*w latach 2007 i 2008 nie było w/w pytań

Wartości procentowe obliczone są w stosunku do ogólnej liczby badanych

Respondenci badań z 2015 roku w większym stopniu osobiście doświadczyli zagrożeń, niż badani z lat 2007, 2008 i 2012. Prawidłowość ta jest związana z całkowicie inną

sytuacją demograficzno-społeczną respondentów. Oceny Słupszczyzan dotyczące osobiście doświadczonych zagrożeń, mają wpływ na jakość życia społecznego. Analiza tych danych jest istotna dla służb prewencyjnych policji czy straży miejskiej, ze względu na priorytety ich działań. Młodsza generacja osobiście doświadcza w większym stopniu niebezpiecznie szybkiej i brawurowej jazdy kierowców niż respondenci starszej generacji (2007 – 3,5%, 2008 – 3,1%, 2012 – 3,2%, 2015 – 19,5%). Podobna sytuacja przedstawia się w kategorii agresywnych zaczepek (2007 – 4,0%, 2008 – 6,2%, 2012 – 4,9%, 2015 – 18,7%), młodsze pokolenie Słupszczyzan w większym stopniu podatna jest na osobiste doświadczenia z przemocą w życiu społecznym niż starsza generacja, która raczej unika sytuacji niebezpiecznych.

Tabela 11. Rodzaje zagrożeń naruszających poczucie bezpieczeństwa (jako świadek) w roku 2015 – ogólnie i w rozbiciu na poszczególne rejony Słupska

zmiennej Charakter	Rodzaj zagrożenia	SR		OM		SB		DJ		Ogólna liczba	
		N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
Osobiste doświadczenie zagrożenia (jako świadek)	Włamania do mieszkania	0	0,00	8	1,73	4	2,90	3	2,44	15	1,77
	Włamania do samochodu	2	1,63	18	3,90	4	2,90	2	1,63	26	3,07
	Włamania do piwnicy	2	1,63	10	2,16	6	4,35	1	0,81	19	2,25
	Napady, rozboje	3	2,44	21	4,55	8	5,80	4	3,25	36	4,26
	Agresywne zaczepki	28	22,76	78	16,88	23	16,67	25	20,33	154	18,20
	Pobicia	12	9,76	45	9,74	20	14,49	11	8,94	88	10,40
	Przemoc w rodzinach z sąsiedztwa	3	2,44	26	5,63	6	4,35	3	2,44	38	4,49
	Nieprzyzwoite zachowania przeciw obyczajowości	5	4,07	19	4,11	3	2,17	2	1,63	29	3,43
	Pobicia moich dzieci	0	0,00	6	1,30	4	2,90	1	0,81	11	1,30
	Drobne kradzieże, kradzieże kieszonkowe	4	3,25	21	4,55	6	4,35	6	4,88	37	4,37
	Wandalizm, niszczenie mienia	20	16,26	53	11,47	19	13,77	17	13,82	109	12,88
	Handel narkotykami	6	4,88	18	3,90	5	3,62	1	0,81	30	3,55
	Niebezpiecznie szybka, brawurowa jazda kierowców	16	13,01	73	15,80	12	8,70	25	20,33	126	14,89
	Nie obawiam się żadnych zagrożeń	22	17,89	66	14,29	18	13,04	22	17,89	128	15,13
	Suma końcowa		123	100	462	100	138	100	123	100	846

Dane tabeli nr 11 wskazują, iż Słupszczyzanie są najczęściej świadkami agresywnych zaczepek – 18,2%, natomiast w poszczególnych rejonach miasta:

- w śródmieściu – 22,76%,
- w osiedlach mieszkaniowych – 16,88%,
- w starym budownictwie – 16,67%,
- w domach jednorodzinnych – 20,33%.

Mieszkańcy śródmieścia najczęściej są świadkami agresywnych zaczepk.

Badani w 15,13% nie obawiają się żadnych zagrożeń: w śródmieściu – 17,89%, w osiedlach mieszkaniowych – 14,29%, w starym budownictwie – 13,04%, w domach jednorodzinnych – 17,89%. Czyli mieszkańcy śródmieścia i domów jednorodzinnych w najwyższym stopniu nie obawiają się zagrożeń. Słupszczanie są świadkami niebezpiecznie szybkiej i brawurowej jazdy kierowców w 14,89%, natomiast w poszczególnych rejonach: w śródmieściu – 13,01%, w osiedlach mieszkaniowych – 15,80%, w starym budownictwie – 8,70%, w domach jednorodzinnych – 20,33%. Mieszkańcy domów jednorodzinnych zdecydowanie w większym stopniu, niż w innych rejonach miasta, obawiają się niebezpiecznej jazdy. Właścicielom domów łatwiej jest obserwować swoje najbliższe otoczenie, aniżeli ma to miejsce w innych rejonach miasta. Słupszczanie są również dość często świadkami wandalizmu i niszczenia mienia – 12,88%, w śródmieściu – 16,26%, w osiedlach mieszkaniowych – 11,47%, w starym budownictwie – 13,77%, w domach jednorodzinnych – 13,82%. Z powyższych danych wynika, że mieszkańcy śródmieścia są najczęściej świadkami chuligańskich zachowań. Kolejne zagrożenia, z jakimi najczęściej mieszkańcy Słupska spotykają się jako świadkowie, to pobicia – 10,40%. Dane te wymagają szczegółowej analizy ze strony policji oraz innych podmiotów administracji rządowej, samorządowej jak i podmiotów pozarządowych.

Tabela 12. Rodzaje zagrożeń naruszających poczucie bezpieczeństwa (jako świadek) w latach

2007 - 2015

Charakter zmiennej	Rodzaj zagrożenia	Analizowane lata							
		2007		2008		2012		2015	
		N	%	N	%	N	%	N	%
Bycie świadkiem zagrożenia	Włamania do mieszkania	8	0,8	5	0,6	6	0,8	15	3,0
	Włamania do samochodu	20	2,0	11	1,1	16	2,1	26	5,3
	Włamania do piwnicy	12	1,2	9	0,9	12	1,5	19	3,9
	Napady, rozboje	21	2,1	13	1,2	21	2,7	36	7,4
	Agresywne zaczepki	57	5,8	116	13	85	10,9	154	31,7
	Pobicia	35	3,5	79	7,6	41	5,3	88	18,1
	Przemoc w rodzinach z sąsiedztwa*	-	-	-	-	12	1,5	38	7,8
	Nieprzyzwoite zachowania przeciw obyczajowości	9	0,9	9	0,9	16	2,1	29	5,9

Pobicia moich dzieci*	-	-	-	-	48	6,2	11	2,2
Drobne kradzieże, kradzieże kieszonkowe	17	1,7	43	5,3	11	1,4	37	7,6
Wandalizm, niszczenie mienia	59	6,0	13	1,6	62	8,0	109	22,4
Handel narkotykami	10	1,0	100	12	20	2,6	30	6,1
Niebezpiecznie szybka, brawurowa jazda kierowców	67	6,8	26	3,2	70	9,0	126	25,9
Nie obawiam się żadnych zagrożeń	557	56	502	62	497	63,8	128	26,3

*w latach 2007 i 2008 nie było w/w pytań

Wartości procentowe obliczone są w stosunku do ogólnej liczby badanych

Z analizy danych wynika, iż respondenci w 2015 roku częściej są świadkami zagrożeń niż respondenci w poprzednich edycjach badań z 2007, 2008 i 2012 roku. Najczęściej są świadkami agresywnych zaczepek w 2007 – 5,8%, 2008 – 13%, 2012 – 10,9%, 2015 – 31,7%. Bardzo dużo respondentów nie obawia się żadnych zagrożeń w 2007 – 56%, 2008 – 62%, 2012 – 63,8%, 2015 – 26,3%. Następną kategorią zagrożeń których świadkami byli respondenci to niebezpiecznie szybka i brawurowa jazda kierowców 2007 – 6,8%, 2008 – 3,2%, 2012 – 9,0%, 2015 – 25,9%. Ta istotna różnica statystyczna pomiędzy latami 2007, 2008 i 2012 a 2015 ma swoje uzasadnienie w strukturze demograficzno-społecznej badanych o czym już wcześniej była mowa.

Tabela 13. Negatywne zjawiska społeczne zakłócające porządek publiczny w opinii respondentów w roku 2015 – ogólnie i w rozbięciu na poszczególne rejony Słupska

Rodzaj zjawiska patologicznego	SR		OM		SB		DJ		Ogólna liczba	
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
Chuligaństwo	48	18,8	13	16,5	41	20,9	35	16,4	258	17,49
Nadużywanie alkoholu/narkotyki	38	14,9	13	16,1	31	15,8	21	9,86	221	14,98
Włóczęgostwo/bezdomność	12	4,71	55	6,78	3	1,53	14	6,57	84	5,69
Bójki osiedlowe	13	5,10	53	6,54	19	9,69	11	5,16	96	6,51
Dewastacja klatek schodowych	19	7,45	43	5,30	16	8,16	2	0,94	80	5,42
Wulgarnie zachowanie młodzieży	32	12,5	12	15,0	30	15,3	31	14,5	215	14,58
Zaczepianie osób starszych	24	9,41	47	5,80	19	9,69	21	9,86	111	7,53
Wyłudzenie pieniędzy od dzieci	2	0,78	10	1,23	6	3,06	8	3,76	26	1,76
Żebractwo	13	5,10	43	5,30	6	3,06	13	6,10	75	5,08
Niebezpiecznie szybka, brawurowa jazda kierowców	28	10,9	79	9,74	10	5,10	27	12,6	144	9,76
Zakłócanie ciszy nocnej	26	10,2	94	11,5	15	7,65	30	14,0	165	11,19
Suma końcowa	255	100	81	100	19	100	21	100	1475	100

Negatywne zachowania ściśle związane są z problemem wykluczenia społecznego oraz z trudnościami w realizacji swoich potrzeb, planów życiowych i zawodowych. Dlatego analiza zachowań patologicznych jest pożądana z wielu względów społecznych oraz indywidualnych. Respondenci najbardziej obawiają się chuligaństwa w porównaniu z innymi zagrożeniami ogółem – 17,49%, natomiast w poszczególnych rejonach: w śródmieściu – 18,82%, w osiedlach mieszkaniowych – 16,52%, w starym budownictwie – 20,92%, w domach jednorodzinnych – 16,43%. Mieszkańcy starego budownictwa najbardziej obawiają się zachowań chuligańskich, co jest zgodne ze społecznym przekonaniem, że te rejony miast z różnych względów społecznych nie cieszą się pod względem bezpieczeństwa dobrą opinią. Badani obawiają się zachowań nadużywania alkoholu i zażywania narkotyków w 14,98% a w poszczególnych rejonach: w śródmieściu – 14,90%, w osiedlach mieszkaniowych – 16,15%, w starym budownictwie – 15,82%, w domach jednorodzinnych – 9,86%. Z problemem tym najczęściej spotykają się mieszkańcy dużych osiedli w Słupsku. W tym rejonie zamieszkania, rzeczywiście w dużym stopniu, można zauważyć problemy związane z nadużywaniem alkoholu i zażywaniem narkotyków. Na pewno w większym stopniu niż wśród mieszkańców domów jednorodzinnych. Kolejno, mieszkańcy Słupska najbardziej obawiają się wulgarnych zachowań młodzieży w 15,04%, a w poszczególnych rejonach: w śródmieściu – 12,55%, w osiedlach mieszkaniowych – 15,04%, w starym budownictwie – 15,31%, w domach jednorodzinnych – 14,55%. W tej kategorii mieszkańcy starego budownictwa najczęściej spotykają się z zachowaniami, które wręcz zagrażają poczuciu bezpieczeństwa.

Rodzaj zjawiska patologicznego	Analizowane lata							
	2007		2008		2012		2015	
	N	%	N	%	N	%	N	%
Chuligaństwo	486	49	411	51	283	36,3	258	53,1
Nadużywanie alkoholu/ narkotyki	452	46	396	49	307	39,4	221	45,5
Włóczęgostwo/bezdomność	182	18	125	15	147	18,9	84	17,3
Bójki osiedlowe	90	9,1	55	7	56	7,2	96	19,7
Dewastacja klatek schodowych	265	27	248	31	146	18,7	80	16,4
Wulgarnie zachowania młodzieży	328	33	392	48	295	37,9	215	44,3
Zaczeplanie osób starszych*	-	-	-	-	97	12,5	111	22,8
Wyłudzenie pieniędzy od dzieci*	-	-	-	-	34	4,4	26	5,3
Żebractwo	122	13		13			75	15,4

			103		127	16,3		
Niebezpiecznie szybka i brawurowa jazda kierowców*	-	-	-	-	230	29,5	144	29,6
Zakłócenia ciszy nocnej*	203	21	170	21	-	-	165	34,0

Tabela 14. Negatywne zjawiska społeczne zakłócające porządek publiczny w opinii respondentów w latach 2007 – 2015

* w poprzednich badaniach nie uwzględniano tego rodzaju zjawisk
Wartości procentowe obliczone są w stosunku do ogólnej liczby badanych

Respondenci w 2015 r., w porównaniu z ubiegłymi latami, w większym stopniu obawiają się zachowań chuligańskich – 53,1%, W 2007 roku było ich 49,0%, w 2008 – 51,0%, a w 2012 – 36,3%. Interesujące jest to, że badani z 2015 roku, statystycznie w większym stopniu, obawiają się zachowań patologicznych niż w ubiegłych latach (2007, 2008, 2012). Wyjątkiem są zachowania związane z dewastacją klatek schodowych, z którymi częściej spotykali się respondenci z lat 2007 – 27,0%, 2008 – 31,0%, 2012 – 18,7%, natomiast w 2015 – 16,4%.

Dane, jak już wyżej wspomniano, związane są ze strukturą demograficzno-społeczną respondentów.

Tabela 15. Czynniki determinujące obniżone poczucie bezpieczeństwa na terenie miasta w roku 2015 – ogólnie i w rozbiciu na poszczególne rejony Słupska

Czynniki determinujące obniżone poczucie bezpieczeństwa	SR		OM		SB		DJ		Ogólna liczba	
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
Brak pracy	39	14,18	74	8,48	25	13,16	20	9,17	158	10,15
Brak właściwego nadzoru policji	26	9,45	93	10,65	10	5,26	25	11,47	154	9,90
Zbyt liberalne wychowanie w rodzinie	11	4,00	45	5,15	11	5,79	13	5,96	80	5,14
Niekompetencja Policji	12	4,36	46	5,27	8	4,21	13	5,96	79	5,08
Brak współpracy społeczeństwa z Policją	26	9,45	78	8,93	13	6,84	19	8,72	136	8,74
Ubóstwo	20	7,27	60	6,87	10	5,26	16	7,34	106	6,81
Brak zainteresowania dziećmi ze strony rodziców	18	6,55	83	9,51	28	14,74	15	6,88	144	9,25
Niewydolność Policji	16	5,82	45	5,15	5	2,63	8	3,67	74	4,76
Zbyt łagodne prawo karne (sądy)	34	12,36	90	10,31	14	7,37	29	13,30	167	10,73
Środki masowego przekazu (telewizja, internet)	16	5,82	44	5,04	16	8,42	9	4,13	85	5,46
Zbyt mała otwartość Policji na społeczeństwo	9	3,27	52	5,96	6	3,16	11	5,05	78	5,01
Brak nadzoru ze strony szkoły	11	4,00	28	3,21	9	4,74	10	4,59	58	3,73
Brak współpracy dzielnicowego ze szkołą i rodzicami	3	1,09	20	2,29	7	3,68	5	2,29	35	2,25
Nadużywanie alkoholu, zażywanie narkotyków	32	11,64	99	11,34	23	12,11	24	11,01	178	11,44

Nie obawiam się żadnych zagrożeń	2	0,73	16	1,83	5	2,63	1	0,46	24	1,54
Suma końcowa	275	100	873	100	190	100	218	100	1556	100

Bardzo istotne są determinanty, które bezpośrednio lub pośrednio wpływają na kształtowanie poczucia bezpieczeństwa w społecznościach lokalnych jak i w życiu indywidualnym. Sytuacje te powinny być analizowane przez wszystkie podmioty, które odpowiadają za bezpieczeństwo.

Mieszkańcy Słupska uznali, że najbardziej do obniżania poczucia bezpieczeństwa przyczynia się nadużywanie alkoholu oraz zażywanie narkotyków – 11,44% a w poszczególnych rejonach miasta: w śródmieściu – 11,64%, w osiedlach mieszkaniowych – 11,34%, w starym budownictwie – 12,11%, w domach jednorodzinnych – 11,01%.

Następna kategoria, która według respondentów obniża poczucie bezpieczeństwa, to zbyt łagodne prawo karne (sądy) – 10,73%: w śródmieściu – 12,36%, w osiedlach mieszkaniowych – 10,31%, w starym budownictwie – 7,37%, w domach jednorodzinnych – 13,30%. Mieszkańcy domów jednorodzinnych są najbardziej radykalni w sprawie zaostrzenia kar za wykroczenia i przestępstwa. Zdecydowanie mniej radykalni są mieszkańcy starego budownictwa. Następną przyczynę obniżania się poczucia bezpieczeństwa Słupszczanie upatrują w braku pracy - 10,15%, przy czym w śródmieściu – 14,18%, w osiedlach mieszkaniowych – 8,48%, w starym budownictwie – 13,16%, w domach jednorodzinnych – 9,17%. Zdecydowanie mieszkańcy śródmieścia, w największym stopniu uważają, że bezrobocie jest przyczyną zmniejszania się poczucie bezpieczeństwa. Kolejną kategorią, która według badanych obniża poczucie bezpieczeństwa, jest brak właściwego nadzoru ze strony policji – 9,90% w tym: w śródmieściu – 9,45%, w osiedlach mieszkaniowych – 10,65%, w starym budownictwie – 5,26%, w domach jednorodzinnych – 11,47%. Mieszkańcy starego budownictwa nie dostrzegają problemu braku nadzoru ze strony policji. Zupełnie innego zdania są mieszkańcy domów jednorodzinnych, którzy najprawdopodobniej dużo rzadziej np.: widzą patrole policyjne czy wręcz interwencje policyjne.

Tabela 16. Czynniki determinujące obniżone poczucie bezpieczeństwa na terenie Słupska w latach 2007 - 2015

Czynniki determinujące obniżone poczucie bezpieczeństwa	Analizowane lata							
	2007		2008		2012		2015	
	N	%	N	%	N	%	N	%
Brak pracy	335	34	225	28	196	25,2	158	32,5
Brak właściwego nadzoru policji	316	32	278	34	210	27,0	154	31,7
Zbyt liberalne wychowanie w rodzinie	287	29	287	35	187	24,0	80	16,4

Niekompetencja policji	129	13	106	13	91	11,7	79	16,2
Brak współpracy z policją	278	28	257	32	248	31,8	136	28,0
Ubóstwo	259	26	156	19	160	20,5	106	21,8
Brak zainteresowania ze strony rodziców	440	44	321	40	289	37,1	144	29,6
Niewydolność policji	100	10	91	11	74	9,5	74	15,2
Zbyt łagodne prawo karne (sądy)	278	28	306	38	264	33,9	167	34,4
Środki masowego przekazu	115	12	166	20	128	16,4	85	17,5
Zbyt mała otwartość policji	88	8,9	75	9,2	84	10,8	78	16,0
Brak nadzoru ze strony szkoły	103	10	69	8,5	74	9,5	58	11,9
Brak współpracy policji ze szkołą	129	13	89	11	82	10,5	35	7,2
Nadużywanie alkoholu, zażywanie narkotyków	310	31	346	43	-	-	178	36,7
Nie obawiam się żadnych zagrożeń	-	-	-	-	83	10,7	24	4,9

* w poprzednich badaniach nie uwzględniano tego rodzaju zjawisk
Wartości procentowe obliczone są w stosunku do ogólnej liczby badanych

Dane tabeli 16 wskazują, iż wg badań z 2015 roku, nadużywanie alkoholu oraz zażywanie narkotyków ma największe znaczenie w obniżaniu poczucia bezpieczeństwa wśród Słupszczyzan – 36,7%. W 2012 roku najwięcej respondentów – 37,1% stwierdziło, że brak zainteresowania dziećmi i młodzieżą ze strony rodziców zdecydowanie obniża poczucie bezpieczeństwa w Słupsku; w 2008 roku badani uznali w 43,0%, że nadużywanie alkoholu oraz zażywanie narkotyków jest największym zagrożeniem w kształtowaniu poczucia bezpieczeństwa na terenie Słupska, natomiast w 2007 roku Słupszczykanie w 44,0% stwierdzili, że brak zainteresowania dziećmi i młodzieżą ze strony rodziców jest największym problemem, który wpływa na obniżanie się poczucia bezpieczeństwa. Następnymi kategoriami, które według respondentów znacząco obniżają poczucie bezpieczeństwa są: w 2015 roku - zbyt łagodne prawo karne (sądy) – 34,4%, bezrobocie – 32,5%, brak właściwego nadzoru policji – 31,7%; w roku 2012 - zbyt łagodne prawo karne, pobłażliwość sądów – 33,9%, brak współpracy z policją – 31,8%, brak właściwego nadzoru policji 27,0%; 2008 roku, brak zainteresowania ze strony rodziców – 40,0%, zbyt łagodne prawo karne (sądy) – 38,0%, zbyt liberalne wychowanie w rodzinie – 35,0%; natomiast w 2007 roku - brak pracy – 34,0%, brak właściwego nadzoru policji – 32,0%, nadużywanie alkoholu oraz zażywanie narkotyków – 31,0%.

Z powyższego zestawienia wynika, że często powtarzającymi się determinantami obniżającymi poczucie bezpieczeństwa Słupszczyzan są: brak właściwego nadzoru ze strony policji oraz zbyt łagodne prawo karne (pobłażliwość sądów). Według respondentów policja

i sądy powinny być bardziej restrykcyjne wobec zachowań, które według ankietowanych bardzo obniżają poczucie bezpieczeństwa w społeczności lokalnej.

Analiza danych wskazuje, że struktura demograficzno-społeczna respondentów ma duże znaczenie na rozkład statystyczny. Świadczy o tym m.in. wyżej przedstawione zestawienie, gdzie badani w 2015 roku nie dostrzegają problemu w braku zainteresowania ze strony rodziców oraz zbyt liberalnego wychowania w rodzinie, na co wskazywali respondenci z edycji badań 2007, 2008 i 2012 roku. Dane statystyczne przedstawiają się następująco: brak zainteresowania ze strony rodziców: 2015 – 29,6%, 2012 – 37,1%, 2008 – 40,0%, 2007 – 44,0%; zbyt liberalne wychowanie w rodzinie: 2015 – 16,4%, 2012 – 24,0%, 2008 – 35,0%, 2007 – 29,0%.

Z badań jednoznacznie wynika, że widoczność patroli policyjnych przyczynia się do większego poczucie bezpieczeństwa mieszkańców. Szczególnie patrole piesze czy rowerowe ponieważ dają możliwość bezpośredniego kontaktu z funkcjonariuszami policji.

Tabela 17. Częstotliwość patroli policyjnych w poszczególnych rejonach miasta w 2015 roku – ogólnie i w rozbiciu na poszczególne rejony Słupska

Rodzaj zmiennej	Charakter zmiennej	SR		OM		SB		DJ		Ogólna liczba	
		N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
Częstotliwość patroli policyjnych	Kilka razy w tygodniu	32	39,02	43	16,73	23	33,33	15	19,48	113	23,30
	Jeden raz w tygodniu	11	13,41	36	14,01	6	8,70	14	18,18	67	13,81
	Zazwyczaj kilka razy w miesiącu	12	14,63	37	14,40	9	13,04	19	24,68	77	15,88
	Okazjonalnie	20	24,39	97	37,74	26	37,68	18	23,38	161	33,20
	Wcale	7	8,54	37	14,40	2	2,90	7	9,09	53	10,93
	Brak informacji	0	0,00	7	2,72	3	4,35	4	5,19	14	2,89
	Suma końcowa	82	100	257	100	69	100	77	100	485	100

Częstotliwość widywania patroli policyjnych bez wątplenia ma wpływ na poczucie bezpieczeństwa respondentów. Badani najczęściej wskazali, że okazjonalnie widują patrole policyjne - 33,2%, ale już 23,3% Słupszczan zadeklarowało, że widują patrole policyjne kilka razy w tygodniu.

W śródmieściu respondenci zdecydowanie najczęściej widują patrole policyjne, ponieważ kilka razy w tygodniu – 39,02% oraz w starym budownictwie – 33,33%. Natomiast na osiedlach mieszkaniowych badani w 37,74% stwierdzili, że widują patrole policyjne okazjonalnie czyli najrzadziej.

Badani w 2,89% nie udzieli w ogóle odpowiedzi na to pytanie, co mieści się w granicy błędu statystycznego.

Tabela 18. Częstotliwość patroli policyjnych w Słupsku w latach 2007 – 2015

Częstotliwość patroli policyjnych w mieście	Analizowane lata							
	2007		2008		2012		2015	
	N	%	N	%	N	%	N	%
Kilka razy w tygodniu	209	21	102	22	174	22,3	113	23,9
Jeden raz w tygodniu	115	12	181	13	112	14,4	67	14,2
Zazwyczaj kilka razy w miesiącu	131	13	120	15	-	-	77	16,3
Okazjonalnie	389	40	327	40	378	48,5	161	34,4
Wcale	139	14	83	10	115	14,8	53	11,2
SUMA	983	100	813	100	779	100,0	471*	100

*Ogólna liczba respondentów została pomniejszona o respondentów, którzy w ogóle nie chcieli odpowiedzieć na pytanie

Z analizy danych tabeli 18 wynika, że respondenci w roku 2015 częściej widywali patrole policyjne (w kategorii kilka razy w tygodniu oraz jeden raz w tygodniu) – 38,1%, niż badani w 2012 – 36,7%, 2008 – 35,0%, 2007 – 33,0%. Również w kategorii widywania patroli policyjnych respondenci w 2015 roku wskazali w 16,3%, iż widują je zazwyczaj kilka razy w miesiącu, 2008 – 15,0%, 2007 – 13,0%. Z powyższego wynika, że respondenci z 2015 roku zdecydowanie częściej widują patrole policyjne, niż w poprzednich edycjach badań z 2012, 2008 oraz 2007 roku.

Bardzo istotne są oczekiwania mieszkańców społeczności lokalnych w odniesieniu do kształtowania poczucia bezpieczeństwa. Ponieważ sami mieszkańcy wiedzą jakie potencjalne zagrożenia mogą wystąpić w ich najbliższym środowisku. Poprzez realizację oczekiwań społecznych można budować państwo obywatelskie.

Tabela 19. Oczekiwania mieszkańców Słupska w odniesieniu do organów policji w zakresie dbałości o poprawę bezpieczeństwa publicznego w roku 2015 – ogólnie i w rozbiciu na poszczególne rejony Słupska

Oczekiwania społeczne w stosunku do organów policji	SR		OM		SB		DJ		Ogólna liczba	
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
Zwiększenie liczby patroli policyjnych	42	32,06	133	28,42	38	32,20	35	27,34	248	29,35
Organizowanie programów prewencyjnych	11	8,40	38	8,12	8	6,78	13	10,16	70	8,28
Organizowanie debat społecznych	12	9,16	35	7,48	10	8,47	10	7,81	67	7,93
Informowanie mieszkańców o występujących zagrożeniach	15	11,45	66	14,10	9	7,63	25	19,53	115	13,61

Informowanie mieszkańców o miejscach niebezpiecznych	13	9,92	62	13,25	14	11,86	20	15,63	109	12,90
Częsta kontrola miejsc zagrożonych przestępczością	36	27,48	129	27,56	36	30,51	25	19,53	226	26,75
Inne	2	1,53	5	1,07	3	2,54	0	0,00	10	1,18
Suma końcowa	131	100	468	100	118	100	128	100	845	100

Mieszkańcy Słupska zdecydowanie uważają, że na poprawę bezpieczeństwa publicznego może wpłynąć zwiększenie liczby patroli policyjnych – 29,35% (szczególnie zwracają na to mieszkańcy starego budownictwa – 32,2% i śródmieścia – 32,06%) oraz częsta kontrola miejsc zagrożonych przestępczością – 26,75% (w największym stopniu zwracają na to mieszkańcy starego budownictwa – 30,51%). Porównując wyniki badań z ostatnich czterech edycji badawczych, w poszczególnych rejonach zamieszkania respondentów, dane statystyczne dotyczące poprawy bezpieczeństwa publicznego są w bardzo dużym stopniu porównywalne.

Tabela 20. Oczekiwania mieszkańców Słupska w odniesieniu do organów policji w zakresie dbałości o poprawę bezpieczeństwa publicznego w latach 2007 - 2015

Oczekiwania społeczne w stosunku do organów policji	Analizowane lata							
	2007		2008		2012		2015	
	N	%	N	%	N	%	N	%
Zwiększenie liczby patroli policyjnych	532	53,7	542	29,7	253	32,5	248	51,1
Organizowanie programów	202	20,4	147	8,1	71	9,1	70	14,4
Organizowanie dialogu	199	20,1	176	9,6	69	8,9	67	13,8
Działania informujące o zagrożeniach	163	16,5	212	11,6	72	9,2	115	23,7
Działania informujące o miejscach szczególnie zagrożonych	178	18,0	209	11,5	57	7,3	109	22,4
Kontrola miejsc szczególnie zagrożonych	557	56,3	523	28,7	195	25,0	226	46,5
Inne	-	-	-	-	-	-	10	2,0

* w poprzednich badaniach nie uwzględniano odpowiedzi – inne.

Analiza wyników statystycznych z ostatnich czterech edycji badawczych pozwala stwierdzić, iż respondenci w 2015 roku w dużo większym stopniu niż badani z 2012 i 2008 roku uważają, iż policja powinna zabiegać o poprawę bezpieczeństwa publicznego. Respondenci zwracali szczególną uwagę na poprawę bezpieczeństwa w zakresie: zwiększenia liczby patroli policyjnych, organizowania programów prewencyjnych, organizowania dialogu ze społeczeństwem, działań informujących o konkretnych zagrożeniach na terenie miasta,

działań informujących o miejscach szczególnie zagrożonych, kontroli miejsc szczególnie zagrożonych w Słupsku, np: w 2015 roku respondenci w 51,1% stwierdzili, że dla poprawy bezpieczeństwa publicznego należy zwiększyć liczbę patroli policyjnych, w 2012 – 32,5%, 2008 – 29,7%.

3.4 Podsumowanie

Reasumując, edycja badań z 2015 roku dostarczyła szereg interesujących danych odnoszących się do młodszej generacji Słupszczyzan, którym trudno było określić poczucie bezpieczeństwa zarówno w ciągu dnia jak i po zmroku. Respondenci z 2015 roku w większym stopniu doświadczyli sytuacji zagrożenia niż badani w poprzednich edycjach badawczych.

Młodsze pokolenie Słupszczyzan, z badań z 2015 roku, w większym stopniu podatne jest na osobiste doświadczenia z przemocą w życiu społecznym niż starsza generacja z poprzednich edycji tych samych badań.

Również z analizy danych wynika, iż respondenci w 2015 roku częściej są świadkami zagrożeń niż respondenci w poprzednich edycjach badań. Najczęściej są świadkami agresywnych zaczepek w 2015 – 31,7%, 2007 – 5,8%, 2008 – 13%, 2012 – 10,9%.

Badani w 2015 r., w porównaniu z ubiegłymi latami (2007, 2008, 2012), w większym stopniu obawiają się zachowań chuligańskich. Respondenci z lat 2007 – 27,0%, 2008 – 31,0%, 2012 – 18,7% częściej spotykali się z dewastacją klatek schodowych niż badani w 2015 – 16,4%.

W roku 2015 Słupszczyzanie częściej widywali patrole policyjne (w kategorii kilka razy w tygodniu oraz jeden raz w tygodniu) – 38,1%, niż badani w 2012 – 36,7%, 2008 – 35,0%, 2007 – 33,0%.

W 51,1% respondenci z 2015 roku uważają, że dla poprawy bezpieczeństwa publicznego należy zwiększyć liczbę patroli policyjnych, w 2012 – 32,5%, 2008 – 29,7%.

Badani częściej zwracają szczególną uwagę na to, że policja powinna zabiegać o poprawę bezpieczeństwa w zakresie: zwiększenia liczby patroli policyjnych, organizowania programów prewencyjnych, organizowania dialogu ze społeczeństwem, działań informujących o konkretnych zagrożeniach na terenie miasta, działań informujących o miejscach szczególnie zagrożonych, kontroli miejsc szczególnie zagrożonych w Słupsku, niż badani z roku 2012 i 2008.

Bibliografia:

1. Czarnecki K. (pod red.), *Metodologia i metody badań psychologicznych*, Katowice 1992

2. Moczuk E., *Socjologiczne aspekty bezpieczeństwa lokalnego*, Rzeszów 2009
3. Serafin T., Parszowski S., *Bezpieczeństwo społeczności lokalnych. Programy prewencyjne w systemie bezpieczeństwa. Zarządzanie bezpieczeństwem*, Warszawa 2011
4. Stefański M., *Prewencyjno-edukacyjne działania policji w systemie bezpieczeństwa publicznego*, Słupsk 2012
5. Stefański M., Jaworska A. (pod. red.), *Poczucie bezpieczeństwa publicznego i ocena pracy policji w percepcji mieszkańców Słupska (1)*, Słupsk 2007
6. Stefański M., Durka G. (pod. red.), *Poczucie bezpieczeństwa publicznego i ocena pracy policji w percepcji mieszkańców Słupska (2)*, Słupsk 2008
7. Stefański M., Parol R. (pod. red.), *Poczucie bezpieczeństwa publicznego i ocena pracy policji w percepcji mieszkańców Słupska (3)*, Toruń 2009
8. Stefański M. (pod. red.), *Poczucie bezpieczeństwa publicznego i ocena pracy policji w percepcji mieszkańców Słupska (4)*, Słupsk 2012
9. Stefański M., *Uspołecznienie policji jako proces kształtowania poczucia bezpieczeństwa w środowisku lokalnym. Kierunki rozwoju służb prewencyjnych policji w Polsce*, Szczytno 2007
10. *Ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym* (Dz.U. z 2001 r. Nr 142, poz. 1591, z późn. zm.)
11. *Ustawa z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym* (Dz.U. z 2001 r. Nr 142, poz. 1592, z późn. zm.)
12. Sprawozdanie z działalności Komendanta Miejskiego Policji w Słupsku za rok 2011
13. *Zadania jednostek samorządu terytorialnego w zakresie ochrony porządku i bezpieczeństwa publicznego*, stan prawny na 30 kwietnia 2004 roku, Informacja dla jednostek samorządu terytorialnego, materiał informacyjny opracowany przez Departament Porządku Publicznego i Departament Administracji Publicznej MSWiA oraz Komendę Główną Policji
14. www.cobos.pl; www.obop.pl (24.08.2015)
15. www.slupsk.pl (2.09.2015)

Izabela Szkurlat

ROZDZIAŁ IV

SPOŁECZNA OCENA KOMPETENCJI POLICJANTÓW KOMENDY MIEJSKIEJ POLICJI W SŁUPSKU

4.1 Wprowadzenie

Interakcje społeczne można określić jako proces wzajemnego oddziaływania co najmniej dwóch osób¹. Są przedmiotem zainteresowania wielu nauk szczegółowych takich jak: psychologii, pedagogiki czy socjologii. Policjanci, szczególnie pionu prewencji bardzo często uczestniczą w komunikacji interpersonalnej podczas działań prewencji kryminalnej oraz przeprowadzania interwencji. Dlatego interakcje społeczne są uwzględnione w szkoleniu podstawowym policjantów.

Relacje ze społeczeństwem są bardzo istotne dla wizerunku całej Policji. Profesjonalizm funkcjonariuszy to również umiejętności społeczne, które mają bezpośredni wpływ na eliminowanie eskalacji zdarzenia. Dla poczucia bezpieczeństwa, skuteczności oraz akceptacji społecznej, podczas interwencji policyjnej, fundamentalne znaczenie ma komunikacja interpersonalna. „Komunikowanie spełnia trzy podstawowe funkcje wobec jego uczestników:
a) społeczną – umożliwia tworzenie satysfakcjonujących więzi społecznych (komunikowanie jako swoista forma socjalizacji, w tym uczenia konformizmu jednostki wobec norm grupowych i ogólnospołecznych),

- b) regulacyjną – umożliwia wywieranie wpływu na postępowanie ludzi poprzez upowszechnianie i egzekwowanie pewnych wartości, norm i wzorców zachowań, wspólnych pewnej grupie bądź całemu społeczeństwu,
- c) psychologiczną – umożliwia samodoskonalenie się człowieka w procesie wymiany informacji”².

W końcowym rezultacie kwalifikacje zawodowe policjanta przekładają się nie tylko na zaufanie, ale na poczucie bezpieczeństwa mieszkańców Słupska. Dlatego, w piątej edycji projektu badawczego nt.: *Poczucie bezpieczeństwa publicznego i ocena działań Policji w percepcji mieszkańców Słupska*, poddano szczegółowej analizie kompetencje społeczne policjantów. W szczególności analizowano: kompetencje zawodowe, kulturę osobistą,

¹B. Szacka, *Wprowadzenie do socjologii*, Warszawa 2008, s.126

²W. Pływaczewski, G. Kędzińska (pod red.), *Leksykon policyjny*, Szczytno 2001, s. 134

umiejętności komunikacji interpersonalnej policjantów oraz ich zaangażowanie i pomoc w rozwiązywaniu problemów mieszkańców Słupska.

Przeprowadzanie interwencji policyjnej wymaga dużych kwalifikacji zawodowych i umiejętności interpersonalnych. Ich ocena, dokonana przez mieszkańców Słupska, ma duże znaczenie dla Komendy Miejskiej Policji w Słupsku, w aspekcie organizacji doskonalenia zawodowego.

4.2. Analiza wyników badań

Tabela 1. Społeczna ocena: kompetencji zawodowych, kultury osobistej, umiejętności interpersonalnych oraz zaangażowania i pomocy w rozwiązywaniu problemów mieszkańców Słupska przez policjantów KMP w Słupsku w roku 2015 – ogólnie i w rozbiciu na poszczególne rejony miasta

Rodzaj zmiennej	SR				
	zdecydowanie dobrze	raczej dobrze	trudno powiedzieć	raczej źle	zdecydowanie źle
	%	%	%	%	%
kompetencje zawodowe	25,00	20,93	30,56	20,00	25,00
kultura osobista	50,00	27,91	16,67	40,00	0,00
umiejętności komunikacji interpersonalnej	12,50	30,23	19,44	40,00	25,00
zaangażowanie i pomoc w rozwiązywaniu problemów	12,50	20,93	33,33	0,00	50,00
Rodzaj zmiennej	OM				
kompetencje zawodowe	22,92	23,20	36,07	9,09	33,33
kultura osobista	29,17	27,20	19,67	22,73	33,33
umiejętności komunikacji interpersonalnej	29,17	25,60	22,95	22,73	0,00
zaangażowanie i pomoc w rozwiązywaniu problemów	18,75	24,00	21,31	45,45	33,33
Rodzaj zmiennej	SB				
kompetencje zawodowe	13,33	27,42	23,81	40,00	0,00
kultura osobista	26,67	24,19	28,57	0,00	100,00
umiejętności komunikacji interpersonalnej	26,67	27,42	14,29	40,00	0,00
zaangażowanie i pomoc w rozwiązywaniu problemów	33,33	20,97	33,33	20,00	0,00
Rodzaj zmiennej	DJ				
kompetencje zawodowe	25,00	31,58	25,00	0,00	0,00
kultura osobista	37,50	26,32	25,00	0,00	0,00
umiejętności komunikacji interpersonalnej	12,50	21,05	25,00	66,67	0,00
zaangażowanie i pomoc w rozwiązywaniu problemów	25,00	21,05	25,00	33,33	0,00
Rodzaj zmiennej	2015				
kompetencje zawodowe	21,52	24,50	31,75	14,29	25,00
kultura osobista	31,65	26,51	20,63	20,00	25,00
umiejętności komunikacji interpersonalnej	25,32	26,51	20,63	31,43	12,50
zaangażowanie i pomoc w rozwiązywaniu problemów	21,52	22,49	26,98	34,29	37,50

W ujęciu procentowym (tabela 1) społeczna ocena kompetencji zawodowych policjantów, z podziałem na miejsce zamieszkania, prezentuje się raczej porównywalnie. Szczególnie, jeśli pod uwagę weźmie się: śródmieście, osiedla mieszkaniowe i domki jednorodzinne.

Pozytywnie³ kompetencje zawodowe oceniane są na poziomie 45,99% - śródmieście, 46,12% - osiedla mieszkaniowe i 56,58% - mieszkańcy domków jednorodzinnych. Nieznacznie niżej oceniają kompetencje zawodowe policjantów mieszkańcy starego budownictwa – na poziomie 40,75%.

Poddając ocenie kulturę osobistą policjantów mieszkańcy Słupska wyrazili pozytywną opinię na ten temat. Procentowo najwyżej cecha ta została uznana przez respondentów śródmieścia – 77,91%. Porównywalnie pozytywnie odpowiedzieli na pytanie o kulturę osobistą policjantów ankietowani osiedli mieszkaniowych (56,37%), starego budownictwa (50,86%) i domków jednorodzinnych (63,82%).

Kolejną ocenianą cechą była umiejętność komunikacji interpersonalnej. Najwyższą wartość procentową w ocenach pozytywnych zauważamy u mieszkańców osiedli mieszkaniowych – 54,77%. Nieznacznie mniej umiejętność tę oceniają respondenci ze starego budownictwa – 54,09%. Najniżej umiejętności komunikacyjne policjantów oceniają badani domków jednorodzinnych – 33,55% i śródmieścia – 42,73%.

Ocenie poddano także zaangażowanie i pomoc w rozwiązywaniu problemów mieszkańców Słupska. Funkcjonariusze policji zostali pozytywnie ocenieni przez respondentów na poziomie 33,43% - śródmieście, 42,75% - osiedla mieszkaniowe, 54,3% - stare budownictwo i 46,05% - domki jednorodzinne.

W tabeli znajdują się również wskaźniki odpowiedzi negatywnych⁴. Oznacza to, że jest jeszcze wiele do zrobienia i nie należy tego bagatelizować. Jednakże pozytywne wysokie oceny procentowe, wystawione przez mieszkańców sugerują, że praca policjantów z każdym rokiem nabiera nowej, wyższej jakości.

³Za ocenę pozytywną autorka uznaje odpowiedzi ankietowanych „zdecydowanie dobrze” i „raczej dobrze”.

⁴Za ocenę negatywną autorka przyjmuje odpowiedzi badanych „raczej źle”.

Tabela 2. Społeczna ocena kompetencji zawodowych, kultury osobistej, umiejętności interpersonalnych oraz zaangażowanie i pomoc w rozwiązywaniu problemów przez policjantów KMP w Słupsku w roku 2015 z uwzględnieniem płci respondenta – ujęcie ogólne

Rodzaj zmiennej z uwzględnieniem płci		2015					2015
		zdecydowanie dobrze	raczej dobrze	trudno powiedzieć	raczej źle	zdecydowanie źle	Ogólna liczba
		%	%	%	%	%	%
kompetencje zawodowe	Kobieta	4,8	20,8	16,8	2,4	0,8	45,6
	Mężczyzna	8,8	28,0	15,2	1,6	0,8	54,4
	Suma	13,6	48,8	32,0	4,0	1,6	100
kultura osobista	Kobieta	7,1	27,0	12,0	0,8	0,0	46,8
	Mężczyzna	12,7	25,4	8,7	4,8	1,6	53,2
	Suma	19,8	52,4	20,7	5,6	1,6	100
umiejętności komunikacji interpersonalnej	Kobieta	8,0	24,2	13,7	2,4	0,0	48,4
	Mężczyzna	8,0	29,0	7,1	6,5	0,8	51,6
	Suma	16,0	53,2	20,8	8,9	0,8	100
zaangażowanie i pomoc w rozwiązywaniu problemów	Kobieta	7,4	21,3	12,3	5,7	1,6	48,3
	Mężczyzna	6,6	24,6	15,6	4,1	0,8	51,7
	Suma	14,0	45,9	37,9	9,8	2,4	100

Tabela 3. Społeczna ocena kompetencji zawodowych, kultury osobistej, umiejętności interpersonalnych oraz zaangażowanie i pomoc w rozwiązywaniu problemów przez policjantów KMP w Słupsku w roku 2015 z uwzględnieniem płci respondenta – rejon SR

Rodzaj zmiennej z uwzględnieniem płci		SR					SR
		zdecydowanie dobrze	raczej dobrze	trudno powiedzieć	raczej źle	zdecydowanie źle	Ogólna liczba
		%	%	%	%	%	%
kompetencje zawodowe	Kobieta	4,2	16,7	33,3	0,0	4,2	58,3
	Mężczyzna	4,2	20,8	12,5	4,2	0	41,7
	Suma	8,4	37,5	45,8	4,2	4,2	100
kultura osobista	Kobieta	8,3	33,3	16,7	0,0	0,0	58,3
	Mężczyzna	8,3	16,7	8,3	8,3	0,0	41,7
	Suma	16,6	50,1	25,0	8,3	0,0	100
umiejętności komunikacji interpersonalnej	Kobieta	4,2	33,3	12,5	4,2	0,0	58,3
	Mężczyzna	0,0	20,8	12,5	4,2	4,2	41,7
	Suma	4,2	54,1	25,0	8,4	4,2	100
zaangażowanie i pomoc w rozwiązywaniu problemów	Kobieta	0,0	29,2	25,0	0,0	4,2	58,3
	Mężczyzna	4,2	8,3	25,0	0,0	4,2	41,7
	Suma	4,2	37,5	50	0	8,4	100

Tabela 4. Społeczna ocena kompetencji zawodowych, kultury osobistej, umiejętności interpersonalnych oraz zaangażowanie i pomoc w rozwiązywaniu problemów przez policjantów KMP w Słupsku w roku 2015 z uwzględnieniem płci respondenta – rejon OM

Rodzaj zmiennej z uwzględnieniem płci		OM					OM
		zdecydowanie dobrze	raczej dobrze	trudno powiedzieć	raczej źle	zdecydowanie źle	Ogólna liczba
		%	%	%	%	%	%
kompetencje zawodowe	Kobieta	7,8	16,9	16,9	3,0	0	44,6
	Mężczyzna	9,2	27,6	16,9	0	1,5	55,4
	Suma	17,0	44,5	33,8	3,0	1,5	100
kultura osobista	Kobieta	7,8	26,2	10,7	1,5	0	46,1
	Mężczyzna	13,8	26,2	6,1	6,1	1,5	53,9
	Suma	21,6	52,4	16,8	7,6	1,5	100
umiejętności komunikacji interpersonalnej	Kobieta	10,7	20,0	15,4	1,5	0	47,7
	Mężczyzna	10,7	29,2	6,1	6,1	0	52,3
	Suma	21,4	49,2	21,5	7,8	0	100
zaangażowanie i pomoc w rozwiązywaniu problemów	Kobieta	7,8	16,9	12,3	9,2	1,5	46,1
	Mężczyzna	6,1	29,2	10,7	6,1	0	53,9
	Suma	13,9	46,1	23,0	15,3	1,5	100

Tabela 5. Społeczna ocena kompetencji zawodowych, kultury osobistej, umiejętności interpersonalnych oraz zaangażowanie i pomoc w rozwiązywaniu problemów przez policjantów KMP w Słupsku w roku 2015 z uwzględnieniem płci respondenta – rejon SB

Rodzaj zmiennej z uwzględnieniem płci		SB					SB
		zdecydowanie dobrze	raczej dobrze	trudno powiedzieć	raczej źle	zdecydowanie źle	Ogólna liczba
		%	%	%	%	%	%
kompetencje zawodowe	Kobieta	0,0	38,4	3,8	3,8	0,0	46,1
	Mężczyzna	7,7	26,9	15,4	3,8	0,0	53,9
	Suma	7,7	65,3	19,2	7,6	0,0	100
kultura osobista	Kobieta	7,7	26,9	15,4	0,0	0,0	50,0
	Mężczyzna	7,7	30,8	7,7	0,0	3,8	50,0
	Suma	4	15	6	0,0	3,8	100
umiejętności komunikacji interpersonalnej	Kobieta	7,7	34,6	3,8	3,8	0,0	50,0
	Mężczyzna	7,7	30,8	7,7	3,8	0,0	50,0
	Suma	4	17	3	2	0,0	100
zaangażowanie i pomoc w rozwiązywaniu problemów	Kobieta	15,4	26,9	3,8	3,8	0,0	50,0
	Mężczyzna	3,8	23,1	23,1	0,0	0,0	50,0
	Suma	5	13	7	3,8	0,0	100

Tabela 6. Społeczna ocena kompetencji zawodowych, kultury osobistej, umiejętności interpersonalnych oraz zaangażowanie i pomoc w rozwiązywaniu problemów przez policjantów KMP w Słupsku w roku 2015 z uwzględnieniem płci respondenta – rejon DJ

Rodzaj zmiennej z uwzględnieniem płci		DJ					DJ
		zdecydowanie dobrze	raczej dobrze	trudno powiedzieć	raczej źle	zdecydowanie źle	Ogólna liczba
		%	%	%	%	%	%
kompetencje zawodowe	Kobieta	0	10,0	10,0	0,0	0,0	20,0
	Mężczyzna	20,0	50,0	10,0	0,0	0,0	80,0
	Suma	20,0	60,0	20,0	0,0	0,0	100
kultura osobista	Kobieta	0	20,0	0,0	0,0	0,0	20,0
	Mężczyzna	30,0	30,0	20,0	0,0	0,0	80,0
	Suma	30,0	50,0	20,0	0,0	0,0	100
umiejętności komunikacji interpersonalnej	Kobieta	0,0	0,0	30,0	0,0	0,0	30,0
	Mężczyzna	10,0	40,0	0,0	20,0	0,0	70,0
	Suma	10,0	40,0	30,0	20,0	0,0	100
zaangażowanie i pomoc w rozwiązywaniu problemów	Kobieta	0,0	20,0	10,0	0,0	0,0	30,0
	Mężczyzna	20,0	30,0	10,0	10,0	0,0	70,0
	Suma	20,0	40,0	20,0	10,0	0,0	100

Analizując odpowiedzi, ze względu na płeć respondentów (tabela 2), kobiety rzadziej wybierają odpowiedzi „zdecydowanie dobrze” i „raczej dobrze” niż mężczyźni. Umiejętności społeczne policjantów kobiety oceniają dość wysoko, kolejno: kompetencje zawodowe w 25,6%, kulturę osobistą – 34,1%, umiejętności komunikacji interpersonalnej – 32,2% oraz zaangażowanie i pomoc w rozwiązywaniu problemów – 28,7%. Inaczej jest w przypadku respondentów płci męskiej. Mężczyźni uznali, że policjanci charakteryzują się w większym stopniu: kompetencjami zawodowymi w – 36,8%, kulturą osobistą – 38,1%, umiejętnościami komunikacji interpersonalnej – 37,0% oraz zaangażowaniem i pomocą w rozwiązywaniu problemów – 31,2%.

Mając do wyboru cztery cechy policjantów (kompetencje zawodowe, kulturę osobistą, umiejętności komunikacji interpersonalnej, zaangażowanie i pomoc w rozwiązywaniu problemów) kobiety częściej niż mężczyźni wybierały odpowiedź „trudno powiedzieć”. Niezwykle pozytywny jest fakt, że uwzględniając odpowiedzi zarówno kobiet jak i mężczyzn, odpowiedzi negatywne⁵ są minimalne w porównaniu do udzielonych odpowiedzi pozytywnych. Badane kobiety negatywnie oceniły umiejętności społeczne policjantów: kompetencje zawodowe w 3,2%, kulturę osobistą – 0,8%, umiejętności komunikacji interpersonalnej – 2,4% oraz zaangażowanie i pomoc w rozwiązywaniu problemów – 7,3%. Natomiast mężczyźni: kompetencje zawodowe w 2,4% kulturą osobistą – 6,4%, umiejętnościami komunikacji interpersonalnej – 7,3% oraz zaangażowaniem i pomocą w rozwiązywaniu problemów – 4,9%.

Analiza danych wskazuje, że respondenci zamieszkali w rejonie starego budownictwa i domów jednorodzinnych w większym stopniu pozytywniej oceniają kompetencje społeczne policjantów niż w pozostałych badanych rejonach.

Ankieta zawierała również pytanie dotyczące wiedzy ustalenia bezpośredniego kontaktu z dzielnicowym. Dzielnicowy pełni ważną rolę w kształtowaniu poczucia bezpieczeństwa a tym samym w życiu obywateli. „Mieszkańcy społeczności lokalnej oczekują od dzielnicowego jego obecności w rejonie służbowym, gwarancji bezpieczeństwa i porządku publicznego (...). Kreowany nowy wizerunek dzielnicowego sprawia, iż wymaga się od niego jako osoby pierwszego kontaktu z obywatelem świadczenia usług dla społeczności lokalnej”⁶.

⁵ Za ocenę negatywną autorka przyjmuje odpowiedzi badanych „raczej źle” i „zdecydowanie źle”.

⁶M. Stefański, *Prewencyjno – edukacyjne działania Policji w systemie bezpieczeństwa publicznego*, Słupsk 2012, s. 106 – 107.

Zgodnie z Zarządzeniem nr 528 Komendanta Głównego Policji z dnia 6 czerwca 2007 r. do obowiązków dzielnicowego należy m.in.:⁷

- prowadzenie rozpoznania przydzielonego mu rejonu służbowego pod względem osobowym, terenowym, zjawisk mających wpływ na stan porządku i bezpieczeństwa publicznego;
- realizowanie zadań z zakresu profilaktyki społecznej oraz ściganie sprawców przestępstw i wykroczeń;
- kontrolowanie przestrzegania prawa powszechnie obowiązującego oraz przepisów prawa miejscowego;
- realizowanie zadań profilaktyki społecznej, w szczególności przez:
 - inspirowanie i organizowanie działań i przedsięwzięć o charakterze profilaktycznym i prewencyjnym we współdziałaniu z innymi policjantami,
 - inicjowanie i uczestniczenie w spotkaniach organizowanych przez jednostki samorządu terytorialnego, szkoły lub organizacje mogące przyczynić się do poprawy bezpieczeństwa i porządku publicznego oraz zwalczania patologii,
 - informowanie mieszkańców o występujących zagrożeniach i udzielanie instrukcji o sposobach zabezpieczenia się, zachowania się w określonych sytuacjach oraz organizowania się w celu poprawy bezpieczeństwa,
 - utrzymywanie kontaktu z ofiarami przestępstw oraz inicjowanie działań mających na celu rozwiązanie problemu, a także organizowanie doradztwa dla tej grupy osób,
 - przeciwdziałanie przemocy w rodzinie.

Niestety w społecznościach lokalnych zbyt mało osób przywiązuje wagę do działania dzielnicowego. Najczęściej dzielnicowy nie jest w ogóle znany dla osób zamieszkujących dane rejon. Podobnie jest w przypadku możliwości kontaktu z dzielnicowym.

Tabela 7. Czy znana jest Pani/Panu możliwość kontaktu z dzielnicowym – ogólnie i w rozbiciu na poszczególne rejon miasta

Kontakt z dzielnicowym	SR		OM		SB		DJ		Ogólna liczba
	N	%	N	%	N	%	N	%	N
Nie	54	65,85	127	55,46	26	38,24	51	73,91	258
Tak	28	34,15	102	44,54	42	61,76	18	26,09	190
Suma końcowa	82	100,00	229	100,00	68	100,00	69	100,00	448

⁷W. Biedrzycki, K. Świerczewski, *Charakterystyka funkcjonowania dzielnicowego w Policji*, Legionowo 2014, s. 8.

Uwzględniając podział na poszczególne rejony miasta należy zauważyć, że w przypadku respondentów ze śródmieścia, osiedli mieszkaniowych oraz domków jednorodzinnych zdecydowana większość nie jest zorientowana w możliwości kontaktu z dzielnicowym, przyjmując kolejno wartości procentowe – 65,85 % śródmieście, 55,46 % osiedla mieszkaniowe i 73,91 % domy jednorodzinne. Zupełnie inaczej jest wśród respondentów ze starego budownictwa, gdzie aż 61,76 % badanych zna możliwość kontaktu z dzielnicowym. Być może dzielnicowy ma częstszy kontakt interpersonalny z mieszkańcami starego budownictwa.

Tabela 8. Czy znana jest Pani/Panu możliwość kontaktu z dzielnicowym – ogólnie i w rozbiciu na poszczególne rejony miasta z uwzględnieniem płci respondentów

Charakter zmiennej		Kontakt z dzielnicowym				
		Nie		Tak		Ogólna liczba
		N	%	N	%	N
SR	K	26	48,15%	13	46,43%	39
	M	28	51,85%	15	53,57%	43
	Suma	54	100%	28	100%	82
OM	K	66	51,97%	56	54,90%	122
	M	61	48,03%	46	45,10%	107
	Suma	127	100%	102	100%	229
SB	K	12	46,15%	24	57,14%	36
	M	14	53,85%	18	42,86%	32
	Suma	26	100%	42	100%	68
DJ	K	28	54,90%	7	38,89%	35
	M	23	45,10%	11	61,11%	34
	Suma	51	100%	18	100%	69
Ogólna liczba	K	132	51,16%	100	52,63%	232
	M	126	48,84%	90	47,37%	216
	Suma	258	100%	190	100%	448

Poddając analizie tabelę możliwości kontaktu z dzielnicowym z podziałem na rejony miasta i podział ze względu na płeć – wartości procentowe nie odbiegają od siebie w znacznym stopniu. Warto jednak zauważyć, że jedną z najwyższych wartości procentowych, uwzględniającą odpowiedź pozytywną, uzyskujemy od respondentów płci męskiej domków jednorodzinnych – 61,11%.

Tabela 9. Czy znana jest Pani/Panu możliwość kontaktu z dzielnicowym – ogólnie i w rozbiciu na poszczególne rejony miasta z uwzględnieniem wieku respondenta

Charakter zmiennej		Kontakt z dzielnicowym				
		Nie		Tak		Suma końcowa
		N	%	N	%	N
SR	Do 24 lat	18	33,33%	7	25,00%	25
	25-40 lat	16	29,63%	9	32,14%	25
	41-65 lat	13	24,07%	8	28,57%	21
	Powyżej 65 lat	7	12,96%	4	14,29%	11
	Suma	54	100%	28	100%	82
OM	do 24 lat	45	35,43%	29	28,43%	74
	25-40 lat	38	29,92%	22	21,57%	60
	41-65 lat	29	22,83%	27	26,47%	56
	powyżej 65 lat	15	11,81%	24	23,53%	39
	Suma	127	100%	102	100%	229
SB	do 24 lat	11	42,31%	4	9,52%	15
	25-40 lat	3	11,54%	17	40,48%	20
	41-65 lat	6	23,08%	16	38,10%	22
	powyżej 65 lat	6	23,08%	5	11,90%	11
	Suma	26	100%	42	100%	68
DJ	do 24 lat	14	27,45%	4	22,22%	18
	25-40 lat	8	15,69%	5	27,78%	13
	41-65 lat	19	37,25%	5	27,78%	24
	powyżej 65 lat	10	19,61%	4	22,22%	14
	Suma	51	100%	18	100%	69
Ogólna liczba	do 24 lat	88	34,11%	44	23,16%	132
	25-40 lat	65	25,19%	53	27,89%	118
	41-65 lat	67	25,97%	56	29,47%	123
	powyżej 65 lat	38	14,73%	37	19,47%	75
	Suma	258	100%	190	100%	448

W przypadku trzech rejonów zamieszkania tj.: śródmieścia, osiedli mieszkaniowych i starego budownictwa zauważa się powtarzalność zjawiska. We wszystkich przypadkach największy odsetek respondentów, którzy nie znają możliwości kontaktu z dzielnicowym, to osoby do 24 roku życia kolejno: 33,33% śródmieście, 35,43% osiedla mieszkaniowe, 42,31% stare budownictwo. Osoby, które najczęściej nie znają możliwości kontaktu z dzielnicowym

są w kategorii wiekowej do 24 lat – 34,11%. Natomiast respondenci, którzy najczęściej wiedzą jak skontaktować się z dzielnicowym są w kategorii wiekowej 41 – 65 lat.

4.3. Podsumowanie

Z analizy danych wynika, że respondenci wysoko oceniają kompetencje społeczne funkcjonariuszy policji, szczególnie kulturę osobistą oraz umiejętności komunikacji interpersonalnej. Natomiast gorzej oceniane jest zaangażowanie i pomoc w rozwiązywaniu problemów respondentów. Badani gorzej ocenili funkcjonariuszy policji pod względem ich zaangażowania i pomocy w rozwiązywaniu problemów mieszkańców Słupska. Należy jednak uwzględnić, że podczas przeprowadzania interwencji policyjnej czasami trudno jest kompleksowo rozwiązać problemy społeczne obywateli np.: prawne, które od lat nie są rozwiązane w rodzinie. Policjanci są dobrze przygotowani do pełnienia służby i posiadają wysokie umiejętności społeczne. Praca policjanta, przede wszystkim prewencji, to interakcje społeczne, które rzutują na wizerunek Policji.

Komenda Miejska Policji w Słupsku powinna więcej uwagi poświęcić informowaniu mieszkańców o możliwościach kontaktu z dzielnicowym. Widocznie informacja na stronach internetowych KMP w Słupsku jest niewystarczająca. Być może informacje takie powinny znajdować się na wszystkich klatkach schodowych, a w domach jednorodzinnych dostarczane wizytówki dzielnicowego; spotkania z mieszkańcami Słupska winny być częściej organizowane lub częstsza powinna być obecność dzielnicowego wśród mieszkańców.

Analiza badań odnoszących się do kompetencji społecznych funkcjonariuszy policji wskazuje na ich dobre umiejętności. Mimo wszystko policjanci powinni stale podnosić kwalifikacje zawodowe, aby profesjonalnie wykonywać swoje obowiązki.

Bibliografia:

1. W. Biedrzycki, K. Świerczewski, *Charakterystyka funkcjonowania dzielnicowego w Policji*, Legionowo 2014,
2. W. Pływaczewski, G. Kędzierska (pod red.), *Leksykon policyjny* Szczytno 2001,
3. M. Stefański, *Prewencyjno – edukacyjne działania Policji w systemie bezpieczeństwa publicznego*, Słupsk 2012,
4. B. Szacka, *Wprowadzenie do socjologii*, Warszawa 2008.

POCZUCIE BEZPIECZEŃSTWA W WYMIARZE DZIAŁALNOŚCI GOSPODARCZEJ

5.1 Wprowadzenie

Bezpieczeństwo jest podstawową potrzebą człowieka i daje poczucie pewności w kompleksowej działalności człowieka. Ma fundamentalne znaczenia nie tylko w wymiarze personalnym, ale i społecznym. „Istotą bezpieczeństwa jest ochrona tego, co wartościowe, co zapewnia przetrwanie i rozwój. Stąd bezpieczeństwo może mieć wymiar globalny, lokalny, domowy. Jest potrzebą człowieka, podstawowym warunkiem jego bytu, decyduje o jakości życia, dobrym samopoczuciu”⁰.

Badając poczucie bezpieczeństwa społeczności lokalnej należy podkreślić, że bezpieczeństwo społeczności lokalnych ma swoje, bardzo ważne miejsce w ramach bezpieczeństwa wewnętrznego państwa, czy bezpieczeństwa narodowego. Stanowi również istotny punkt odniesienia dla postrzegania i rozumienia bezpieczeństwa we współczesnym świecie. Istotnym jest to, że społeczności lokalne mogą generować i kumulować szczególnie wartości i więzi społeczne, utrwalające poczucie własnej tożsamości narodowej, patriotyzmu i przywiązania do „małej Ojczyzny”. Mogą również, niestety stanowić czynnik negatywny, hamujący postęp oraz rozwój społeczny i cywilizacyjny.

Ale nie można zapominać, że społeczność lokalna ujmowana jest, jako scena, na której toczą się lokalne konflikty między mieszkańcami, przedstawicielami władz samorządowych, czy też, jako trzecia strona wymieniani są przedsiębiorcy działający na terytorium danej społeczności. Przedmiotem konfliktu są zazwyczaj: dystrybucja dóbr w przestrzeni społecznej, rosnące zróżnicowanie ekonomiczne, kompetencje liderów wspólnot lokalnych itp.

Bardzo ważnym obszarem dla egzystencji i rozwoju społeczności lokalnej jest działalność gospodarcza. To ona daje możliwość rozwoju w wymiarze globalnym, regionalnym oraz lokalnym. Gospodarczy potencjał bezpieczeństwa jest podstawą do rozwoju, siły ekonomicznej, potęgi oraz skuteczności państwa oraz pozycji

⁰ *Leksykon bezpieczeństwa ekonomicznego*, Szczecin 2011, s. 25.

międzynarodowej⁰. Bezpieczeństwo gospodarcze można zdefiniować jako zdolność gospodarki „do suwerennego przewycięzania skutków wynikających z ekspansji napięć międzynarodowych stosunkach ekonomicznych; przez bezpieczeństwo ekonomiczne w kontekście ekonomiki obrony rozumiemy równowagę między siłą zagrożenia gospodarki obronnej reakcją na to zagrożenie lub jeszcze inaczej – bezpieczeństwo ekonomiczne służy do określenia przedsięwzięć podejmowanych w płaszczyźnie gospodarczej, mających zapewnić swobodę kształtowania procesów gospodarczych zgodnie z interesami narodu”⁰. Rozwój gospodarczy zapewnia miejsca pracy, wysoką sprawność ekonomiczną oraz rozwój społeczności lokalnych. Przedmiotem badań jest lokalna społeczność Słupska pod kątem bezpieczeństwa w prowadzeniu działalności gospodarczej. Ma to istotne znaczenie w podwyższaniu jakości życia społeczności lokalnej, która jest również uzależniona od bezpieczeństwa osób, które wypełniają przestrzeń społeczności lokalnej poprzez prowadzenie działalności gospodarczej.

5.2 Analiza działalności gospodarczej w wymiarze bezpieczeństwa

Niezmiernie interesującą grupą społeczną wśród, której zostały przeprowadzone badania empiryczne są przedstawiciele prowadzący działalność gospodarczą w Słupsku. Ma to bardzo istotne znaczenie ze względu na ekonomiczne aspekty rozwoju społeczności lokalnej. Poczucie bezpieczeństwa prowadzenia działalności gospodarczej jest fundamentalne dla właścicieli poszczególnych firm. Analiza badań empirycznych przedstawia sytuację demograficzno-społeczną respondentów zajmujących się działalnością gospodarczą.

Tabela 1. Płeć, wiek i wykształcenie badanych

Rodzaj zmiennej	Charakter zmiennej	Ogólna liczba	
		N	%
Płeć	Kobieta	32	58,2
	Mężczyzna	23	41,8
	Ogółem	55	100,00
Wiek	Do 20 lat	6	10,9
	21-25 lat	11	20,0
	26-30 lat	15	27,2
	31-40 lat	14	25,5
	41-65 lat	6	10,9
	Powyżej 65 lat	3	5,5

⁰ Biała Księga Bezpieczeństwa Narodowego RP, 2013.

⁰ Leksykon bezpieczeństwa ekonomicznego, Szczecin 2011, s. 26.

	Ogółem	55	100
Wykształcenie	Niepełne podstawowe, podstawowe	0	0,0
	Gimnazjum	0	0,0
	Zasadnicze zawodowe	15	27,3
	Średnie (liceum, technikum)	7	12,7
	Pomaturalne/policealne	10	18,2
	Licencjat	8	14,5
	Wyższe	15	27,3
	Ogółem	55	100

Analiza danych wskazuje, że najwięcej respondentów prowadzących działalność gospodarczą jest w wieku 26 – 40 lat, co stanowi 52,7% wszystkich badanych. Są to Słupszczanie, którzy w dość młodym wieku rozpoczęli swoją działalność gospodarczą. Respondentami w większości są kobiety (58,2%) niż mężczyźni (41,8%). Natomiast najwięcej respondentów prowadzących działalność gospodarczą posiada wykształcenie wyższe 27,3% oraz zasadnicze zawodowe 27,3%.

Tabela 2. Rodzaj i wielkość prowadzonej działalności

Rodzaj zmiennej	Charakter zmiennej	N	%
Rodzaj wykonywanej działalności	Wolny zawód: lekarz, prawnik, architekt, doradca zawodowy	7	12,7
	Firma produkcyjna	5	9,1
	Firma handlowa: sklep, hurtownia itp.	24	43,7
	Firma usługowa: zakład fryzjerski, kosmetyczny, solarium, szewski, krawiecki, itp.	7	12,7
	Firma gastronomiczna: kawiarnia, restauracja, pub, bar szybkiej obsługi	12	21,8
	Ogółem	55	100
Liczba zatrudnionych pracowników	Firma jednoosobowa	3	5,5
	1-5 osób	19	36,3
	6-10 osób	12	21,8
	Powyżej 10 osób	21	36,4
	Ogółem	55	100

Wyniki tabeli 2 wskazują, iż najwięcej respondentów jest prowadzących firmę handlową (sklep, hurtownię itp.) 43,7% a najmniej badanych jest z firmy produkcyjnej (9,1%). Łatwiejszy kontakt jest z mieszkańcami Słupska prowadzącymi działalność w firmach handlowych, usługowych czy gastronomicznych niż z właścicielami firm

produkcyjnych. Natomiast jeśli chodzi o wielkość firm najwięcej respondentów jest w firmie, która zatrudnia od 1 do 5 osób – 36,3% oraz powyżej 10 osób – 36,4%. Powyższe dane potwierdzają statystyczny rozkład działalności gospodarczej w Słupsku biorąc pod uwagę rodzaj firm jak i liczbę w nich zatrudnionych.

Tabela 3. Rodzaj prowadzonej działalności a wiek

Działalność	Wiek												Działalność	
	do 20 lat		21-25 lat		26-30 lat		31-40 lat		41-65 lat		powyżej 65 lat		Ogółem	
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
Wolny zawód: lekarz, prawnik, architekt, doradca zawodowy...	0	0,0	1	1,8	1	1,8	1	1,8	3	5,4	1	1,8	7	12,7
Firma produkcyjna	0	0,0	1	1,8	3	5,4	0		1	1,8	0	0,0	5	9,1
Firma handlowa: sklep, hurtownia...	5	9,1	5	9,1	6	11,0	7	12,7	1	1,8	0	0,0	24	43,6
Firma usługowa: zakład fryzjerski, kosmetyczny, solarium, szewski, krawiecki...	0	0,0	0	0,0	2	3,6	3	5,4	0	0,0	2	3,6	7	12,7
Firma gastronomiczna: kawiarnia, restauracja, pub, bar szybkiej obsługi...	1	1,8	4	7,3	3	5,4	3	5,4	1	1,8	0	0,0	12	21,8
Ogółem	6	11,0	11	20,0	15	27,3	14	25,4	6	11,0	3	5,4	55	100

Analizując wiek respondentów prowadzących działalność gospodarczą wynika, że najliczniejsza grupa najmłodszych respondentów (do 20 lat) prowadzi firmę handlową (sklep, hurtownia itp.) 9,1% – 5 osób. W tej samej kategorii prowadzenia działalności gospodarczej największą grupę stanowią respondenci w wieku: 21-25 – 9,1% - 5 osób, 26-30 – 11,0% - 6 osób, 31-40 – 12,7% - 7 osób. Natomiast najczęściej ankietowanych w wieku 41-65 (5,4% - 3 osoby) to osoby wykonujące wolny zawód: lekarz, prawnik, architekt, doradca zawodowy... Następną najliczniejszą grupą badanych w wieku powyżej 65 (dwie osoby) są prowadzący firmę usługową: zakład fryzjerski, kosmetyczny, solarium, szewski, krawiecki. Charakterystyczne jest, że respondenci powyżej 65 roku życia prowadzą działalność

gospodarczą dotyczącą: firmy usługowej - zakład fryzjerski, kosmetyczny, solarium, szewski, krawiecki... oraz wolnego zawodu - lekarz, prawnik, architekt, doradca zawodowy... Badani w wieku 26-30 lat prowadzą działalność gospodarczą we wszystkich kategoriach wymienionych w kwestionariuszu ankiety.

Tabela 4. Rodzaj działalności a wykształcenie (wykształcenie: niepełne podstawowe, podstawowe i gimnazjum zostało pominięte ze względu na fakt iż żaden ankietowany nie posiadał takiego wykształcenia)

Działalność	Wykształcenie										Wykształcenie	
	zasadnicze zawodowe		średnie (liceum, technikum)		pomaturalne/ policealne		licencjat		wyższe		Ogółem	
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
Wolny zawód: lekarz, prawnik, architekt, doradca zawodowy	0	0,0	0	0,0	0	0,0	2	3,6	5	9,1	7	12,7
Firma produkcyjna	3	5,4	1	1,8	0	0,0	0		1	1,8	5	9,1
Firma handlowa: sklep, hurtownia	4	7,3	3	5,4	7	12,7	2	3,6	8		24	43,6
Firma usługowa: zakład fryzjerski, kosmetyczny, solarium, szewski, krawiecki, itp.	4	7,3	1	1,8	0	0,0	1	1,8	1	1,8	7	12,7
Firma gastronomiczna: kawiarnia, restauracja, pub, bar szybkiej obsługi	4	7,3	2	3,6	3	5,4	3	5,4	0	0,0	12	21,8
Ogółem	15	27,3	7	12,7	10	18,2	8	14,5	15	27,3	55	100

Dane tabeli 4 wskazują, że respondenci prowadząc firmę handlową: sklep, hurtownia posiadają wykształcenie średnie (liceum, technikum) – 5,4% - 3 osoby. Badani prowadząc firmę gastronomiczną: kawiarnia, restauracja, pub, bar szybkiej obsługi posiadają licencjat – 5,4% - 3 osoby. Natomiast respondenci z wyższym wykształceniem najliczniej reprezentują właściciele firmy handlowej: sklep, hurtownia – 14,8% - 8 osób.

Tabela 5. Wielkość firmy a odczucie zagrożenia w ujęciu bezpieczeństwa osobistego

Wielkość firmy	Odczucie zagrożenia dotyczące bezpieczeństwa osobistego										Odczucie zagrożenia dotyczące bezpieczeństwa osobistego	
	Zdecydowanie nie		Raczej nie		Trudno powiedzieć		Raczej tak		Zdecydowanie tak		Ogółem	
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
Firma jednoosobowa	1	1,8	1	1,8	1	1,8	0	0,0	0	0,0	3	5,4
1-5 osób	5	9,1	6	11,0	6	11,0	1	1,8	1	1,8	19	34,5

6-10 osób	1	1,8	3	5,4	6	11,0	2	3,6	1	1,8	13	23,6
Powyżej 10 osób	2	3,6	5	9,1	8	14,5	4	7,3	1	1,8	20	36,4
Ogółem	9	16,4	15	27,3	21	38,2	7	12,7	3	5,4	55	100

Poczucie bezpieczeństwa osobistego ma fundamentalne znaczenie w prowadzeniu działalności gospodarczej. Analiza tabeli 5 wskazuje, że (38,2%) 21 respondentów nie ma zadeklarowanego zdania na temat swojego bezpieczeństwa osobistego, ale (43,6%) 24 prowadzących działalność gospodarczą czuje się bezpiecznie. Tylko (18,2%) 10 osób wskazało na zagrożenia dotyczące bezpieczeństwa osobistego. Należy jednak wyraźnie zaznaczyć, że tylko (5,4%) 3 respondentów zdecydowanie zadeklarowało swoje poczucie zagrożenia. Reasumując należy stwierdzić, że respondenci pozytywnie oceniają swoje poczucie bezpieczeństwa osobistego w prowadzeniu działalności gospodarczej.

Tabela 6. Wielkość firmy a odczucie zagrożenia w ujęciu bezpieczeństwa mienia

Wielkość firmy	Odczucie zagrożenia dotyczące bezpieczeństwa mienia										Odczucie zagrożenia dotyczące bezpieczeństwa mienia	
	Zdecydowanie nie		Raczej nie		Trudno powiedzieć		Raczej tak		Zdecydowanie tak		Ogółem	
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
Firma jednoosobowa	1	1,8	1	1,8	0	0,0	0	0,0	0	0,0	2	3,6
1-5 osób	4	7,3	3	5,4	4	7,3	3	5,4	1	1,8	15	27,3
6-10 osób	2	3,6	3	5,4	5	9,1	1	1,8	2	3,6	13	23,6
Powyżej 10 osób	4	7,3	9	16,4	9	16,4	2	3,6	1	1,8	25	45,4
Ogółem	11	20,0	16	29,1	18	32,7	6	11,0	4	7,3	55	100

Obawa respondentów dotycząca bezpieczeństwa mienia jest realna dla (18,2%) 10 respondentów, ale (49,1%) 27 badanych nie odczuwa powyższego zagrożenia. Charakterystyczne jest, że (32,7%) 18 respondentów nie ma swojego określonego zdania. Prowadzący działalność gospodarczą w ujęciu ogólnym nie obawiają się zagrożeń związanych z bezpieczeństwem mienia. Jest to dobra sytuacja dla respondentów, którzy mogą swoją aktywność w całości ukierunkować na rozwój zawodowy.

Tabela 7. Obawy respondentów przed zagrożeniami

Obawy przed zagrożeniami	Wolny zawód: lekarz, prawnik, architekt, doradca zawodowy	Firma produkcyjna	Firma handlowa: sklep, hurtownia	Firma usługowa: zakład fryzjerski, kosmetyczny, solarium, szewski, krawiecki, itp.	Firma gastronomiczna: kawiarnia, restauracja, pub, bar szybkiej obsługi	Ogółem
	%	%	%	%	%	%
Włamania do zajmowanego przeze mnie lokalu	0,8	1,6	4,7	1,6	3,8	12,5
Drobnych kradzieży	0,8	1,6	11,8	0,8	4,6	19,6
Wymuszenia haraczu	2,4	0,8	0,0	3,1	1,6	7,9
Wandalizmu, niszczenia mienia	0,8	3,1	3,9	2,4	3,8	14,0
Napadu/pobicia	0,8	0,8	6,3	1,6	4,7	14,2
Aroganckiego zachowania nietrzeźwych klientów	1,6	0,0	1,6	1,6	3,8	8,6
Zaczepek agresywnych klientów	0,8	0,0	5,5	0,8	3,2	10,3
Przestępczości narkotykowej	2,4	0,8	0,8	0,0	1,6	5,6
Nie obawiam się niczego	1,6	0,8	3,9	0,8	0,0	7,1
Ogółem	12,0	8,7	38,5	12,7	27,1	100

Analiza tabeli 7 wskazuje, że respondenci najbardziej obawiają się drobnych kradzieży – 19,6%, następnie napadu/pobicia – 14,2% oraz wandalizmu, niszczenia mienia – 14,0%. W najmniejszym stopniu badani obawiają się przestępczości narkotykowej – 5,6%. Respondenci w – 7,1% nie obawiają się niczego. Należy zaznaczyć, że poczucie bezpieczeństwa ma istotne znaczenie w prowadzeniu działalności gospodarczej, ponieważ wtedy respondenci w całości mogą skoncentrować się na swojej aktywności biznesowej.

Tabela 8. Świadczenie zdarzeń a rodzaj prowadzonej działalności

Zagrożenia, w których respondenci byli świadkami	Wolny zawód: lekarz, prawnik, architekt, doradca zawodowy	Firma produkcyjna	Firma handlowa: sklep, hurtownia	Firma usługowa: zakład fryzjerski, kosmetyczny, solarium, szewski, krawiecki, itp.	Firma gastronomiczna: kawiarnia, restauracja, pub, bar szybkiej obsługi	Ogółem
	%	%	%	%	%	%
Włamania do	0,0	1,0	0,0	2,1	1,0	4,2

zajmowanego przez mnie lokalu						
Drobnych kradzieży	1,0	0,0	9,4	1,0	2,1	13,5
Wymuszenia haraczu	2,1	1,0	0,0	3,1	0,0	6,2
Wandalizmu, niszczenia mienia	1,0	2,1	3,1	1,0	2,1	9,4
Napadu/pobicia	4,2	1,0	4,2	2,1	3,1	14,6
Aroganckiego zachowania nietrzeźwych klientów	2,1	2,1	4,2	2,1	5,2	15,6
Zaczepek agresywnych klientów	2,1	1,0	1,0	3,1	4,2	11,5
Przestępczości narkotykowej	1,0	1,0	2,2	0,0	1,0	5,2
Nie obawiam się niczego (nie byłem/am świadkiem)	2,1	2,1	11,5	1,0	3,1	19,8
Ogółem	15,6	11,3	35,6	15,5	21,8	100

Charakterystyczne dla wyników danych tabeli 8 jest to, że respondenci w 19,8% nie byli świadkami żadnego niebezpiecznego zdarzenia. Należy wyraźnie zaznaczyć, że respondenci ze względu na swoją działalność gospodarczą wchodzą często w interakcje społeczne. Np. właściciele kawiarni, restauracji, pubów, barów szybkiej obsługi. Dane powyższej tabeli wskazują, że ankietowani są świadkami aroganckiego zachowania nietrzeźwych klientów – 15,6%. Następnie są świadkami napadu/pobicia – 14,6% oraz drobnych kradzieży – 13,5%.

Tabela 9. Problem zgłaszania przestępstw przez świadków wydarzeń

Istniejący problem zgłaszania przestępstwa przez świadków wydarzeń	Wolny zawód: lekarz, prawnik, architekt, doradca zawodowy		Firma produkcyjna		Firma handlowa: sklep, hurtownia		Firma usługowa: zakład fryzjerski, kosmetyczny, solarium, szewski, krawiecki, itp.		Firma gastronomiczna: kawiarnia, restauracja, pub, bar szybkiej obsługi		Ogółem	
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
Zdecydowanie tak	2	3,6	1	1,8	11	20,0	3	5,4	5	9,1	22	40,0
Raczej tak	3	5,4	3	5,4	7	12,7	1	1,8	1	1,8	15	27,3
Trudno powiedzieć	2	3,6	1	1,8	4	7,3	2	3,6	2	3,6	11	20,0
Raczej nie	0	0,0	0	0,0	2	3,6	1	1,8	4	7,3	7	12,7
Zdecydowanie nie	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0
Ogółem	7	12,7	5	9,1	24	43,6	7	12,7	12	21,9	55	100

Szczegółowa analiza tabeli 9 wskazuje, że (67,3%) 37 respondentów widzi problem zgłaszania przestępstwa przez świadków wydarzeń. Tylko (12,7%) 7 badanych nie widzi powyższego problemu. Inne badania empiryczne wyraźnie wskazują, że Polacy dość niechętnie powiadamiają organy ścigania o tym, że byli świadkami przestępstw lub sami stali się ofiarami przestępstw. Zachowania te najczęściej tłumaczone są tym, że nie mają dostatecznego zaufania do organów ścigania oraz że bycie świadkiem skutkuje dużymi trudnościami podczas prowadzenia dochodzenia a także w czasie trwającej rozprawy sądowej⁰.

Jedenastu respondentów nie ma określonego zdania dotyczącego problem zgłaszania przestępstwa przez świadków wydarzeń. Problem niezgłaszania przestępstw w Polsce jest szerszym problemem społecznym i wymaga dalszych badań.

Tabela 10. Problem zgłaszania przestępstwa przez ofiary

Istnienie problemu zgłaszania przestępstwa przez ofiary	Wolny zawód: lekarz, prawnik, architekt, doradca zawodowy		Firma produkcyjna		Firma handlowa: sklep, hurtownia		Firma usługowa: zakład fryzjerski, kosmetyczny, solarium, szewski, krawiecki, itp.		Firma gastronomiczna: kawiarnia, restauracja, pub, bar szybkiej obsługi		Ogółem	
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
Zdecydowanie tak	1	1,8	2	3,6	15	27,3	3	5,4	5	9,1	26	47,3
Raczej tak	3	5,4	1	1,8	7	12,7	1	1,8	1	1,8	13	23,6
Trudno powiedzieć	3	5,4	2	3,6	2	3,6	2	3,6	3	5,4	12	21,8
Raczej nie	0	0,0	0	0,0	0	0,0	1	1,8	3	5,4	4	7,3
Zdecydowanie nie	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0
Ogółem	7	12,7	5	9,1	24	43,6	7	12,7	12	21,8	55	100

Tabela 11. Problem niezgłaszania przestępstw – ujęcie ogólne

Istnienie problemu niezgłaszania przestępstw	Wolny zawód: lekarz, prawnik, architekt, doradca zawodowy		Firma produkcyjna		Firma handlowa: sklep, hurtownia		Firma usługowa: zakład fryzjerski, kosmetyczny, solarium, szewski, krawiecki, itp.		Firma gastronomiczna: kawiarnia, restauracja, pub, bar szybkiej obsługi		Ogółem	
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
Zdecydowanie tak	0	0,0	4	7,3	14	5,4	3	5,4	3	5,4	24	43,6
Raczej tak	3	5,4	0	0,0	3	5,4	3	5,4	6	11,0	15	27,3
Trudno powiedzieć	3	5,4	1	1,8	4	7,3	2	3,6	1	1,8	11	20,0

⁰ Por.: www.cobos.pl; www.obop.pl z 20.10.2015 r.

Raczej nie	1	1,8	1	1,8	1	1,8	0	0,0	2	3,6	5	9,1
Zdecydowanie nie	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0
Ogółem	7	12,7	6	11,0	22	40,0	8	14,5	12	21,8	55	100

Dane tabeli 10 potwierdzają ogólną tendencję problemu zgłaszania przestępstwa przez świadków lub ofiary wydarzeń (porównaj dane tabeli 9, 11). Ofiary przestępstw mają jeszcze większy problem ze zgłaszaniem przestępstw niż świadkowie. Ponieważ aż (71,0%) 39 respondentów stwierdziło, że jest to problem a tylko (7,3%) 4 badanych raczej nie widzi problemu. Znamienne jest, że żaden z respondentów nie zaznaczył odpowiedzi: zdecydowanie nie.

Dwunastu respondentów nie ma zdania co do problemu zgłaszania przestępstw. Respondenci prowadzący działalność gospodarczą nie powinni mieć problemu zgłaszania organom ścigania wydarzeń w których stali się ofiarami. Problem ten wymaga dodatkowych badań i systemowych rozwiązań.

Dane tabeli 11 tylko potwierdzają ogólną tendencję, że respondenci prowadzący działalność gospodarczą mają problem zgłaszania organom ścigania przestępstw, ponieważ jest ich (71,0%) 39. Tylko pięciu respondentów raczej nie widzi problemu w informowaniu organów ścigania o dokonanych przestępstwach.

Tabela 12. Ocena policji a rodzaj prowadzonej działalności gospodarczej

Ogólna ocena policji	Wolny zawód: lekarz, prawnik, architekt, doradca zawodowy		Firma produkcyjna		Firma handlowa: sklep, hurtownia		Firma usługowa: zakład fryzjerski, kosmetyczny , solarium, szewski, krawiecki, itp.		Firma gastronomiczna : kawiarnia, restauracja, pub, bar szybkiej obsługi		Ogółem	
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
Bardzo dobra	2	3,6	0	0,0	1	1,8	1	1,8	0	0,0	4	7,3
Dobra	0	0,0	0	0,0	4	7,3	2	3,6	2	3,6	8	14,5
Przeciętna	3	5,4	4	7,3	15	27,3	2	3,6	6	11,0	30	54,5
Zła	1	1,8	0	0,0	0	0,0	1	1,8	2	3,6	4	7,3
Bardzo zła	0	0,0	0	0,0	1	1,8	0	0,0	0	0,0	1	1,8
Ogółem	7	12,7	5	9,1	24	43,6	7	12,7	12	21,8	55	100

Analiza danych wskazuje, że (21,8%) 12 respondentów pozytywnie ocenia Policję. Charakterystyczne jest, że aż (54,5%) 30 respondentów przeciętnie ocenia Policję. Natomiast

tylko (9,1%) 5 respondentów negatywnie oceniają działania Policji. Wizerunek Policji jest bardzo istotny ze względu na potrzebę dobrej współpracy z właścicielami działalności gospodarczej. Zaufanie do Policji jest bardzo istotne dla respondentów w odniesieniu do poczucia bezpieczeństwa rozwoju swoich firm.

Tabela 13. Oczekiwania co do działań Policji poprawiających poczucie bezpieczeństwa

Działania policji	Wolny zawód: lekarz, prawnik, architekt, doradca zawodowy	Firma produkcyjna	Firma handlowa : sklep, hurtownia	Firma usługowa: zakład fryzjerski, kosmetyczny, solarium, szewski, krawiecki, itp.	Firma gastronomi czna: kawiarnia, restauracja, pub, bar szybkiej obsługi	Ogółem
	%	%	%	%	%	%
Zwiększenie ilości patroli policyjnych	5,2	1,3	7,8	3,9	10,4	28,6
Organizowanie programów dla osób prowadzących działalność gospodarczą: jak bronić się przed przestępczością	2,6	1,3	10,4	1,3	1,3	16,9
Organizowanie spotkań, na których osoby prowadzące działalność gospodarczą mogłyby swobodnie mówić o swoich obawach i problemach	2,6	1,3	5,2	2,6	1,3	13,0
Informowanie właścicieli firm o występujących zagrożeniach	3,9	3,9	6,5	2,6	6,5	23,4
Częstą kontrolę obiektów zagrożonych przestępczością	2,6	3,9	5,2	2,6	3,9	18,2
Inne	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,00
Ogółem	16,9	11,7	35,1	13,0	23,4	100

Analiza tabeli 13 wskazuje, że respondenci najbardziej oczekują od Policji zwiększenia ilości patroli policyjnych – 28,6% w celu zwiększenia poczucia bezpieczeństwa. Następnie badani uznali, że na poprawę poczucia bezpieczeństwa wpływa - informowanie właścicieli firm o występujących zagrożeniach – 23,4%. Jest to bardzo ważne dla prowadzących działalność gospodarczą. Z powyższych danych wynika, że prowadzący swoją firmę oczekują od Policji współpracy. Czyli prospołeczność Policji jest jak najbardziej oczekiwana ze strony prowadzących działalność gospodarczą.

5.3. Podsumowanie

Grupa badawcza w roku 2015 jest zdecydowanie zróżnicowana w porównaniu z rokiem 2008 i 2012, o czym świadczy poniższe zestawienie. Respondenci prowadzący działalność gospodarczą w 2015 roku są młodymi i dobrze wykształconymi osobami.

Tabela 14. Zestawienie liczby respondentów w latach 2008, 2012, 2015

Lata	2008	2012	2015
Liczba osób	58	109	55

Tabela 15. Zestawienie respondentów ze względu na płeć w latach 2008, 2012, 2015

Lata	2008	2012	2015
Płeć	%		
Kobiety	25,9	37,6	58,2
Mężczyźni	74,1	62,4	41,8

Tabela 16. Zestawienie respondentów ze względu na wykształcenie w latach 2008, 2012, 2015

Lata	2008	2012	2015
Wykształcenie	%		
Podstawowe	1,6	0,9	0,0
Gimnazjum	-	0,9	0,0
Zasadnicze zawodowe	0,0	15,6	27,3
Średnie(liceum, technikum)	4,8	56,9	12,7
Pomaturalne/policealne	64,5	-	18,2
Licencjat	3,2	11,9	14,5
Wyższe	3,2	13,8	27,3

Tabela 17. Zestawienie respondentów ze względu na wiek w latach 2008, 2012, 2015

Lata	2008	2012	2015
Wiek respondentów	%		
Do 20 lat	4,8	1,8	11,0
21 – 25 lat	27,4	7,3	20,0
26 – 30 lat	12,9	11,9	27,2
31 – 40 lat	22,6	24,8	25,4
41 – 65	32,3	53,2	11,0
Powyżej 65 lat	-	0,9	5,4

Analizując powyższe tabele należy stwierdzić, że w 2015 roku w badaniach brało udział mniej respondentów niż w poprzednich latach (2008, 2012). Natomiast zestawienie

danych w tabeli 15 - dotyczące płci, jest bardzo interesujące, ponieważ po raz pierwszy (analizując lata 2008, 2012, 2015) najwięcej badanych to kobiety - w 2015 roku – 58,2%. Jest to istotna różnica w analizie statystycznej dotyczącej działalności gospodarczej w aspekcie poczucia bezpieczeństwa. Następne zestawienie, w tabeli 16, dotyczące wykształcenia jest również interesujące, ponieważ w roku 2008 największą grupą respondentów byli badani z wykształceniem pomaturalnym/policealnym – 64,5%, w roku 2012 z wykształceniem średnim (liceum, technikum) – 56,9%, natomiast w roku 2015 są dwie grupy: z zasadniczym zawodowym – 27,3%, wyższym – 27,3%. Z zestawienia wykształcenia licencjackiego i wyższego respondentów wynika, że w 2015 roku to grupa 41,8% osób i jest to zdecydowanie najwięcej w stosunku do lat poprzednich: w 2008 – 6,4%, a w 2012 – 25,7%. Powyższe oznacza, że nastąpiła zasadnicza zmiana w poziomie wykształcenia respondentów zajmujących się działalnością gospodarczą. Najprawdopodobniej wynika to z tego, że coraz więcej młodych Polaków podejmuje wyższe studia.

Analizując tabelę 17 wynika, że w przedziale wiekowym do 30 lat było: w roku 2008 45,1% respondentów, w 2012 – 21,0%, natomiast w 2015 – 58,2%. Oznacza to, że w 2015 roku młodsza generacja prowadzi działalność gospodarczą. Ma to niewątpliwie duże znaczenia dla oceny poczucia bezpieczeństwa. Porównując dane statystyczne z lat 2008, 2012 i 2015 dotyczące poczucia bezpieczeństwa prowadzących działalność gospodarczą wynika, że badani w roku 2015 lepiej oceniają swoje bezpieczeństwo niż ankietowani w latach 2008 i 2012⁰. Jest to dobra sytuacja dla rozwijania działalności gospodarczej w Słupsku pod kątem bezpieczeństwa. Mając uprzednie na względzie, należy uznać, konieczność kontynuacji badań w 2018 roku.

Bibliografia:

1. Biała Księga Bezpieczeństwa Narodowego RP, 2013.

⁰ M. Stefański, R. Parol, *Poczucie bezpieczeństwa publicznego i ocena pracy policji w percepcji mieszkańców Słupska (3)*, Toruń 2009; M. Stefański, *Poczucie bezpieczeństwa publicznego i ocena pracy policji w percepcji mieszkańców Słupska (4)*, Słupsk 2012.

2. *Leksykon bezpieczeństwa ekonomicznego*, Szczecin 2011.
3. Stefański M., Parol R. (pod red.), *Poczucie bezpieczeństwa publicznego i ocena pracy policji w percepcji mieszkańców Słupska (3)*, Toruń 2009.
4. Stefański M. (pod red.), *Poczucie bezpieczeństwa publicznego i ocena pracy policji w percepcji mieszkańców Słupska*, Słupsk 2012.
5. www.cobos.pl; www.obop.pl z 20.10.2015.

ZAKOŃCZENIE

Poczucie bezpieczeństwa mieszkańców Słupska daje możliwość wszechstronnego rozwoju społecznego i indywidualnego. Projekt badawczy z 2015 roku służy społeczności lokalnej oraz wszystkim instytucjom odpowiedzialnym za kształtowanie bezpieczeństwa. Komenda Miejska Policji w Słupsku działa według oczekiwań społecznych i tym samym zdobywa coraz większe zaufanie i prestiż, co potwierdzają badania.

Państwo demokratyczne wymaga od Policji uspołecznienia oraz działań poprzez współpracę z mieszkańcami w społecznościach lokalnych. Natomiast kształtowanie państwa obywatelskiego wymaga współpracy z Policją, strażą gminną/miejską, administracją państwową i samorządową oraz wszystkimi podmiotami pozarządowymi odpowiedzialnymi za bezpieczeństwo.

Analiza wyników badań wskazuje, że Policja powinna zabiegać o poprawę bezpieczeństwa publicznego szczególnie w zakresie: zwiększenia liczby patroli policyjnych, organizowania programów prewencyjnych oraz organizowania dialogu ze społeczeństwem. Młodsza generacja Słupszczyzan, jak wynika z badań z 2015 roku, w większym stopniu obawia się zachowań chuligańskich, podatna jest na osobiste doświadczenia z przemocą w życiu społecznym niż starsza generacja, ankietowana w poprzednich edycjach badań: z 2006, 2007, 2008 i 2012 roku.

W roku 2015 Słupszczyźanie częściej widywali patrole policyjne niż w latach poprzednich edycji badawczych, co zapewne związane jest z tym, że młodsza generacja częściej wchodzi w interakcje społeczne.

Słupszczyźanie nadal obawiają się zachowań chuligańskich, agresywnych zaczepek, kradzieży, rozbojów oraz niebezpiecznej i brawurowej jazdy.

Wyniki badań jednoznacznie wskazują, że policjanci powinni w większym stopniu współpracować z mieszkańcami Słupska na rzecz bezpieczeństwa publicznego.

Kompetencje społeczne policjantów nadal są bardzo wysoko oceniane przez mieszkańców Słupska. Szczególnie kompetencje zawodowe, kultura osobista oraz umiejętności interpersonalne są bardzo wysoko oceniane przez respondentów. Zaangażowanie i pomoc w rozwiązaniu problemów respondentów przez policjantów jest bardziej krytycznie oceniane.

Bezpieczeństwo działalności gospodarczej wymaga permanentnej, wnikliwej analizy ze strony Policji. Podwyższając jakość życia społecznego należy równocześnie dbać o poczucie bezpieczeństwa w rozwoju działalności gospodarczej w społecznościach lokalnych. Badania w 2015 roku wykazały, że respondenci zajmujący się działalnością gospodarczą w Słupsku są coraz młodszy, lepiej wykształceni i funkcjonują w większym poczuciu bezpieczeństwa w porównaniu z 2008 i 2012 roku.

Wszystkie hipotezy przyjęte w pracy zostały zweryfikowane pozytywnie.

Do badań należy powrócić w 2018 roku i wtedy będzie można dokonać szczegółowej analizy bezpieczeństwa społecznego i oceny pracy policjantów.

Marek Stefański

Wykres i tabela rozdziału II

Wykres: Liczba mieszkańców Słupska w ostatnich dwóch stuleciach s. 36

Tabela: Tradycyjne osiedla Słupskas. 37

Spis tabel rozdziału III

Tabela 1. Struktura demograficzno-społeczna respondentów – ogólnie i z rozbiciem na poszczególne rejony miasta	s. 43
Tabela 2. Struktura badanych pod względem statusu życiowego – ogólnie i z rozbiciem na poszczególne rejony miasta.....	s. 44
Tabela 3. Subiektywne poczucie bezpieczeństwa w poszczególnych rejonach Słupska w ciągu dnia	s. 47
Tabela 4. Subiektywne poczucie bezpieczeństwa w poszczególnych rejonach Słupska po zmroku	s. 48
Tabela 5. Subiektywne poczucie bezpieczeństwa mieszkańców Słupska w zależności od płci	s. 49
Tabela 6. Subiektywne poczucie bezpieczeństwa mieszkańców Słupska w latach 2008 – 2015	s. 50
Tabela 7. Rodzaje zagrożeń naruszających poczucie bezpieczeństwa (subiektywne) w roku 2015– ogólnie i w rozbiciu na poszczególne rejony Słupska	s. 51
Tabela 8. Rodzaje zagrożeń naruszających poczucie bezpieczeństwa w badanych latach 2007 – 2015	s. 52
Tabela 9. Rodzaje zagrożeń naruszających poczucie bezpieczeństwa (osobiste doświadczenie) w roku 2015 – ogólnie i w rozbiciu na poszczególne rejony Słupska	s. 53
Tabela 10. Rodzaje zagrożeń naruszających poczucie bezpieczeństwa (osobiste doświadczenie)w roku 2015 – ogólnie i w rozbiciu na poszczególne rejony Słupska	s. 54
Tabela 11. Rodzaje zagrożeń naruszających poczucie bezpieczeństwa (jako świadek) w roku 2015 – ogólnie i w rozbiciu na poszczególne rejony Słupska	s. 55
Tabela 12. Rodzaje zagrożeń naruszających poczucie bezpieczeństwa (jako świadek) w latach 2007 - 2015	s. 56
Tabela 13. Negatywne zjawiska społeczne zakłócające porządek publiczny w opinii respondentów w roku 2015 – ogólnie i w rozbiciu na poszczególne rejony Słupska	s. 57
Tabela 14. Negatywne zjawiska społeczne zakłócające porządek publiczny w opinii respondentów w latach 2007 – 2015	s. 58
Tabela 15. Czynniki determinujące obniżone poczucie bezpieczeństwa na terenie miasta w roku 2015 – ogólnie i w rozbiciu na poszczególne rejony Słupska	s. 59
Tabela 16. Czynniki determinujące obniżone poczucie bezpieczeństwa na terenie Słupska w latach 2007 – 2015	s. 60
Tabela 17. Częstotliwość patroli policyjnych w poszczególnych rejonach miasta w 2015 roku– ogólnie i w rozbiciu na poszczególne rejony Słupska	s. 62
Tabela 18. Częstotliwość patroli policyjnych w Słupsku w latach 2007 – 2015	s. 62
Tabela 19. Oczekiwania mieszkańców Słupska w odniesieniu do organów Policji w zakresie dbałości o poprawę bezpieczeństwa publicznego w roku 2015 – ogólnie i w rozbiciu na poszczególne rejony Słupska	s. 63

Tabela 20. Oczekiwania mieszkańców Słupska w odniesieniu do organów Policji w zakresie dbałości o poprawę bezpieczeństwa publicznego w latach 2007 – 2015 s. 64

Spis tabel rozdziału IV

- Tabela 1. Społeczna ocena: kompetencji zawodowych, kultury osobistej, umiejętności interpersonalnych oraz zaangażowania i pomoc w rozwiązywaniu problemów mieszkańców Słupska przez policjantów KMP w Słupsku w roku 2015 – ogólnie i w rozbiciu na poszczególne rejony miasta s. 69
- Tabela 2. Społeczna ocena kompetencji zawodowych, kultury osobistej, umiejętności interpersonalnych oraz zaangażowanie i pomoc w rozwiązywaniu problemów przez policjantów KMP w Słupsku w roku 2015 z uwzględnieniem płci respondenta – ujęcie ogólne..... s. 71
- Tabela 3. Społeczna ocena kompetencji zawodowych, kultury osobistej, umiejętności interpersonalnych oraz zaangażowanie i pomoc w rozwiązywaniu problemów przez policjantów KMP w Słupsku w roku 2015 z uwzględnieniem płci respondenta – rejon SR s. 72
- Tabela 4. Społeczna ocena kompetencji zawodowych, kultury osobistej, umiejętności interpersonalnych oraz zaangażowanie i pomoc w rozwiązywaniu problemów przez policjantów KMP w Słupsku w roku 2015 z uwzględnieniem płci respondenta – rejon OM s. 73
- Tabela 5. Społeczna ocena kompetencji zawodowych, kultury osobistej, umiejętności interpersonalnych oraz zaangażowanie i pomoc w rozwiązywaniu problemów przez policjantów KMP w Słupsku w roku 2015 z uwzględnieniem płci respondenta – rejon SB s. 74
- Tabela 6. Społeczna ocena kompetencji zawodowych, kultury osobistej, umiejętności interpersonalnych oraz zaangażowanie i pomoc w rozwiązywaniu problemów przez policjantów KMP w Słupsku w roku 2015 z uwzględnieniem płci respondenta – rejon DJ s. 75
- Tabela 7. Czy znana jest Pani/Panu możliwość kontaktu z dzielnicowym – ogólnie i w rozbiciu na poszczególne rejony miasta s. 77
- Tabela 8. Czy znana jest Pani/Panu możliwość kontaktu z dzielnicowym – ogólnie i w rozbiciu na poszczególne rejony miasta z uwzględnieniem płci respondentów s. 78
- Tabela 9. Czy znana jest Pani/Panu możliwość kontaktu z dzielnicowym – ogólnie i w rozbiciu na poszczególne rejony miasta z uwzględnieniem wieku respondenta s.79

Spis tabel rozdziału V

- Tabela 1. Płeć, wiek i wykształcenie badanych s. 82
- Tabela 2. Rodzaj i wielkość prowadzonej działalności s. 83
- Tabela 3. Rodzaj prowadzonej działalności a wiek s. 84
- Tabela 4. Rodzaj działalności a wykształcenie (wykształcenie: niepełne podstawowe, podstawowe i gimnazjum zostało pominięte ze względu na fakt iż żaden ankietowany nie posiadał takiego wykształcenia) s. 85

Tabela 5. Wielkość firmy a odczucie zagrożenia w ujęciu bezpieczeństwa osobistego	s. 85
Tabela 6. Wielkość firmy a odczucie zagrożenia w ujęciu bezpieczeństwa mienia	s. 86
Tabela 7. Obawy respondentów przed zagrożeniami	s. 87
Tabela 8. Świadczenie zdarzeń a rodzaj prowadzonej działalności	s. 87
Tabela 9. Problem zgłaszania przestępstw przez świadków wydarzeń	s. 88
Tabela 10. Problem zgłaszania przestępstwa przez ofiary	s. 89
Tabela 11. Problem niezgłaszania przestępstw – ujęcie ogólne	s. 89
Tabela 12. Ocena policji a rodzaj prowadzonej działalności gospodarczej	s. 90
Tabela 13. Oczekiwania co do działań Policji poprawiających poczucie bezpieczeństwa	s. 91
Tabela 14. Zestawienie liczby respondentów w latach 2008, 2012, 2015	s. 92
Tabela 15. Zestawienie respondentów ze względu na płeć w latach 2008, 2012, 2015	s. 92
Tabela 16. Zestawienie respondentów ze względu na wykształcenie w latach 2008, 2012, 2015	s. 92
Tabela 17. Zestawienie respondentów ze względu na wiek w latach 2008, 2012, 2015 .	s. 92